

YENİ ÇAĞ

- B. Leybzon, K. Şirinya: Komünist Enternasyonalı
- I. Szirmai: İdeolojik çalışmalar
- M. Schäfer: Bundestag seçimleri
- S. Kuzinski: Sosyalist ve Kapitalist ülkelerde
- Suharco: Komünist Partisi ve köylülük

KOMÜNİST VE İŞÇİ PARTİLERİNDE
Alman Komünist Partisi ve Bundestag seçimleri

TARİHTEN SAYFALAR
Proletarya Enternasyonalizminin bayrağı altında

KAPİTALİST ÜLKELERDE
En son seçimler neyi gösterdi

ÖZEL SAYFALARIMIZ
TKP Merkez Komitesi Birinci Sekreteri
Yakub Demir yoldaşa mesajlar

8

Ağustos

1965

BARİŞ VE SOSYALİZM PROBLEMLERİ

· Bu sayıda :

I. Szirmai

Macar Sosyalist İşçi Partisi Polit-Büro üyesi ve Merkez Komitesi Sekreteri

M. Schäfer

Alman Komünist Partisi Polit-Büro üyesi

S. Kuzinski

Polonya Birleşik İşçi Partisi Merkez Komitesi Aday üyesi

TÜSTAV

Komünist Enternasyonalinin VII. Kongresi

B. Leybzon, K. Şirinya

Günümüz, Kominternin VII. Kongresi'nin yapıldığı zamandan apaçık farklıdır. Faşizmin tepelenmesi, sosyalizmin tek ülkenin sınırlarını aşması, sömürgecilğin çökmesi yeryüzünde devrim süreci için yeni imkânlar yaratmış, onun çevrenini açmış, genişletmiştir.

Gene de, bugün uluslararası komünist hareketin göbeğinde duran sorunlardan pek çoğunun, bu veya şu ölçüde, bundan 30 yıl öncesi gibi gözleri üzerine çektiğini görmek hiç te zor değildir. Bu durum, hareketin ileri gitmediğini değil, VII. Kongrenin özel ve geçici sorunları ele aldığını değil, sosyalizmin dünya çapında üstüngelmesi savaşında bütün bir çağı kaplayan köklü sorunları işlediğini gösterir.

Komünistlerden çoğu, Kongre kararlarını, faşizm ve harp tehlikesi yüzünden alınmış bir taktik değişiklik olarak benimsedi. Gerçekteyse bu kararlar, sosyalist devrimin gelişmesinde önemli gereklilikleri yansıtan yeni bir stratejiydi. Bu, Kominternin bütün politikasında bir dönümdü.

Biraz tarih:

Bu değişikliğin önemini değerlendirmek için bundan önce neler olduğunu göz önüne getirmek gerek. Rusyada Büyük Oktobr'den sonra yeryüzünde kopan devrim fırtınası düşmeğe ve yeryüzünde devrimin öyle komünistlerin tasarladıkları şekillerde pek yakında gerçekleşmeyeceği görünür

olmağa başlayınca Lenin, devrim hareketinin gelişmesi için yeni yollar aramağa koyuldu. Bu yolun rotası, çabucak bir devrim durumu yaratmağa değil, yığınları adım adım sosyalizm için savaşa çekmeğe yöneltildi.

Lenin, daha Kominternin II. Kongresinin eşğinde, 1920 yılında çıkan «Komünizmde “solculuk,, çocuk hastalığı» kitabında, geniş emekçi tabakalar arasında sağlam etki yaratmak için yığınların içinde sabırla, direne-direne çalışmanın önemini belirtti. Bu kitap, komünist harekete yeni girmiş olanlardan çoğunun gözlerini açtı. Bu kitap, reformist sendikalarda, burjuva parlamentosunda çalışmak, anlaşma, uzlaşma imkânlarını kabul etmenin hiç te oportünizm olmadığını, tamtersine, eğer bunlar sadece amaç olarak alınmazsa, işçi sınıfının son ödevlerine bağlı olarak yürütülürse sapına kadar devrim eylemi olduğunu gösterdi.

Tutulan bu yol Kominternin II. ve IV. Kongrelerinde daha da geliştirildi. Yığınları kucaklamakta temelli bir savaş aracı olan tekcephe taktiği. II. ve IV. buçuk Enternasyonallerin yalnız altlarıyla değil, üstleriyle, önderleriyle de savaşta el birliği etmek taktiği, özel, parça parça istemler için savaşmak, sendikaları birliğe çağırarak, proletarya diktatorasına geçme yolunda ara bir basamak zorunluğu olarak ileri sürülen işçi – köylü hükümeti devizi, sosyalizm uğrunda savaşta burjuva demokrasisi kurumlarından yararlanmak ve daha başka birçok konre taktik sorunlar hakkında Kominternin aldığı kararlar, sekterliği yenme, en değişik savaş şekillerini kullanma yönünde komünist politikanın genişliğini göz önüne serer.

Ama daha sonraki yıllarda, kapitalizm kısmi istikrar dönemine girince, komünist hareket yeni güçlüklerle karşılaştı. Peşlerinden işçilerin çoğunu sürükliyen sağcı sosyal-demokratlar, sınıflararası uzlaşma politikalarıyla proletaryayı gerçekten silâhsızlandırıdılar, onun sıralarındaki ayrılıkları derinleştirdiler, parlâmentoculuk görüntüsünü yaydılar. Komünistlere karşı kışkırtıcılıkla, gericiliğe sürekli tavizler vermekle faşizmin kuvvetlenmesine, onun işçi hareketine karşı saldırıya kalkmasına yardım ettiler.

Bu şartlar içinde ve biraz da sosyal-demokratların uzlaşıcılıklarına, sağcı oportünizm tehlikesine karşı bir tepki olarak komünist partilerde, Kominternin politikasında yeni belirtiler, eski politikayı yeni baştan düzenlemek eğilimleri ortaya çıktı. İşçi-köylü hükümeti devizi proletarya diktatorasının eş anlamı sayılmağa başlandı. İşçileri sosyal-demokratların sınıflararası uzlaşma politikasından koparmak amacıyla ileri sürülen «sınıf karşı» devizi, proleter olmayan emekçi tabakalara sekterce davranışın, onları küçümsemenin kaynağı oldu. Sağcı – uzlaşıcı önderlerin hiyanetlerine karşı duyulan haklı öfke sosyal-faşizm damgasıyla bütün sosyal-demokrasie aktarıldı. Bu niteleme, tekcephe kurma imkânını ortadan kaldırdı. Aşağıdan birlik kurmak savaşı, yukarıdan birlik olmağa karşı koyuldu. Birlik taktiğine, sağcı uzlaşıcı önderlerin maskelerini yüzlerinden düşürmek aracı olarak bakıldı. Stalin'in, devrimin akışında başlıca darbeyi küçük burjuva demokrasisine indirmek gerektir diyen tezi, komünist partilerini küçük burjuva partilerine karşı savaşa yöneltti. Sağcı oportünistlik

belirtilerini yenmek, devrimci kadrolar yetiştirmek çabasında olumlu bir rol oynayan «komünist partilerini Bolşevikleştirmek» parolası, çoğu zaman Rus tecrübelerini, mekanik olarak, olduğu gibi kopya etmek işine döküldü. Bütün bunlar ve benzeri olumsuz olaylar, faşizmin saldırıya kalkması ve dünya harbinin yaklaşması durumu içinde özel bir tehlike olmağa başladı.

Birçok komünist partilerinin tecrübeleri, örneğin, Fransada birleşen işçi sınıfının faşizme yolu kesmesi, bu olumlu tecrübeyi, Almanyada Alman Komünist Partisinin birlikte hareket etmek teklifini sosyal-demokrat yöneticilerinin kabul etmemesi, bu olumsuz tecrübeyi, işçilerin değişik politik kollara ayrılmasından gerici güçlerin yararlamaları olayı, bütün bunlar, alışılmış düşüncelerden çoğunu yenibaştan eleştirmek zorunluğunu, yığınları faşizme ve harbe karşı seferber edecek yeni bir yol çizmek zorunluğunu ileri sürdü.

Ama, politikada olgunlaşan dönüşü yapabilmek, komünist hareketi köstekliyen birçok dogmalardan kurtulmak için cesaret, kesinlik lâzımdı. Başlıca tehlike olan sağcı oportünislikle savaşta beliren «solcu sektörlerin» direnişlerini kırmak gerekti.

Yeni kararlar hazırlanıyor:

1934 yılının ortalarında Kominternin VII. Kongresinin toplantıya çağırılması düşünülmüştü. Mayıs ayında, kongre gündemindeki ayrı ayrı maddeleri hazırlamak için komisyonlar kuruldu. Büyük ve bileşik işlerin üstesinden gelmek zorunluğu ortaya çıktı. G. Dimitrof'un mektubu, sonra onun 2 Temmuzda hazırlık komisyonlarından birinde yaptığı konuşma, sosyal-demokrasiyi uluorta sosyal-faşizm diye eşlendirmenin, onu her yerde ve her zaman burjuvazinin başlıca sosyal desteği, dayanağı olarak değerlendirmenin doğruya uymadığını, Kominternin onο ilkelerinden bazılarının yanlış uygulandığını söylemesi bir çokları için temelsiz göründü.

Hareketin strateji ve taktiğiyle bağlı önemli sorunlar üzerinde, Kominternin yürütüm organlarında ve komisyonlarda, 1934 yılının Temmuz–Ağustos aylarında yapılan tartışmalarda, meselelerin öyle hepsi üzerinde oy birliği birdenbire ve kolay kolay sağlanamadı.

En ateşli tartışmalar, sosyal-demokrasinin değerlendirilmesi konusunda koptu. Bela Kun, S. Lazovski, V. Knorin, E. Varga hazırlık komisyonlarının ilk oturumlarında, sosyal-demokrasiyi bundan böyle de burjuvazinin başlıca sosyal dayanağı olarak görmek lâzımdır, dediler. G. Dimitrof, P. Tolyati, D. Monuilski, O. Kuusinen ve daha bir çokları sosyal-demokrasie karşı komünistlerin tutum ve durumlarını yeni baştan ayarlamalarını savundular. Bunlar, faşist güçlerin aktifleşmesiyle sosyal-demokratların saflarında önemli değişiklikler, gelişmeler olduğunu, faşizmin devrilmesini isteyen gerçek sol gruplar ve akımlar ortaya çıktığını belirttiler. Komünistler, tekcephe taktikleriyle, işçi yığınlarının devrimci savaşlara

geçmelerine her suretle yardım etmelidirler. Tartışmaların sonucunda: Sosyal-demokrasiyi sosyal-faşizmle eşlendirmek zararlıdır. Bu ancak bazı sosyaldemokrat önderler için söylenebilir, denildi.

Komisyonlarda, işçi sınıfının tekcephesi meselesini de yeni bir açıdan, yeni bir davranışla ele almak gerektiği üzerinde duruldu. Bugün artık tekcephe meselesi eskisinden çok daha geniş konulmalıdır. İşçi sınıfının tekcephesi, komünistlerin programlarında son amaç olmamalıdır. İstekler, en azından, yığınları ilgilendiren en canlı istemler, en canlı çağrılar olmalıdır. Yalnız sosyal-demokrasiyi yeren devizler tenkit edildi. İşçi sınıfının tekcephesi konusu üzerinde yapılan tartışmalarda, bu cepheyi proleter olmayan tabakalarla birlik kurmak yoluyla genişletmek fikri ileri sürüldü. Komisyonlarda, bizim daha konkre bir savaş programımız olmalıdır, proletarya diktatorası değil, sosyalizm değil, bunlar uğrunda yığınları savaşa sürüleyecek canlı bir programımız olmalıdır, dediler. Avrupada savaşın birdenbire ve doğrudan doğruya sosyalist devrime gideceği yolundaki eski hayalden vazgeçmek, savaşın anti-faşist, genel-demokratik bir aşamadan geçeceği zorunluğunu kabul etmek fikri, yavaş yavaş, böylece olgunlaştı.

Eski ilkelerin değiştirilmesi direnişlerle karşılaşırsa da, 1934 Haziran-Ağustos tartışmaları, daha sonra Kominternin VII. Kongresi belgelerinde geliştirdi, bunlar alınan kararlara temel oldu. Kararlaştırılmış olmasına rağmen, kongrenin 1934 ortalarında toplanamayacağı da belli oldu. Komünist Enternasyonalin Yürütüm Komitesi, 5 Eylül 1934-te aldığı bir kararla, VII. Kongreyi 1935 yılına aktardı.

1935 yılının yazında Komintern canlı sorunları cevaplandırmıya hazırды. Bu karşılık, gerçek duruma, Marksist-Leninist incelemelere, komünist partilerinin edinmiş oldukları zengin tecrübelerle dayanıyordu.

VII. Kongre Moskova'da, 25 Ağustos 1935'te açıldı. Çalışmaları hemen hemen bir ay sürdü, 21 Ağustos akşamı sona erdi. Kongrede 510 delege vardı. Bunlar 65 ülkeyi, Kominternin seksiyonları olan bu kadar teşkilât, temsil ediyorlardı.

Kongrenin gündeminde, Kominternin Yürütüm Komitesinin çalışma raporu (rapörtör V. Pik), Enternasyonal Kontorol Komisyonunun raporu (raportör A. Angerets), vardı. Kongrenin başlıca ilgisi, G. Dimitrof'un: «Faşizmin saldırışı ve faşizme karşı savaşta işçi sınıfının birliği uğrındaki savaşta Kominternin görevleri» ve M. Erkoli (P. Tolyatı) yoldaşın: «Emperyalistlerin yeni harp hazırlıkları karşısında Kominternin görevleri» hakkındaki raporları üzerinde toplandı.

Kongre, «SSCB'nde sosyalit kuruculuğun sonuçları «üstüne D. Manuiliski'nin raporunu dinledi. Bu raporda, «sosyalizmin üstüngelmesiyle SSCB'nin politik, ekonomik ve kültürel bakımdan güçlü bir devlet haline geldiği, dünya politikasını etkilediği, bütün halkları, ülkeleri, uluslararası barışın korunulmasıyla ilgili hattâ devletleri kendisine çeken, çevresinde toplayan bir eksen olduğu, harp tehlikesine karşı bütün ülkelerde emek-

çiler için bir dayanak, yeryüzünün gerici güçlerine karşı bütün dünya emekçilerini birleştiren bir araç olduğu» belirtildi.

Faşizme ve harbe karşı:

Kongre, başlıca düşman faşizmdir, dedi. Onun ana çizgilerini nitelendirmeğe, işçi hareketinde faşizm tehlikesini küçümsemek eğilimini kaldırmağa çalıştı. Faşizmin özünü nitelendirmekte Kominternin görüşü bundan önce de doğrudu. VII. Kongre bu konuda her hangi bir köklü değişiklik yapmadı. Yalnız, *faşizmin egemenliği finans kapitalin en gerici, en şovnist, en emperyalist çevrelerinin açık terör diktatorası olduğunu* belirtti. Faşizmin başlıca sınıfı fonksiyonunun böylesine tâyini, savaşın sivri ucu, faşizmi tekelci kapitalin doğurduğunu liberal burjuva ve sosyal-demokratların örtbas etmek yeltenişlerine karşı yöneltildi. Fakat Kongre, finans kapitalın gerici çevreleriyle faşizmi bir tutmadı. Kongrenin redaksiyon komisyonunun toplantısında, bu konu üzerinde kısa bir tartışma oldu. Almanyada hükümete gelen faşizm finans sermayenin kendisi midir, yoksa Hitlercilere onun uşakları, hizmetçileridir mi demeli? Yalnız «büyük sermayenin uşaklığını yapıyor» diye yazılmasına karar verildi.

Faşizmin hükümete gelmesi burjuvazinin sınıf egemenliğinin devlet şeklini değiştirdiği yolunda Kongrenin çıkardığı sonuç, değişik burjuva rejimlerinin ve politik güçlerin niteliklerini tâyin etmekte yapılan karışıklıklara son verdi. Kongre, komünist partilerini gerçek faşizme karşı savaşa, faşizme karşı bütün güçleri birleştiren savaşa yöneltti. G. Dimitrof: «Şimdi birçok kapitalist ülkelerde emekçi yığınlar, bugün *konkre* olarak proletarya diktatorasıyla burjuva demokrasisini, bunlardan ikisinden birini değil, burjuva demokrasisiyle faşizmi, bunlardan ikisinden birini seçmek zorundadır», dedi.

Emperyalizm şartları içinde burjuvazi kendisinin demokratik diktatora biçimini, burjuvazinin doğarken karşı koyduğu diktatoraya benzeyen biçimlere çevirmek istiyor. Emperyalizm demokrasiyi çiğniyor, onu yalnız göstermelik bir biçim haline sokuyor, yığınlarda demokrasi çabasını, bu çabanın objektif temellerini kuvvetlendiriyor.

Kapitalizmin kısmi istikrara geçtiği dönemde burjuvazi, demokratik kurumlari kendi yararına kullandı, bunları kendi devlet mekanizmasına bağladı. Çoğu zaman emekçilerin yığın teskilâtlarını, özellikle sosyal-demokrat ve reformist sendikaları etkisi altına aldı. Komünistler, burjuva demokrasisinin sahteliğini ve sömürücülük niteliğini kesinlikle açığa vurular. Bununla beraber, emekçi yığınların savaşlarla elde etmiş oldukları ilkel demokratik hakları savundular. Ama bunun yanında, demokrasi için savaşla sosyalizm için savaş arasında bağıntı ve ilişkiler olduğunu çoğu zaman unuttular. Burjuva demokrasisinin yalnız olumsuz tarafına, yalnız aladarmaca dedikleri, yığınların «gözlerini açmasına» ve düşmanını görmesine engel saydıkları yönüne yüklendiler. Sosyalizm için savaşa geç-

meğe veya ona yanaşmağa yarayacak genel demokratik-politik devizler ileri sürmek o sıralarda oportünistlik sayılırdı.

Demokratik hürriyetleri komünistlerin küçümsemesi, değerlendirmemesi, bütün demokratik hürriyetleri yok etmek için faşizmin saldırıya geçmesiyle daha da tehlikeli olmağa başladı. Bundan ötürü, VII. Kongre, kararlarında demokratik burjuva hürriyetlerini ve emekçilerin elde etmiş oldukları hakları faşizme karşı savunmak savaşına, bu savaşın önemine, işçi sınıfının bütün müttefikleriyle bağlarını kuvvetlendirmek savaşına büyük yer vermiştir.

VII. Kongre, faşizm ülküsü kendisini ulusal psikolojiye çok esnek bir yatkınlıkla uydurduğunu, bütün faşist hareketlerin ortak bir biçimi bulunduğunu ve faşizm ideolojisinin en tehlikeli şeklinin saldırganlık harpler için kullanılan burjuva şovinizmi olduğunu belirtti, gösterdi.

Kongre bütün kesinliği ile şunu belirtti: «Komünist partilerinin baş devizi – parolası “barış için savaş,, olmalıdır» (Erkoli yoldaşın raporu üstüne alınan karardan).

Komünistlerin güya harp istedikleri, güya yalnız harbin iktidarı başarıyla ele alabilmek savaşına elverişli bir durum yaratabileceği kanısında oldukları yolunda burjuvazinin ve reformistlerin yaptıkları uydurmaları böylece, bununla, çürütmüş oldu.

Kongrede söz alanlardan çoğu, komünistler harp isteyebilirler mi sorusuna değini., Komünist Enternasyonalin harbe kaşı savaşta ve Sovyetler Birliğine yapılan silâhlı saldırılara karşı savaşta doğduğu, her zaman barış için savaştığı belirtildi. P. Tolyati: «Biz, barışı yufka yürekli Tolstoycular olduğumuz için değil, devrimin üstüngelmesine yarayacak durumu sağlamak için istiyoruz», dedi. Böylece, barış için savaş sosyalizm için savaşın ayrılmaz bir bölümü olduğu kesinlikle, gösterildi.

Kapitalizmin kısmi istikrar dönemine girdiği yıllarda barışın korunulmasıyla ilgili güçler zayıftı. Uyuşturucu barış çağrıları, çoğu zaman, emperyalistlerin silâhlanma yarışını kolaylaştırıyordu, onu maskeliyordu. Ama 1930 yıllarının ortalarında durum değişti. Sovyetler Birliği güçlü bir devlet oldu. Onun barışseverlik politikası, barış ve harp kuvvetleri arasındaki dengeye gittikçe daha fazla etki göstermeğe başladı. VII. Kongrede haklı olarak: Bugün barış için savaş en çetin durumlarda bile ümitsiz değildir, dediler. Bu görüş, barış ancak sosyalizm bütün yeryüzünde üstüngelirse sağlanabilir, diyen görüşten apayrıdır.

VII. Kongre, komünistlerin harbe karşı, onun her türlü belirtilerine karşı olan hareketleri bütün güçleriyle geliştirmek istediklerini gösterdi. «Komünistler, bütün uyuşuk barış teşkilâtlarını iş birliğine çekmelidirler. Emperyalizme karşı gerçek savaşta yolun bir boyunu onlarla beraber yürümeğe hazır olmalıdırlar.» (Erkoli yoldaşın raporu üstüne alınan karardan.) Bu tutum, uyuşuk başçılığı bütün belirtileriyle yeren, yığınları köklü kararlar almaktan geri çeken, harbi proletarya devrimiyle ortadan kaldırmak yolun-

dan uzaklaştıran uyuşuk barışçıların maskelerini düşürmeye çağıran VI. Kongrenin tezlerinden forklıdır.

Sovyetler Birliğinin güçlenmesi, yığınlarda harp düşmanlığının artması barış uğrındaki savaşı yeni çevrenler açtı. VII. Kongrede D. Manuiliskinin raporunda kesinlikle şu sonuç çıkarılıyordu: «Harbe karşı durulamaz, harp hazırlıklarına engel olunulamaz gibi kadere bağlı düşüncelerden komünistler kurtulmalıdır.»

Oturup harp yıldırımlarının gürlemesini beklememek, meseleyi böylesine aktif bir savaş düşüncesiyle koymak VII. Kongrenin en büyük başarısı olmuştur. Kongrenin bu kararı, faşizm tepelendikten, uluslararası alanda harple barış arasındaki kuvvet dengesi değiştikten sonra, dünya çapında kapitalizmi yenmeden önce de harbin önlenebileceği sonucunu çıkarmak için komünist harekete bir ortam yarattı.

Kongre barış için yalnız genel savaş ilân etmekle kalmadı. O, nasıl başlarsa başlasın patlayacak bir harbin mutlaka Sovyetler Birliğine karşı yöneleceğini bildirdi ve yeryüzünde ilk sosyalist ülkeyi savunmağa çağırdı. Kongre, faşist saldırıya uğrayan ülkelerin komünistlerini «ulusal bağımsızlık için savaşan güçlerin ön saflarında yer almğa, “kendi,, burjuvazisinin saldıran devletlerle, Anayurdun zararına anlaşma yapmasına yol vermemğe, kurtuluş harbini sonuna kadar götürmeğe» çağırdı. (Erkolinin raporu üstüne alınan karardan.)

VII. Kongrenin çıkardığı sonuçların en belirli ve önemli yönü, yaklaşan yeni dünya harbi karşısında alınacak durumu görmesidir; partilere duru, açık bir görüş vermesidir, hayatın ileri sürdüğü sorunları kendi başlarına çözmek, esnek kararlar almak imkânını sağlamasıdır.

İşçi sınıfının ve bütün demokratik güçlerin birliği:

VII. Kongre kesin, açık bir sonuca vardı: Faşizmin saldırısı karşısında işçi sınıfının birliği sadece sosyalist değil, anti-faşist, genel demokratik bir temele dayanmalıdır.

Cephe birliğinin başarısı, her şeyden önce komünist ve sosyaldemokrat partilerin karşılıklı ilişkilerine bağlıdır. Faşizmin saldırısı, özellikle Alman sosyal-demokratlarının çöküşü, uluslararası bütün sosyal-demokratların durum ve rollerini köklüce değiştirdi. Birçok ülkelerde faşistlerin hükümete gelmesinden sosyal-demokratların sağcı önderleri sorumludur. Ama, VII. Kongre sosyal-demokrat partilerle hareket etmek imkânını belirtti ve ileriye bakıyordu.

Sendikaların birliği çok daha önemliydi. VII. Kongre, Fransız komünistlerinin işledikleri yeni bir sendika politikası ileri sürdü. Dimitrof yoldaş: «Sendikaların kendi sorunlarını kendilerinin çözmesi hakkını savunuyor ve sürekli olarak bunun üzerinde direniyoruz. Sendikalar için gerekse, biz, sendikalarda fraksiyonlar kurmaktan bile vaz-geçmeğe hazırız. Biz, birleşik sendikaların hiçbir politik partiye bağlı olmaması üzerinde anlaşmaya hazırız. Ama biz, sendikaların burjuvaziye bağlı olmasına kesinlikle

karsıyız. Biz, proletarya ile burjuvazi arasındaki savaşta sendikaların taraf-sız olamayacağı hakkındaki temel prensip görüşümüzden vazgeçmiyoruz», dedi.

Kongre, işçi sınıfının birliğini korumağa çalışırken, komünist partilerinin dikkatini, her memlekette politik görüşleri ne olursa olsun bütün işçileri gerçekten birleştirecek bir plâtfom hazırlamaları gereği üzerine çekti. Aşağıdan birlik kurmağı yukarıdan birlik kurmağa karşı koymanın yanlış olduğunu belirtti.

Bazı ülkelerde tekcephe yalnız komünistlerle reformistlerin birlikte hareket etmeleriyle bitmiyordu. Anarşist sendikacılarla, katolik işçilerle, faşist sendikalarındaki işçilerle de birlik kurmak lâzımdı.

Komintern, işçi sınıfını Marksçı-Leninci ölküye dayanan tek politik partide birleştirmek sorununu ilk defa ele aldı. Bu işin güç bir şey olduğuna şüphe yoktu. G. Dimitrofon belirttiği gibi: «Sıkı bir çalışma ve savaşmak gerek. Bu da oldukça uzun bir zaman ister». Görüş birliğine ancak birlikte hareket etmekle, sınıf düşmanına karşı beraber savaşmakla varılabilir.»

Faşizmi yenmek için, birleşmiş te olsa, yalnız işçi sınıfının gücü yeter değildir. VII. Kongrenin açıkladığı görüş, proleter olmiyan yığınlarla geniş birlik kurmak işi, yalnız komünist harekette sekterlik hatalarını söküp atmak değildi. Mesele çok daha büyüktü. Halk cephesi politikası diye tanınan bu birlik politikası, proletarya diktatorasından yana olmayan, ama yığınların sosyal ve ekonomik çıkarları için savaşan tabakaları ve örgütleri işçi sınıfıyla birleştirmek politikasıydı. Her ülkede en geniş yığınların politik çaba ve isteklerini yansıtan bir halk cephesi plâtformu ileri sürmek gerekti. Bu ortak, genel istem demokrasiyi, özgürlüğü ve barışı savunma çabasıydı.

Eskiden küçük burjuva partilerinin kurdukları ve burjuvazinin eliyle yönetilen bloklarla halk cephesinin hiçbir ortak yönü, ilişkisi yoktu. Halk cephesi komünist partilerini küçük burjuva teşkilâtlarıyla prensipsiz bloklara sürükler diyen «sol» sekterlerin iddialarına VII. Kongre gereken karşılığı verdi. Komünist hareket halk cephesinde yeni tip bir birleşme biçimi buldu. Bu cephede işçi sınıfı, genel demokratik amaçları savunmak savaşında hegemonyayı eline alıyor, halk yığınlarını adım adım sosyalizm için savaşa çekiyor, yaklaşıyor.

VII. Kongre, ayrı ayrı komünist partilerine, halk cephesinin konkre şekli hakkında uzun boylu bir reçete vermedi. Fakat bu cephenin ulusal ortamdan çıkması ve ülkenin özelliklerine uyması gerektiğini belirtti. Halk cephesi programının çeşitli biçimlerde uygulanması, kapitalist düzeni hemen yıkmamakla beraber, demokratik hürriyetleri kuvvetlendiriyor, geliştiriyor, faşizmin arkasında duran tekellerin egemenliğini daraltıyor, kısıtlıyor.

Bu önemli ölkü, halk cephesi hükümeti hakkında VII. Kongrenin aldığı kararlarda somutlaştı. G. Dimitrof, hayat her türlü şemadan daha bileşik-

tir, dedi. Karşılıklı sınıf güçlerinin konke dengesine göre bir memlekette halk cephesi hükümeti faşizme ve gericiliğe kesinlikle karşı koymak görevini teşkilâtlandırın bir hükümet alacaktır. Demokratik burjuva devriminin gelişmekte olduğu yerlerde ise böyle bir hükümet işçi sınıfının ve köylülüğün demokratik diktatorası, yani bütün bir geçiş aşaması boyunca demokratik devrimin sosyalist devrime yükselmesini hazırlayan bir hükümet olacaktır.

VII. Kongre demokrasi için, onu genişletmek için savaşmak yoluyla sosyalist devrime yaklaşmak olanağını böyle bir temele oturttu. Büyük bir önem taşıyan bu sonuç, yeni komünist stratejinin temellerinden biri olmuştur. Bugüne kadar da canlılığını koruyor.

1930 yıllarının ortalarında dünyanın durumu devrim güçlerinin önüne, saldıran faşizme karşı savaş başlıca görev olarak koydu. Ama bu, aynı zamanda, sosyal kurtuluş hareket sorunlarında komünistlerin yeni kararlar almalarını gerektiriyordu. VII. Kongre, çıkardığı yeni sonuçlarla, sömürge ve bağımlı ülkelerde komünist politikasını zenginleştirdi.

Aşağı yukarı bütün sömürgelerde devrimlerin yalnız demokratik burjuva devrimi niteliğinde değil, hemen sosyalist devrime geçecek nitelikte olacağı fikri komünistler arasında uzun zaman yer etmişti. Sonra, sömürgelerde de devrim hareketi ancak proletaryanın hegemonyası altında gelişebilir, bu şartla başarılı olabilir, bunu da proletarya partisi yönetmelidir, diyorlardı. Sömürgelerdeki devrimlerde ulusal nitelikleri, etkenleri çoğu komünistler hasaba katmıyordu. Ezilen ülkelerde, objektif olarak, genel ulusal dâvalar bulunduğu, her şeyden önce yabancı köleliği devirmek gerektiği yolundaki Leninci ülkü ve sonuç çoğu zaman unutuldu, değerlendirilmedi.

Sömürge ve yarı sömürge ülkelerin çoğunda gerçek halk devriminin, ilk adımda, sivri ucu emperyalizme yönetilmiş milli kurtuluş savaşı olacağı görüşü VII. Kongrede geliştirildi. Anti-emperyalist tekcephe ve ulusal kurtuluş meselesi sömürge ve yarı sömürge ülkelerde halkların savaşında başlıca dava olduğu kongrenin kararlarında belirtildi.

G. Dimitrof raporunda, yeryüzünde bütün devrimci güçlerin karşılıklı sıkı bağlar kurmaları ülküsünü belirtti, kapitalist ülkelerde işçi sınıfı ancak, büyük Sovyetler Birliği proletaryasıyla birlik kurarsa üstüngelebilir, dedi. Sömürge halkları ve ezilen azınlıklar ancak, emperyalist ülkelerin proleterleriyle elele vererek savaşılırsa kurtuluşlarını kazanabilirler. Emperyalist ülkelerde işçi sınıfı sömürge ve bağımlı ülkelerin ulusal kurtuluş hareketleriyle devrimci birlik kurarsa, ancak bu yolla, emperyalist ülkelerde proleter devrimi zafere ulaşabilir.

Yeryüzünde devrimci güçlerin birliğini isteyen Leninci ülkü VII. Kongrede geliştirildi. Bu, büyük bir plâformdu. Sovyetler Birliğinin, uluslararası işçi hareketinin, anti-emperyalist savaş yürüten ezilen halkların ölümcül can düşmanına karşı yeryüzünde bütün devrim güçleri, bir kaç yıl sonra, bu plâformda birleştiler.

Yığınları yönetecek partiler gerek:

VII. Kongrenin koyduğu sorunlar, komünistlerin yığınlarla bağlarının kuvvetlenmesini engelliyen parti işlerinin pek çok yönlerden eleştirilmesini, bu işlemlerin mecliste ve yeryüzünde politik hayatın en önemli etkenleri haline getirilmesini istiyordu.

Partinin girişkenliğini körleten ve eski bir hastalık olan sekterlik işe özellikle engel oluyordu. İşte bundan ötürü VII. Kongre bütün gücüyle sekterliğe yüklendi, onu en büyük tehlike olarak damgaladı. Bu artık «*çocukluk hastalığı*» değil, «*kökleşmiş bir çıban*»dı. Bundan kurtulmadıkça proletaryanın tekcephesini kurmak ve yığınları reformistlerden koparıp devrimden yana çekmek mümkün değildi. Kongre, sekterliğe «başbozukluk» dedi. Dar görüşlü olması, yığınların gerçek yaşantısından kopması, uzaklaşması, işçi hareketinin bileşik sorunlarını kendisinin yozlaşmış, basma kalıp, şematik yöntemleriyle çözmeğe kalkışması, her şeyi bilirim iddiası ve yığınlardan hiçbir şey öğrenmek istememesi yüzünden sekterlik tehlikeliydi.

Kongre, şüphesiz, sekterliğin o günkü konkre belirtilerini ele alıyordu. Söz yok, dünyada zamanla her şey gibi sekterlikte değişir. Ama, sekterliğe karşı Kongrenin çıkardığı sonuçlar öylesine derin ve bilimsel genelleştirmelere dayanıyor ki, bunlar için zaman aşımı kalmıyor, bunlar zamanın dışına çıkıyor.

Sekterliğe indirilen bu güçlü darbe ile hastalığın artık iyileştiği sanılmazdı. Sekterliği yalnız yermiş olmak, geçmiş hataların buna tutulmuş olanlarda geri tepmesini garantileyemezdi.

Kongrede açık açık, dobra dobra söylediler: Sekterliğe tutulmuş olan yoldaşlar sekterliklerini inkâr ediyorlar. Lâfta sekterliğe karşı da konuşuyorlar. Sekterliğe karşı savaşın uzun süreceği meydandaydı.

Parti çalışmaları, sorunlarının tartışılması devrimci terbiye için çok iyi bir okul oldu. Gidilecek yol apaçık belli oldu. Partiler yığın partileri olarak gelişmeli, savaşçı, başlıbaşına ve cesaretle kararlar alan partiler olmalıdır. Uluslararası komünist hareketin örküt şekillerini geliştirmek konusu da bu açıdan ele alındı.

VII. Kongre, partilerin karşılıklı ilişkileri alanında kesin bir dönüş yaptı. Kongre, Kominternin Yürütüm Komitesine: «... Komünist partilerin iç işlerine doğrudan doğruya karışmamayı, bir kaide olarak bundan kaçınmayı» teklif etti. Kominternin Yürütüm Komitesine, komünist partilerinin kadrolar yetiştirmelerine sistemli yardım etmek görevini yükledi. Böylece partiler, «... Komünist Enternasyonalin kongrelerinde, KEKY'nin plenumlarında alınan kararlara dayanarak, olayların kesin dönüşler istediği zamanlarda, komünist hareketinin politik ve taktik sorunları üzerinde çabucak ve başlıbaşlarına doğru kararlar alabilmeleri kolaylaşır». (Vilhelm Pik yoldaşın raporu üzerine alınan karardan.)

Partiler bağımsız hareket ettikçe aralarında tecrübe değiş-tokuşu, gö-

rüşme ve danışmalar daha fazla önem kazandı. İsveç Komünist Partisinin temsilcisi, kongrenin partilerden bağımsız hareket etmelerini istemesinden şu sonucu çıkardı. Komünist partilerinin yönetim görevi, «partilerin ulusal bir ayrıcılığa, izolasyona gitmemelerine dikkat etmektir... Bundan ötürü de biz, uluslararası tecrübelerden, bugüne kadar olduğundan ve elden geldiği kadar daha çok yararlanmalıyız», dedi. İngiliz Komünist Partisi delegesi, seksiyonlar arasında sık sık danışmalar yapılması gerektiğini belirtti, uluslararası komünist hareketin tecrübeleri daha geniş ele alınmalıdır, dedi.

VII. Kongre kararlarına göre yapılan yeni düzenlemeler önemli sonuçlar verdi. Bu ayarlama, daha doğrusu, komünist partilerin karşılıklı ilişkilerinin-deki gelişmelerde yeni bir aşama idi. Komünist partilerin enternasyonalci birliği, Marksizm-Leninizm ilkelerine, beraber işledikleri ortak savaş hat-tına dayanıyordu. Her parti başına buyruk, bağımsızdı.

İkinci Dünya Harbi, daha harpten önce gittikçe açık görünen şeyleri yalnız daha duru göstermiş oldu. Komünist hareket öylesine büyüdü ve kuvvetlendi ki, görevleri değişik ülkelerde öylesine bileşik, öylesine çeşitli biçimler aldı ki, bunlar başarıyla ancak komünist partilerin bağımsız ve geniş girişkenlik serbestliği ile çözülebilirdi.

*

Yaklaşan korkunç olayların çok karışık durumu içinde geleceğe giden yolu gösteren, yeryüzünde biricik kuvvet komünistler oldu. Kongre işçi sınıfının, demokratik yığınların ve halkın muhtaç olduğu politikayı işledi, hazırladı. Komünist hareketi, ülkü bakımından birdenbire boy attı, sadece ileri gitmedi, sıçrama yaptı. Ama şahsa tapınma şartları içinde, kongrenin işlediği ülkülerin öyle hepsi etkilerini, güçlerini bütünlükle gösteremediler.

VII. Kongrenin ilerici ülküleri, komünist hareketin gelişmesine büyük etki yapmış ve hâlâ da yapmaktadır. Böyle olmakla beraber, hayat yeni sorun-lar. problemler ileri sürüyor. Bunlar Kominternin VII. Kongresi zamanında yoktu, olamazdı. Uluslararası komünist hareketin gelişmesindeki yeni, bugünkü aşama, 1956'da yapılan Sovyetler Birliği Komünist Partisinin XX.Kongresiyle başlar. Bu kongrenin kararları ve peşi sıra komünistlerin uluslararası toplantıları komünist hareketinin önemli teorik ve pratik sorunlarına yeni bir açıdan ışık tuttu. Bu kararlarla Kominternin VII. Kong-resinin kararları arasında doğrudan doğruya bir bağ ve ülkü birliği vardır.

Partinin İdeolojik çalışmaları ve politikası

İstvan Szirmai

1962 sonlarında toplanan Macar İşçi Sosyalist Partisinin VIII-nci Kongresi, sosyalizmin temelleri atıldıktan sonra, ideoloji alanında, Partimizin karşısında çıkan yeni ödevleri tâyin ve tesbit etti.

VIII. Kongreden bu yana sağlanan başarıların, işlenen hataların bilançosunu yapmak, Merkez Komitesinin, Nisan ayında yayınladığı Yönerge'de belirtilen yeni amaçları tesbit etmek zorunluluğundayız.

I

Merkez Komitesinin Yönergesi, bütün teorik, ideolojik ve politik sorunları ele almıyor. Sadece yığınları ilgilendiren ve dolaysız bir siyasi önem taşıyan sorunları inceliyor.

Sosyalizmin temelleri atılınca, ekonomik ve toplumsal yapımız çok değişti. Bu yeni ortamda, çözüm bekliyen bir takım sorunlar ortaya çıktı. Birçok alanda, ileri bir adım atmak, bugüne kadar kullanılan pratik çalışma metotlarının eleştirici bir incelemesini yapmak, toplumsal, ekonomik ve ideolojik hayatın bütün kesimlerinde, bu metotları düzeltmek gerekiyor.

Merkez Komitesinin Yönergesinde belirtilen başlıca amaçlardan biri, yaratıcı çabalarda yararlanmak, bu çabaları isteklendirmektir. Yönerge, bugüne dek çözülmemiş birçok sorunu da belirtiyor. Ama bu konularda kesin bir hükme varmadığı için, büyük bir önem taşıyan aktüel teorik meselelerinin daha derinlemesine incelemesine imkân bırakıyor. Tartışmaları açan, teşvik eden, özgürlük içinde yürütülmesini sağlayan, düşünce hayatını canlandıran, böylece günün sorunlarına çözüm yolların bulunmasını kolaylaştıran Merkez Komitesidir.

Bu son yıllar içinde, milletlerarası durumda, çok önemli değişimler meydana geldi. Ülkemizde, ideolojik başkalaşmalar, sosyalist bilincin meydana gelişi, bu olaylara sıkı sıkıya bağlıdır. Yönergede yan yana barış içinde yaşama prensibi, barış uğrunda yürütülen savaş, sosyalist ülkelerin işbirliği ele alınmış değildir; çünkü Partimiz, bundan önce, bu

konulardaki görüşünü defalarca açıklamıştır. Sovyetler Birliği Komünist Partisinin XX. Kongresinde alınan kararlarla; 1957 ve 1960 Moskova Konferanslarında kabul edilen Bildirilerle görüş birliğimizi defalarca açıkladık. Yönergede bu noktayı bir kez daha belirtmek lüzumsuzdu.

Ters-devrimin yenilgiye uğradığı günden beri, Partimiz iki cepheli bir savaş yürütmektedir: Revizyonizme karşı ve dogmatizme karşı savaşını bir an durdurmadi. Yönergenin belirttiği gibi, şu veya bu alanda, bu iki eğilimden biri başlıca tehlikeyi teşkil edebilir.

Partimizin hayatında, sekterliğe, müsamahasızlığa, şematizme, bugün bile rastlanıyor. Bugün bile, dogmacılar yaratıcı çabaların gelişmesine, gerçeklerin incelenmesine, toplumsal ve iktisadi hayatta ortaya çıkan yeni olayların marksist bir gözle tetkikine engel oluyor. Dogmacılığa karşı yürüttüğümüz savaş, ilerlememizin önemli bir şartıdır.

Yönerge şu noktaya da dikkati çekiyor: Son zamanlarda, ideoloji ve kültür hayatımızda, sağcı oportünist, revizyonist ve küçük-burjuva eğilimler oldukça canlanmıştır. Sağcı oportünist görüşler çeşitli şekillere bürünüyor. Bu eğilimlere karşı savaş daima iyi yürütülüyor. Birçok hatalı görüşe tepki gösterilmiyor, bunlar tenkid edilmiyor.

Ülkemizin iç durumu kadar, son yıllarda emperyalistlerin başvurduğu «ayırma» taktiği, Marksizm uğruna yürütülecek savaş bir zorunluluk haline getiriyor. Emperyalistlerin ayırma politikası, sosyalizme düşman akımları cesaretlendiriyor, isteklendiriyor. Bu akımlar azdır, ama vardır, bunlara karşı dikkatli davranmalıyız. Bütün Marksistler bu akımları eskisinden daha büyük bir dikkatle ele olmak zorundadırlar. Yönergenin hatırlattığı diğer bir nokta da şudur: Partinin Marksizmi etkili bir şekilde savunabilmesi, Marksizmin yaratıcı temsilciliğini yapabilmesi, toplumsal gerçeklerin yaratıcı incelenmesine, yeni sorunları meydana çıkarmasına, bu sorunları herkesten önce ele almasına bağlıdır. Bu gerçekleri göz önünde tutan Yönergedeki temel prensip, teori alanında da yaratıcı çabaları isteklendirme zorunluluğudur.

II

Bugün Macaristanda politik durumu en çok etkileyen sorunlar, iktisadi ve toplumsal sorunlardır. Yönerge bu sorunların incelenmesine önemli bir yer ayırıyor. Partimizin VIII. Kongresinde belirtildiği gibi, ülkemizde, sınıf mücadelesi daha çok ideoloji ve ekonomi alanlarında yürütülüyor. Kongre, böylece, sosyalizmin temelleri atıldıktan, ters-devrim yenilgiye uğratıldıktan sonra, ortaya çıkan spesifik durumu ve yeni ödevleri tesbit etmiştir. Ülkemizde birbirine düşman sınıflar kalmadı. Toplumun bütün sınıflarında, bütün tabakalarında şu ortak özellik belirmiştir: Bunların hepsi, politik bakımdan sosyalizmin amaçlarını ve Partimizin yöneticiliğini kabul etmiştir. Ama hergünkü ekonomik faaliyetlerde, bazı toplumsal kesimlerin anlayışında, sosyalist düşünceler, Marksist-Leninist prensipler, hâlâ en önemli yeri tutmaktan uzaktır.

Bugünkü şartlar içinde, büyük önem taşıyan bir sorun, ekonomi ile ideoloji arasındaki konke bağlar meselesidir. Yönergenin belirttiği gibi, birçok Parti örgütünün günlük çalışmalarında, bu iki etken arasındaki bağlar gevşemeğe yüz tutmuştur. Teşkilâtlarımız, bugünkü durumun özelliği olan, çok yönlü çalışma şekillerinin ekonomi alanında oynadığı rolün önemini, parti çalışmalarında, ekonomik sorunlara bulunacak çözüm yollarının önemini anladılar. Ama buna karşılık, ideolojik çalışmalar bazan ihmal ediliyor, ikinci plâna atılıyor.

Önerge, ekonomi ile ideolojinin ayrılmaz bütünlüğünü gösteren bazı önemli noktaları belirtiyor. Bugün, bir an önce çözülmesi gereken sorunlar karşımıza çıkıyor: Ekonominin yönetimini düzeltmek, fiat sistemini, isteklendirici tedbirler sistemini, plânlama ve yönetim metotlarını daha mükemmel bir hale getirmek, elde edilmiş tecrübelerin teorik incelemesini yapmak vb. Ama iktisat, kendine özgü bir amaç değildir, bunu unutmamalıyız. Dikkatimizi iktisadi sorunlar üzerinde topluyorsak, daha geniş toplumsal amaçlara varmak, herkesin rahatını sağlamak, sosyalist insanın menfaatlarına daha iyi hizmet etmek içindir.

Hayat şartlarının yükseltilmesi, Partinin ve sosyalist devletin baş kaygusudur, ve insanların anlayışını olumlu yönden etkiler. Sosyalist ülkelerde halkı daha iyi yaşatma kaygusuna, kapitalizmin bir kalıntısı, ahlâk düşkünlüğüne yol açacak bir küçük burjuva eğilimi diye bakmıyoruz. Ama şu gerçeği de biliyoruz: Hayat şartlarının yükselmesi, tek başına, sosyalist ahlâkın, sosyalist bilincin yükselmesini sağlayamaz. Ideolojik alandaki çalışmalarımız, ekonomik alandaki çalışmalarımızla atbaşı yürütülmelidir. Hayat seviyesinin yükseltilmesi, ideolojik çalışmalar, eğitici çalışmalar, atbaşı yürütülürse ancak, başarıya uğrarız.

İktisatla ideolojinin bütünlüğü sorununu ele alırken, Yönerge emeğin toplumsal rolünden hareket ediyor. Emeğe göre dağılıp prensipinin daha mantıklı bir şekilde uygulanmasını istiyor. İsteklendirme sistemini daha mükemmel hale getirmeliyiz, ama bunu yaparken, ideolojik ve manevi isteklendirme şekillerini de geliştirmeliyiz.

Maddi yollarla isteklendirme sistemi, toplumun ve kişinin menfaatlarını birbirine bağlıyor (hiç şüphesiz olanaklar buna elverişli olduğu ölçüde). Ama sosyalist emek, hakkı olan manevi mükâfatlandırmayı da alabilmelidir. Emekçi halkımızın şuuru, heyecanı, sosyalist ahlâkı, çalışmayı isteklendirebilecek önemli bir etkindir.

Bu gerçekleri göz önünde tutan Yönerge, çalışma disiplini sorunlarını büyük bir dikkatle inceliyor. Toplumumuzda meydana gelen tarihsel dönüşümleri gören Macar emekçilerinin büyük çoğunluğu, yepyeni bir tutum takınıp, ödevini büyük bir titizlikle yerine getiriyor (sosyalist iş müfrezeleri bu tutumun en güzel örneğidir). Ama bazan, iş disiplini yetersiz kalıyor.

Bu durumun nedenlerini inceliyen Yönerge, bize şu gerçeği hatırlatıyor: Sosyalist iş disiplininin temeli, kapitalist rejimde bir baskı yolu olarak kullanılan yarının endişesi olamaz. İş disiplininin böyle bir temele dayan-

ması, sosyalizmin iç kanunlarıyla, sosyalist hümanizma prensipleriyle bir çelişme teşkil eder. Kapitalizme özgü baskı yolları, toplumumuzda yok edilmiştir. Ama bireyci, bencil eğilimlerle eskiden işe karşı takınan tutumun bazı unsurları hâlâ devam ediyor.

Tecrübelerimiz bize şunu göstermiştir: Üretim araçlarının toplumsal mülkiyeti, sosyalist üretimin ihtiyaçları daha iyi sağlaması gibi, sosyalizmin elverişli şartları, sosyalist iş disiplinini sağlamak için yetersizdir. Sosyalist şuuru ve manevi isteklendirmenin yanıbaşında, maddi isteklendirme yolları da kullanılmalıdır. İşe karşı, namuslu ve şuurlu bir tutumu sağlayacak kanuni tedbirler alınmalıdır. Bütün sorunları idari tedbirlerle çözmeğe kalkışın «şiddet yolu» politikasını hortlatmak, büyük bir hatâ olur. Ama, iş disiplinine karşı gelmelere, sorumluluk hissinden yoksun ihmalcı emekçilere rahat bir hayat sağlayan liberal eğilimlere müsaade etmek te hata olur. Parti, bundan böyle bu eğilimlere karşı savaşmak kararındadır.

III

Ters-devrimi ezici bir yenilgiye uğrattıktan sonra, Partimiz, geçmişte işlenen hatalara çare bulmayı, sosyalist demokrasiyi geliştirmeyi, kendine ödev bildi. Demokratik özgürlükleri sağlamağa çalıştı. Yönergenin belirttiği gibi, bütün alanlarda sosyalist demokrasiyi geliştirmek zorunluluğundayız.

Yönerge, sosyalist demokrasinin gelişmesiyle «liberalizasyon»u karıştıran görüşlere şiddetle karşı gelmektedir.

Hükümetimizin şekli, demokrasidir. Kapitalizmden sosyalizme geçiş döneminde, sosyalist demokrasi; halkın, emekçi yığınlarının menfaat larını temsil eden proletarya diktatoryası demektir. Bu menfaatlar, hâlâ varolan bazı toplum aleyhtarı, düşman unsurların menfaatlarıyla çelişiyor. Proletarya diktatoryası, halkın büyük çoğunluğunu temsil eden şuurlu emekçilerin isteklerini dile getiriyor. Aksine, liberalizm, çok ufak bir azınlığa, sosyalist olmyan güçlere tavizlerde bulunuyor. Bu şartlar içinde, sosyalist demokrasinin gelişmesi ve daha mükemmel hale gelmesi; demokrasi fazlalığı anlamına gelmiyen, sadece demokrasiye karşıt olan bir eğilimi temsil eden liberalizme karşı yürütülecek savaşa bağlıdır.

Yönerge, bugün, sosyalist demokrasinin uygulanmasını engelliyebilecek, yahut aksine kolaylaştıracak bütün noktaları dikkatı çekiyor. Burada karşımıza çıkan sorunları üçe bölebiliriz:

a – Demokratik hakları bir gerçek haline getiren müesseselerin işlemesi. Bunlardan bazıları (örneğin Parlâmento, Meclisler vb.) birçok yönden düzeltilmelidir. Bu müesseselerin rolünü bütün incelikleriyle belirtmek, bunlara daha geniş bir faaliyet alanı, daha önemli bir rol sağlamak, faaliyetlerinin temel prensiplerini tesbit etmek gerekiyor. Seçim sistemimizi de daha mükemmel bir hale getirmeliyiz. Devletin ve toplumun sosyalist gelişme teorisi hâlâ gerektiği kadar incelenip geliştirilmemiştir.

Varolan şekillerin daha iyi kullanılmasını sağlamak üzere, şu temel prensip uygulanmalıdır demokrasiyi geliştirmek için, herşeyden önce, yığınların faaliyetleri arttırılmalı, genişletilmeli ve daha etkili hale getirilmelidir.

b – Sosyalist prensipler temelinde çıkarların bağdaşmasını sağlamak. Demokratik merkezîyet prensibinin uygulanmasıyla, en önemli menfaatları ön plâna almak şartıyla, millî ve bölgesel, kamu ve özel, menfaatları, çeşitli toplumsal sınıf ve tabakaların menfaatlarını bağdaştırmak mümkündür. Hiç şüphesiz, bölgesel menfaatlarla bütün toplumun çıkarları arasında çelişmeler odabilir. Bu çıkarların bağdaştırılması sorunu, çok yönlü, gözümü güç bir sorundur. Bu ödevi yerine getirebilmek için, iki türlü aşırılıkla savaşmamız gerek: Bunlar bir yandan, aşırı bir merkezîyetçilik uygulamak, öte yandan, merkezîyetçiliğin önemini küçümsemektir. Bu aşırılıkların birincisi, bölgesel menfaatların ihmaline, bölgesel otonominin, gereken kararları yerinde alma hakkının kısılmasına sebep olur. İkincisi ise, bütün toplumun çıkarlarını ihmal ederek, bölgesel menfaatlara hizmet eder. Her alanda, bu eğilimlerin ikisine karşı konkr bir savaş yürütmek bir zorunluluktur.

Parti, bütün halkın gerçek çıkarlarını savuğan güçtür. Yönetici rolü, sosyalist demokrasinin temel zorunluluklarındandır.

c – Demokrasinin genişletilmesini sağlayacak en önemli etkenlerden biri de, yığınların toplumun yönetimine katılmasıdır. Her alanda, emekçilerin faaliyetini, teşebbüsünü arttırmak, isteklendirmek, bir zorunluluktur. Bizde, demokrasi, siyasal müesseselere özgü değildir. Demokrasinin iktisadi ve toplumsal hayatta oynadığı rol, günden güne artmaktadır. Bu alanlarda, yığınların çıkarlarını göz önünde tutarak, varılacak amaçları tâyin ve tesbit eden parti ve devlet politikası, demokrasinin en önemli şartıdır. Ama öte yandan, en geniş halk tabakaları bu amaçların tesbitine, gerçekleşmesine, bu gerçekleşmenin kontrolüne katılabilmelidir. Bu bakımdan, yığınların her şeyden haberdar tutulması gerekiyor. Kamu işlerine etkili bir şekilde katılmaları, doğru ve teferruatlı bilgi almalarına bağlıdır. Parti ile halk arasında gereken güvenin bir şartı, demokrasinin ilk şartı, iç ve dış politika alanlarında, bütün sorunlar hakkında açık ve doğru bilgi vermek, zorlukları gizlememektir.

IV

Sosyalizmin temelleri atılırken meydana gelen yeni özellikler, yeni toplumsal ve ekonomik şartlarla beraber, ülkenin yönetimindeki zorunluluklar da değişmektedir. Birkaç yıldan beri devam eden bir tartışma – işçi sınıfının yönetici rolü konusundaki tartışma – bu değişmelerin sonucudur.

«Objektif», «mesleki» bir görüşten hareket ettiklerini iddia eden bazı unsurlar, toplumsal, siyasal ve ideolojik alanlarda işçi sınıfının yönetici rolünü reddediyorlar. Bu iddialarını haklı göstermek için de, bilimsel ve

teknik devrimleri, bu devrimlerin, yönetim işlerinde doğurduğu yeni sorunların çok yönlü niteliğini ileri sürüyorlar. Bazılarına göre de, işçi sınıfının yönetici rolü, önemli yerler işgal eden işçilerin sayısına bağlıdır. Kimisine göre, milli birlik geliştikçe, sınıflar birbirine yaklaştıkça, işçi sınıfının yöneticiliği, çağımıza uygun düşmiyen, eskimiş bir kavramdır. Sekterlerle dogmacılara gelince, onlar Partiyi «işçi sınıfının yönetici rolünden vaz geçmekle suçlandırıyorlar.

Bütün bu hatalı görüşlere karşı, yönergenin belirttiği gibi, işçi sınıfının yöneticiliğinden bahsedildiği zaman, mesele şunu iyi bilmektir: İşçi sınıfının politikası doğru mu uygulanıyor, yanlış mı? Elde ettiği başarılar hangileridir? Bu politikanın eksikleri, kusurları nelerdir? Bu prensipten hareket edersek, şu gerçeği görürüz: Yirmi yıl öncesine, yahut da şahsa tapma dönemine oranla, işçi sınıfının yönetici rolü artmıştır; günden güne daha etkili, daha şuurlu bir nitelik almaktadır. Bunun doğruluğunu ispatlayan olay, köylülerle işçiler arasında kurulan birliktir. Sosyalizmin temelleri atıldığı günden beri, halkımızın, Marksist-Leninist prensiplere dayanan parti politikasına duyduğu güven gittikçe artmaktadır. Bugün bütün halkımız sosyalizmin temel amaçlarını benimsemekte, desteklemektedir.

Sosyalizmin kurulma dönemi boyunca, işçi sınıfının yöneticiliği elinde tutması, küçümsenmeyecek, önemli bir ödev teşkil eder. Ama toplumumuzun bütün gelişme dönemlerinde değerini koruyan bu prensip, şartlara göre başka başka şekiller alır.

Ülkemizde, bu son yirmi yıl içinde, işçi sınıfı her bakımdan gelişmiştir. Harpten öncesine oranla iki kat artan işçi sınıfımız, bugün çok daha okumuş, çok daha bilinçlidir. Sosyalizmi kurarken geniş ve çeşitli tecrübeler elde etti. Bugün toplumdaki rolü ve yeri çok daha önemlidir.

Bilgiye, öğretime günden güne daha çok istek gösteren işçi sınıfının yöneticiliğini ispatlayan bir özellik, bu sınıftan çıkan sosyalist aydın sayısındaki artıştır. Bu özelliği hesaba katmamak, yönetici rolü yalnızca beden işçilerine ayırmak, yönetime geçen bir işçinin, sınıfının davasına hizmet etmediğini sanmak, büyük bir hatâ olur. Gerçekte, yönetici bir makamda bulunan işçiler (bazıları sınıflarıyla teması kaybetse bile) sınıf amaçlarını daha kolaylıkla gerçekleştirebilirler. İşçi sınıfının, yöneticiliğini, işçi çevrelerinden çıkmış kadrolar yolu ile ancak yapabileceğini sanmak da yanlış olur. Menşei ne olursa olsun, Marksist-Leninist partinin politikasını benimsemiş, bu politikayı uygulamak için savaştan her kimse, bu rolü oynayabilir.

Ülkemizin toplumsal yapısında, çok önemli değişiklikler meydana gelmiştir. Kapitalist sınıf yok edildi. Köylüler sosyalizm yoluna girdiler. Aydınlar da değişti: Çoğunlukla aydınlarımız bugün işçi ve köylü çevrelerinden çıkmıştır. Bu şartlar içinde, işçi sınıfı, bugünkü birlik politikasında, iktidarı eline geçirmek için kullandığı savaş metotlarından bambaşka metotlar kullanmalı, şu noktayı daima gözönünde tutmalıdır: Temelde, en genel amaçlar konusunda birlik gerçekleştiği halde, çeşitli sınıfların çıkarları arasında, birçok noktada, büyük ayrılıklar olabilir. İşçi sınıfı, politikasında,

tümünde bütün emekçilerin menfaatlarıyla birleşen sosyalizmin menfaatlerini titizlikle savunmalıdır.

İşçi sınıfının yönetici rolü geliştikçe, siyasi yöneticiliği daha mükemmel bir hale geldikçe, karşımıza bir sorun çıkıyor: İdeoloji sinin, dünya görüşünün yayılması meselesi.

V

Sosyalist bilinç, yabancı düşünce akımlarına karşı yürüttüğü savaşın içinde geliyor. Macaristanda, kapitalist düşünce artıkları, oldukça geniş kesimlerde kökleşmiş küçük-burjuva ideolojisi şeklinde devam ediyor.

Bu küçük-burjuva görüşün başlıca belirtisi, politikaya, kamu işlerine karşı ilgisizliktir. Yeni siyasi ve iktisadi rejime ses çıkarmıyorlar, ama devrimci sürecin ayrılmaz parçaları olan bazı unsurları kabul etmiyorlar (örneği, proletarya diktatöryasını, işçi sınıfının ve partisinin yöneticiliğini, tanının kolektifleştirilmesini vb.): Küçük-burjuva yaşama şeklini, dünya görüşünü sosyalizme uydurmağa çalışıyorlar; kamu işleriyle ilgilenmeyen, kişisel çıkarların ötesine gitmeyen bu küçük-burjuva zihniye ti devam ediyor, veya yeniden canlanıyor. Birçokları, politikanın fırtınalarında «manen temiz» kalmak istediklerini iddia ederek, bireyci eğilimlerini haklı göstermeğe çalışıyorlar.

Bireyciliğe, tufeyliliğe karşı savaşabilmek için, sosyalist toplumsal ilişkileri düzeltmek, kamu hayatını daha da demokratikleştirmek gerekiyor. Öyle ki, sosyalist kamu oyu, bireyciliği ve benciliği, toplumun çıkarlarına karşı olmakla suçlansın.

Toplumumuzda, kendi dünya görüşümüzdeki iyimserliğe karşı, birbirine çok yakın iki anlayışa sık sık rastlıyoruz. Bunlar, hayal kırıklığı ile kötümserliktir. Hayal kırıklığına uğrayanların, sosyalizm ve devrim hakkında besledikleri umutlar gerçekleşmemiştir. Kötümserlik ise, birden bire korkanlarda, güvenini kaybedenlerde, güçsüzlerde görülür. Sömürme temeline dayanan toplumlarda, bu ruh durumunun nedeni nispeten açıktır: Özel mülkiyetten doğan, insanların arasını açan, onlarda derin bir yalnızlık duygusu uyandıran ilişkilerdir. Kötümser bir dünya görüşünü yenebilecek, bütün insanlığa bir çıkış yolu gösterebilecek sınıf, işçi sınıfıdır.

Sosyalist toplum, insanın yaratıcı faaliyetlerine set çeken, sosyalizmin kurulmasını engelliyen kötümserliğe karşı ilgisiz kalamaz. Bu dünya görüşü, düşman politik ve ideolojik akımları besler. Kişisel durumlar bir yana bırakılırsa, sosyalist şartlar içinde bu görüşün çok açık bir siyasi özü de vardır. Bunu çok iyi bilen emperyalistler «ayırma» taktiklerinde, her çareye baş vurup, kötümser nazariyeleri sosyalist ülkelere yaymağa çalışıyorlar.

Bu son yıllarda, hayal kırıklığının, kötümserliğin, sosyalizm sayesinde refaha, rahata kavuşmuş halk kesimlerinde bile geliştiğini görüyoruz; örneğin, üniversite gençliğinin bazı çevrelerinde, sayılarına oranla etkisi

çok büyük olan bazı aydınlarda. Bu eğilimin nedenlerini araştırmak, bunlara karşı savaşmak, bizim için bir zorunluluktur.

Eskiden Parti, karşılaştığı güçlüklerin, işlediği hataların sözünü etmekten pek hoşlanmazdı. Bugün ise, endişelerimizi açıkça söylüyoruz. Halkın bir kısmı siyasi olayları pek iyi izliyemiyor, anlıyamıyor; bazıları, düşmanlarımızın etkisi altında kalarak, sosyalizmin kuruluşunda durgunluk olduğunu sanıyorlar.

Eskiden, propagandamızı yaparken, kolay, duraklamayan bir gidiş, çabuk sağlanacak sonuçlar vaadettiğimiz oluyordu. Hiç şüphesiz, propagandamız devrimci iyimserliği yaymalıdır, ama sosyalizmi kurmanın kolay şey olmadığını, çabuk tamamlanamıyacağını da belirtmeliyiz. Bizler, öncüleriz, bugüne dek toplumların karşılaşmadığı sorunlara çözüm yolları bulmak zorundayız. Sosyalizmle komünizmin kurulma işi, yüzyıllar değilse de, yıllarca sürecek bir iştir. Fevkalâde çetin bir işe giriştik: Yepyeni bir ekonomik ve toplumsal düzey kuruyoruz. Bu ödevin büyüklüğü, güçlüğü karşısında, ancak imanı kıt insanlar ürekebilir, hayal kırıklığına uğrayabilir. Ama bu güçlükler, devrimcilerin şevkini, cesaretini arttıracak bir nedendir.

VI

Sosyalizme düşman, ilerlememizi engelliyen ideolojiler arasında, ülkemizi en çok etkiliyen, milliyetçiliktir. Sosyalist dönüşümler bu ideolojinin toplumsal temellerini yok etti; burjuvaziyi ortadan kaldırdı; küçük-burjuvaların büyük çoğunluğu sosyalizm yoluna girdi. Ama milliyetçiliğin etkisi kaybolmadı. Çeşitli şekiller altında, ikide bir kendini belli ediyor.

Milliyetçilik bir burjuva ve küçük-burjuva doktrindir-taraftarları burjuvaziden çıkmamış olsa da, hatta milliyetçilik sosyalist bir ülkede belirse de eskiden, milli devletler meydana geldiği, burjuvazi, diktatoryasını kurduğu devirlerde, milliyetçilik, başlıca düşünce akımlarından birini teşkil ediyordu. Bu yüzden, milliyetçilik daima ve her yerde gerici bir nitelik taşımaz. Bugün bile, toplumsal kalkınma hareketlerinde, örneğin sömürge halklarının kurtuluşları ve milli bağımsızlıkları uğruna yürüttüğü savaşta, milliyetçilik ilerici bir nitelik taşır.

Ama bugün, XX. yüzyılın ikinci yarısında yaşıyoruz. İnsanlığın ilerleyişini sağlayacak başlıca etkenler, sosyalist bir dünyanın varlığı, birliği ve gücüdür. Biz, yurtseverliğe karşı savaşmıyoruz; savaştığımız milliyetçilik, öteki halkları horgörme eğilimi, özgür milletlere zarar verecek bir bencillik, sosyalist güçlerin birliğine düşman bir ideolojidir. Sosyalist rejimlerde, milliyetçiliğin etkisi, sosyalist güçlerin birliğini engelliyor; burjuvazinin, kapitalist dünyanın bize karşı kullandığı bir silâhtır. Emperyalistlerin «ayırma» taktiğinde, milliyetçilikten yararlanmalarına şaşmamalıyız.

Milli yalnızlık, milli taasub, ve bencillik temelinde dayanan bir politika, sosyalist bir ülkede, uzun süremez. Sosyalist toplumun mantığı gelişmesini ve tarihsel zorunluluklarını göz önünde tutarsak, sosyalist ülkelerin, kendi

halklarına zarar vermeden, sosyalist rejimi zayıf düşürmeden, uzun süre böyle bir politika izliyemeyeceğini anlarız.

Sosyalist yurtseverliğin kaynakları, her şeyden önce, halkımızın sosyalist zaferleri, yaratıcı devrimci çabaları, bu çabaların milli ve milletlerarası sonuçlarını iyi anlamasıdır. Sosyalist yurtseverliğin sonuçları şunlardır: Ekonomi, politika ve kültür alanlarında sağlanan başarılar, esirgelediğimiz çabalar, Macar emekçilerini komünizmin ışıklı yarınlara yaklaştırıyor, bütün dünyada sosyalizmden, barıştan, ve ilerlemeden yana olan güçleri artırıyor. Sosyalist yurtseverlik enternasyonalizmden başka bir şey değildir. Dünya işçi sınıfının sağladığı başarılar kendi gücümüzü artırır; sosyalizmin kendi ülkemizde gelişmesi, bütün sosyalist ülkelerin; sosyalizm ve demokrasi uğruna bütün dünyada yürütülen savaşın gelişmesine bağlıdır. Sosyalist yurtseverlik, bu gerçekleri anlamak demektir.

Dünya proletaryası, dünya emekçileri için, dünya sosyalist sistemi, devrimci ülkülerinin gerçekleşmiş şeklidir. Emperyalizme, sömürgecilğe, sermayenin egemenliğine karşı yürüttükleri kurtuluş savaşında kendilerini yardım eden bu sistemi savunuyorlar. Dünya sosyalist sistemine ve özellikle Sovyetler Birliğine karşı takınan tutum, proletarya enternasyonalizminin mihenk taşıdır. Büyük Oktobr Sosyalist Devriminden hemen sonra, daha 1919 yılında sosyalist bir devrim yapan halkımızın, Sovyetler Birliğine karşı duyduğu dostluk çok derindir. Komünizmin kurucusu, ilerlemenin öncüsü, barışın kalesi olan Sovyetler Birliğine karşı beslenen düşmanca duygular, ilericilikle bağdoşamaz. Sovyet halkının geçirdiği tecrübeler, sosyalizmi kuran bütün holklar için, olduğu gibi Mocar holkı için de fevkalâde büyük bir önem taşır.

Sosyalist yurtseverliğin oluşması için, holk tobokolorında derin kökler salmış milli duygulara, ülkelerine karşı duydukları sevgiyi güvenebiliriz. Sosyalist yurtseverlik devrimci ve demokratik geleneklere, halkların yürüttüğü tarihsel savaşlara, elde ettikleri kültüre uygun düşmektedir. Milli duyguların inkârı, Komünistlere, marksizm-leninizme yoboncdır. Komünistler yurtseverdir; ülkelerini, holklarını severler; milli boğimsızlık uğruno yürütülen sovoşın doima öncülüğünü yoporlar. Komünistlerde derin ve holkı bir milli gurur vardır, amo onlar milliyetçilikle yurtseverlik orasındaki forkı daima görmesini bilirler.

Egemen devletler çerçevesi içinde, sosyalist holklar, komünizme giden ortak yolu izliyorlar. Dünya sosyalist sistemi, eşit ve egemen sosyalist devletlerin ortaklığıdır. Amo bu devletler orasindo, tarihlerinden, toplumsal, ekonomik ve kültür gelişme seviyelerinden, oyrı ayrı devrimci tecrübelerinden gelen farklar, bir çelişme koynoğı teşkil ediyor. Bunun sonucu olarak, sosyalist devletler arosında yeni nitelikte ilişkilerin kurulmosı, bu ilişkilerin gelişmesi, güçlüklerle korşıloşıyor, yeni yeni sorunlar doğunuyor. Ama milletlerorosi bir nitelik taşıyan Marksist-Leninist prensiplerden hareket edersek, ortak çıkarlarımızı, ortak amochlarımızı gözönünde tutarsak, geçici güçlükleri, belirli konulorlo ilgili çelişmeleri yenebiliriz.

Emperyalizme karşı yürüttüğümüz ortak savaşla, elde ettiğimiz milli bağımsızlık, sosyalist ülkelerin, yüksek bir düzeyde gerçekleştirdiği milletlerarası işbirliğinin temelini teşkil eder. Bu ülkelerin birliği, egemenliklerinin başlıca garantisidir. Bağımsızlıkla egemenlik; birlik ve işbirliği birbirine sıkı sıkıya bağlıdır.

Sosyalist ülkelerde bugün de rastlanan milli peşin yargılar, öteki milletlere karşı kuşku, kapitalizmden artakalmış duygulardır. Bu ülkelerde milliyetçilik, varolan gelişmelere, yüzyıllardan beri devam edegelen, derin kökler salmış, bazan bile beslenen duygulara, peşin yargılara dört elle sarılıyor. Bu ülkelerde, emekçiler sömürölmeğe son verdiler; bencil çıkarlarını korumak için, emekçilerde sınıf şuurunun gelişmesine, işçi sınıfının dünya çapında birlik kurmasına engel olmak için, milliyetçiliği, şövenliği, ırk ayırımını kışkırtan büyük toprak sahipleri ve büyük kapitalitler sınıfı ortadan kayboldu. Komünist partilerinin önderliği altında, sosyalist ülkelerdeki halklar, milliyetçiliğe karşı pratik ve ideolojik savaş yürütüyor, böylece sosyalist milletlerin birbirine yaklaşmasını sağlıyor, tarihsel gidişata uygun düşen bu yakınlaşmayı gerçekleştiriyor.

VII

İdeolojik çalışmalar konusunda sık sık rastlanan bir görüşe göre, Parti, sorunları ortaya atmak, bu sorunları çözmek üzere yapılan tart tışmaları geliştirmekle yetinmelidir. Böyle düşünenlere göre, Parti ideolojik meselelerde belirli bir tutum takınırsa – bu tutum nazari düzeyde kalsa bile – parti disiplini nedeniyle, düşünce özgürlüğünü sınırlandırmış olur. Bazıları, kültür alanında, sınırsız, eksiksiz bir özgürlük, eksiksiz bir özgürlük istiyor. Onlara göre, Parti, bilim ve kültürün ilerlemesine elverişli bir politik ve manevi ortam sağlamakla yetinmelidir. Böyle düşünenler, Partinin yönetici rolünü zayıflatmak, kültür ve bilim hayatında yönetici etkilerini azaltmak, yönetici bir rol oynamasını engellemek çabasındadırlar.

Fikir hayatımızda varolan, sınıf niteliği bakımından birbirinden çok farklı, ideolojik akımlar, görüşler, anlayışlar arasındaki savaş devam ediyor. Kanaatımıza göre, Parti, bu savaşa karşı ilgisiz kalamaz. Toplumumuzda fikir hayatının, yığınlarda bilincin gelişmesi, sosyalizmin kuruluş sürecinden ayrılmaz; bu süreci kolaylaştırabilir, veya aksine engelliyebilir. Yönergenin belirttiği gibi, marksist-leninist prensipleri güven altında tutan ve sosyalizmin kurulmasını yöneten Partimiz, ideolojik hayatta çok önemli rol oynamak, bilim, kültür ve eğitim faaliyetlerini yönetmek zorundadır.

Parti ile devlet, bilim ve kültür alanlarına, otoriter tedbirler yoluyla karışmayı istemezler. Partimizin dokümanlarında defalarca belirtildiği gibi, sosyalist gerçekçilik prensipi, deneme özgürlüğüne, usul çeşitliliğine, şekil ve konu çeşitliliğine yer vermektedir; usul ve mükemmeliyet sorunları, kanun yolu ile çözülemez. Bu şartlar içinde, Partinin kültür alanında

oynadığı yönetici rol, yaratıcılığı hiç bir şekilde engellemiyor. Aksine: sosyalizmi veya komünizmi kuran bir toplumda, yaratıcı çabalara ve araştırmalara tanınacak gerçek bir özgürlük, Partinin yönetici liği altında, marksist-leninist ideolojisi ve politikası temelinde ancak gerçekleşebilir.

Amacımız, partinin ideoloji ve kültür hayatında oynadığı yönetici rolü azaltmak değil; bu yöneticiliğini bir kat daha arttırmak olmalıdır. Yönerge, bu konuda, Partinin ideolojik çalışmaları ilerletmek üzere karşı laştığı konkre ödevleri açıklıyor.

Öte yandan, yönerge, bütün Parti üyelerinin dikkatini, ideolojik çalışmaların önemine çekiyor. Yönergenin belirttiği gibi, sosyalizmin kurulması, ideolojik çalışmaların olumlu yönde yürütöl mesine, sosyalist fikirlerin, bütün halkımızın bilincine ve davranışlarına yerleşmesine bağlıdır.

Alman Komünist Partisi ve Bundestag seçimleri

19 Eylül 1945 de Bundestag, Federal Almanya parlâmento seçimleri yapılacaktır. Bu seçimler demokratik değildir. Batı Almanyada işçi sınıfının partisi, Almanya Komünist Partisi yasaklanmıştır. Ve onun aday göstermek ve listeler hazırlamak hakkı çöğnenmiştir. 1961 de yapılan son seçimlerde, Batı Almanya anayasası çöğnenmiş ve eskiden Alman Komünist Partisi üyesi oldukları ileri sürölerek, 38 yurttaşın seçim bölgelerindeki bağımsız adaylıkları yasaklanmıştır. Bunun gibi, Nordrhein-Westfalende bir komünist seçim grubunun eyalet seçim listesi baskı altında tutuldu. Bağımsız adaylar ve komünist seçim listelerini hazırlayanlar mahkemeye verildiler ve hapis cezasına çarptırıldılar. Hitler zamanında ömre bedel hapse mahkum edilmiş ve on bir yıl hapis yatmış olan anti-faşist Karl Schabrod 20 oy hapse mahkûm edildi.

Seçim kanununda da birçok anti-demokratik hükümler vardır. En önemlisi yüzde 5 hükmüdür. Buna göre, federal bölgede geçer oyların en az yüzde beşini alan partiler milletvekilliğine hak kazanırlar. Bu hüküm ve Bundestag'da temsil edilen partilerin finansmanı (1964 ve 1965 yıllarında üç parti yılda 38 milyon DM aralarında paylaştılar), aynı zamanda Alman Komünist Partisinin yasaklanmış olması, egemen politik sisteme karşı olan bir partinin parlâmentoya girmesini önlemektedir. Bu hükümlerin yardımı ile parlâmento partileri, CDU-CSU, FDP ve SPD tekелci durumuna geçiyor ve monopollerin hakimiyetindeki devletin bir vasıtası haline geliyorlar.

Federal Almanyadaki gelişmeler hakkında halk arasında büyük bir rahatsızlık doğmaktadır.

Bon'un politikası son zamanlarda bir sıra yenilgilere uğradı. Egemen çevreler, sosyalist dünyanın zayıflamış olduğunu yüksek sesle teyid ediyorlardı. Demokratik Alman Cumhuriyetini tecrit ve onu dize getirebilmeyi ümit ediyorlar. Fakat Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkeler yıldan yıla kuvvetlendiler ve tarihin akışı üzerindeki etkileri her zaman arttı. 12 Haziran 1964 de Sovyetler Birliği ile DDR (Demokratik Alman Cumhuriyeti) arasında bir dostluk, karşılıklı dayanışma ve iş birliği anlaşması imzalandı. Bir yandan da Varşova paktı devletleri arasındaki anlaşma, DDR'in güvenliği bütün sosyalist devletler tarafından garanti edilmiştir.

DDR'in, karanlık geçmişin hakkından gelmiş barışçı bir Alman devleti olduğu, buna karşılık Bon politikasının bütün halkların artan mukavemeti ile karşılaştığı görüşü gelişmektedir. Hallstein doktrininin, yani Bon'un bütün Almanya namına konuşmaya kalkışmasının iflası artık iyice belli olmuştur. Bon dış politikasının yeni sömürgecilik metotları, genç milli devletler tarafından reddedilmekte, Bon'un Batı Avrupada hegemonya iddiaları haklı olarak Avrupa halklarının itimatsızlığını artırmaktadır.

Partimiz seçim programına, Bon politikasının bir bilançosu ile başlıyor ve şu sonuca varıyor: «Kuvvet politikası, militaristlerin silâhla tehdidi bize hiçbir şans bırakmamaktadır. CDU-CSU-nun politik programı iflâsa mahkûmdur. Hedeflerinden hiç biri gerçekleşmeyecektir. Batı Avrupaya hâkim olamayacak. DDR'i kendine katamayacak. Sosyalist dünyayı geriletemeyecek. Genç milli devletleri yeni sömürgeciliğin hâkimiyetine alamıyacak.

Bu yola devam edilmesi gittikçe avantüristleşmektedir. Bu yolun intihar halini alması ihtimali de vardır. Onun yerine yeni bir politikanın güdülmesi bugün artık var olmak yahut yok olmak meselesidir.»

Bon'un politikası hakkında halkın endişeleri bu yılın başında, Federal Almanya generallerinin DDR ve ÇSSR hudutlarını bir atom kuşağı altına alma plânlarına karşı açığa vuruldu. Kuzeyden Güneye, doğrudan doğruya tehdit altında bulunan bölgelerde, Batı Almanyanın öteki kısımlarında, hükümetin ve Batı Alman ordu şeflerinin inkâr ettikleri bu delice plâna karşı halk şahlandı.

Atomla silahlanmaya karşı, gerginliğin azaltılması, silâhsızlanma, ve DDR'le anlaşma hareketinin büyümesi, Paskalya yürüyüşlerine 130.000 kişinin katılmasında ve Birleşik Amerikanın Vietnamdaki vahşi harbine ve bu harbin Bon hükümeti tarafından desteklenmesine karşı önlenemez faaliyetlerde beliriyor.

Özellikle önemli olan, bu yıl içinde kuvvetlenen ve genişleyen anayasayı ve demokrasiyi savunmak için girişilen hareketin büyümesidir. Hoşnutsuzluk şu sebeplerden artıyor: Devlet tekelci sisteminin demokratik haklara karşı saldırısının artması. Neonazi tehlikesinin kuvvetlenmesi. Bunların hükümet plânında açıklanması. Olağanüstü hal kanunun parlâmentodan geçmesi. Ve sağcı sosyal demokrat idarecilerinde bunu oylamaları. Halkın onların gerçek mahiyetini bilmemesi için bu kanunlar, parlâmento komisyonunda gizlice hazırlandı. Alman bilim adamlarının birleşik kanılarına göre, bütün bu kanunların manâsı, «barış zamanında harp hukukunun yerleşmesinden», hayatın militaristleştirilmesinden, halkın bütün maddi kaynakların harb hazırlıkları için tam seferber edilmesinden başka bir şey değildir.

Bu tehlike halkı sarsıyordu. 4.000 kişi, partileri, olağanüstü hal kanunun reddi için bir çağrı yayınladılar. Aralarında dünyada tanınmış bilim adamlarının da bulunduğu 250 yüksek okul profesörü, hareketlerle olağanüstü hal kanunun kabulünü önlemek için sendikalara baş vurdular. Kapitalist Almanyada ve Batı Almanyada bu güne kadar görülmemiş, bilim adam-

ları ile işçi sınıfının teşkilâtları, sendikalar arasında demokrasinin savunulması için ortak bir cephe kuruldu. Bu cephe, birçok şehirlerde mitingler ve gösteriler tertipledi, birçok sosyal demokrat parti teşkilâtlarına tekliflerde bulundu. Bunlar, sosyal demokrat öncü teşkilâtını oy birliği ile bu yaşama devrimde, olağanüstü hal anayasa kanununa rey vermeme kararını alma zorunda bıraktı. Federal Almanyada, demokratik hareket, seçim hazırlıkları devresinde böyle önemli bir başarı kazandı. CDU-CSU, FDP ve SPD partilerinin parlamento gruplarının, seçimlerden evvel olağanüstü hal kanununu kabul ettirmek, ve bununla da onu seçim kampanyasında konu etmekten çıkarmak komplosu başarısızlığa uğradı ve kanunun kabulünü tamamen önlemek için elverişli şartlar yaratıldı. (SPD-nin oyları olmadan kanun kabul edilemez.)

CDU, CSU, politik perspektifleri ve son zamanlarda uğradıkları politik yenilgileri hakkında seçmenleri iğfal etmek, şovenizmi, intikamcılığı ve anti-komünizmi daha da kuvvetlendirmek istiyorlar. Bu, CDU'nun Mart sonunda Düsseldorf Kohgresinde, CSU'nun da Nisan ortasında yapılan kongresinde kararlaştırıldı. Yüksek perdeden atılarak: «Yeniden dünyaya geldik. Batı Avrupanın en kuvvetli askeri kuvvetine sahibiz.» Buna dayanarak NATO'da daha çok etki isteniyor. Barzel açıkca şunları söylüyordu: «Biz tüzüğü gözden geçirmek ve değiştirmek istiyoruz.» Bununla birlikte ilk plânda DDR'in ilhaki ve öteki ülkelere karşı toprak istekleri düşünülüyor. Straus CSU Münih kongresinde açıkca «Bütün Avrupada yeni düzenlenene yana olduğunu ve bunun için savaşılmaya hazır olduğunu» söyledi. («Süddeutsche Zeitung» 12 Nisan.) Şröder bu gayelere ulaşmak için şu araçları teklif ediyordu: «Batı teşkilâtlarına korkutma gücünün ithal edilmesini», Harb bakanı fon Hassel ise atom silâhları üzerinde kullanma yetkisini kuvvetle istiyordu. Hassel atom saldırı stratejisinin kaçınılmaz olduğunu söylüyordu.

CDU Kongresinde önderler saldırganlık politikalarının iki değişik şeklini ortaya koydular. Başlıca hat şudur: Atomla silâhlanma, saldırı stratejisi, kapalı harb ve küçük harbler. Bunun yanında, sessizce fakat zorbalıkla sosyalist memleketlere girmek, Varşova paktı ülkelerini birbirine karşı kışkırtmak, ters devrimleri körüklemek ve böylece saldırganlık hedeflerine ulaşmak. Barzel şöyle diyordu: «Avrupanın komünistlerin hâkimiyetinde olan ülkelerini tesir altına almak istiyoruz.»

Keskinleşmiş intikamcılık, olağanüstü kanunun baskısı ve iç politik programı, Erhartın «teşkilâtlanmış toplum» sözleri ile özetlenebilir. «Teşkilâtlanmış toplum» cümlesi, keskin sınıf çelişmelerini, özellikle küçük bir tekelci grupla halk yığınları arasındaki zıtların dumanlanmasından başka bir şey değildir. Erhart «teşkilâtlanmış toplum» formülü ile Hitlerin «halkın ortaklığı» deyimi ile gözlediği hedefe varmak istiyor: Harb hazırlıklarını örtbas etmek için, sosyal demagoji ile emekçi yığınlarını aldatmak istiyor. Fakat harb yarışını zorlamakla, sosyal teklifleri yerine getirmek bağdaşmazlar. Bundan ötürü sosyal vaadler çok genel ve belirsizdir. Erhart sen-

dikaların gündeliklerin arttırılması ve çalışma saatlerinin kısaltılması için sendikaların yaptığı tekliflere karşı cephe almasını sağlamak maksadı ile ekonomi bakanı Schmücker'e baş vuruyor ve işçilerden «durmadan çalışma saatlerinin arttırılmasını istiyordu».

Partimiz seçim programında, Federal Almanya topraklarından yeni bir harbin başlamasına engel olma temel fikrinden hareket ediyor. Bunun için atomla silahlanmayı önlemek, alman politikasının başta gelen ödevi- dir Federal Almanyada politik akımın değiştirilmesi, çıkmaz istilacı politika yerine, gerginliğin kaldırılması, silahsızlanma ve DDR le konuşmalara girişmek, Almanyanın tekrar birleşmesi için şarttır.

Hayatının garanti edilmesi için halkın daha fazla özgürlüğe ihtiyacı vardır. Bunun için olağanüstü hal kanununun engellenmesi, tekeller iktidarının azaltılması, anayasanın korunması, ve halkın demokratik hakla- rının genişletilmesi gerekiyor. Sendikaların daha fazla ses sahibi olma ve sosyal teklifleri gibi, Alman Sendikalar Birliğinin faaliyet programını destekliyoruz.

Prensiplerimizden hareket ederek tutumumuzu şöyle tesbit edebiliriz. En başta, 16 yıldanberi Bon politikasını yönelten ve iflas etmiş hükümet poli- tikasının başlıca sorumluluğunu taşıyan tekellerin partisi CDU-CSU ya karşı savaşmak. «Kuvvet politikası ve onu yürüten partiler, CDU-CSU yenilgiye uğratılmalıdır. Onların koalisyon ortağı FDP'nin sonu da bu olmalıdır. Yanlış politika ve onu bu güne kadar yürütenler, yeni bir poli- tika ve yeni politikacılar tarafından değiştirilmelidir. Bu iş şimdi gündem- dedir.»

Oyu kime vermek sorusuna, seçim programında şu salık verilmektedir: Toplantılarda, münakaşalarda ve basında adaylara aşağıdaki soruları sormak:

«Her ne şekilde olursa olsun, Federal Almanyanın atomla silahlanma- sına engel olmakla barışın güven altına alınmasından yanamısınız?

Federal Almanyanın silahsızlanma teşebbüsüne girişmesinden ve tutum- lanan (tasarruf) araçların emekçi halkın yararına ekonomik, sosyal ve kültürel maksatlara kullanılmasından yanamısınız?

Anayasanın korunmasından, parlâmenter demokrasinin genişletilmesin- den yana ve olağanüstü hal kanununa karşımısınız?»

Temel politik meselelerde SPD yöneticileri, CDU-CSU'nun ve onların koalisyon ortağı FDP'nin tutumundan ayrılmazlar. Hitler rejiminden kurtu- luşun 20. yıl dönümünde bu partiler ve onlarla beraber SPD, 1937 deki hudutları isteyen intikamcı bir bildiri yayınladı. SPD'nin «kaçak politika- cılarından» Wenzel Jakschin çıkışı, her şeyi ile, intikamcı nutukları ile kötü şöhret sahibi bakan Seehofer'kininden farksızdı.

SPD önderlerinin bütün önemli meselelerde CDU-CSU politikası ile bir- lik oldukları meydandadır. Onlar, atom silâhlarını kullanma tekliflerinden, Nato'da daha fazla söz sahibi olma hakkından, Hallstein doktrininden, yüksek derecede silâhlanmadan, DDR'le her türlü anlaşmanın red edil-

mesinden ve olağanüstü durum kanunundan yanadırlar. Bu sebeptedir ki, SPD önderleri, CDU-CSU ve FDP ile, dış, savunma ve Almanya politikası meselelerini seçim kampanyasına konu yapmamak üzere anlaşmışlardır.

SPD seçim kampanyasına, birçok güzel ve doğru teklifleri olan, bir sıra sosyal ve eğitim politikası programı ile katılıyor. Ama, silâhlılaşma masrafları daha da yükselirse, yahut bu günkü seviyeye yakın bile tutulursa, bu tekliflerin hepsi gerçekleştirilemez. Bütün bunları göz- önünde tutarak seçim programımızda şunları söylüyoruz: SPD sorumluluğunu yüklenmiyor. Önderlerinin bu günkü eğilimi «ortak politika» CDU-CSU politikasına karşı her hangi bir seçme imkânı bırakmıyor. Onların tutumu, politikası ve uygulamaları, ne yazık ki, birçok SPD'lilerin, baştakilerden daha başka, daha iyi bir politika uygulamalarını görmek ümitlerini haklı çıkarmıyor.

Sağcı sosyal demokrat önderler CDU-CSU ile «ortaklık politikaları» ile, emekçi yığınlarının, kendi üyelerinin ve taraftarlarının, sendikaların menfaatleri ile çelişme haline gelmişlerdir. Willy Brandt SPD'nin sendikalarından hiçbir talimat almayacağını açıkca söyledi. Bu çelişme «Spiegel»in (iki milyona yakın üyesi olan ve Batı Almanyanın en kuvvetli sendikası) IG Metal başkanı Otto Brennerle yaptığı bir görünmede iyice beliriyor:

«Spiegel»: Şu açıktır ki, çoğu SPD'ye üye olan sendikalardan bir kısmı bu gün bu partinin solunda faaliyet gösteriyor.

Brenner: ... Bu durum sendikaları siyasetle kuvvetle ilgilenmeye zorluyor. Zira, bu gün artık parlâmentoda politik temsilcimiz yoktur. Eskiden bu işi SPD yapardı. İşçilerden yana olurdu.

SPD'yi, CDU-CSUnun halk düşmanı iflâs etmiş politikasına bağlayan SPD'nin sağa kaymış kolu, Wehner-Erler grubu, bu partinin seçim şansına da kötü etki yapıyorlar.

Biz, sosyal demokrat, hristiyan, komünist ve partisiz işçi ve emekçilerin kendi menfaatleri için ortak savaşlarını CDU-CSU ile «ortak politika»ları olan sağcı SPD önderlerine karşı koyuyoruz. Bunun için partimizin seçim çağrısında şunları söylüyoruz: «oyunu SPD'ye verenler, aynı zamanda, kesin olarak barış, demokrasi ve sosyalizm isteyen ve bunda kararlı olan, Wehner ve Erler gibi sosyal demokrasiyi aşağılayacak, metotlarla, büyük burjuvazinin ve militaristlerin çıkarları ile meşgul olan SPD önderlerinin uzaklaştırılmasını isteyen sosyal demokrat ve sendikacılarla yakın iş birliği yapmalıdırlar. SPD ve oy verenler, harp politikası ve olağanüstü durum diktaturasına karşı duranlarla birleştikleri takdirde, SPD'ye oy vermekle ulaşmayı umud ettikleri politikayı zorlayabilirler.»

Sendikaların, politika ile yakından ilgilenmeyi kararlaştırmaları kendi sınıf menfaatlerine uygundur. İşçi sınıfının faaliyet birliğinin gerçekleştirilmesi, ve sosyal demokratların kendi partilerinin politikasını değiştirmeleri için bu kararın büyük bir önemi vardır.

Parlâmento seçimlerine DFU (Deutsche Friedens-Union. Alman Barış Birliği) de adaylar ve listelerle katılıyor. 1961 seçimlerinden evvel kurulan DFU saflarında toplumun değişik tabakalarından olanları, din ve dünya

görüşüne sahip olanları bir araya getiriyor. DFU Almanyanın militarist iktidardan kesinlikle kurtulmasını ister. Ve şu hedefleri güder: Almanyanın, silâhsızlanma işine yardımcı olması. Atom silâhlarından vazgeçilmesi ve atom silâhlarından temizlenmiş bölgelerin yaratılması. Gerginliğin azaltılması ve anlayış politikası. Bu günkü hudutların tanınması. Anayasanın korunması ve parlâmenter demokrasinin geliştirilmesi. Olağanüstü durum kanununa karşı gelmek. Silâhlanma masraflarının kısılması yolu ile sosyal ödevlerin yerine getirilmesi. Tekrar birleşmenin tek yolu olan DDRle müzakere ve anlaşma.

Bundan da DFU'nun, atomla silâhlanmaya karşı olanlarla, meselâ, silâhsızlanma kampanyası, sendikaların, ileri gelen aydınların, gençlik teşkilatlarının ve kadın birliklerinin birçok teklifleri ile aynı fikirde olduğu anlaşılıyor.

Partimiz, işçi sınıfının partisi olarak, birçok meselelerde, özellikle Federal Cumhuriyet ve DDR'de toplum düzeni konularında DFU'dan ayrılmaktadır. Fakat üç temelli ve aktüel demokratik mesele hakkında görüşü, DFU nun parlâmentoya temsilci gönderecek bir grup olarak, bu meseleleri, barış demokrasi ve sosyalizm, ve yığınların menfaatlerine uygun olarak cevaplandırıyor. Biz bu meseleleri bütün partilerin ve adayların önüne serilmesini, teklif ediyoruz. Zira bunlar bu gün Batı Almanyada, acele ve uygun bir çözüm bekleyen meselelerdir. Bundan ötürü partimiz, DFU aday ve listelerine oy vermeyi teklif eder.

Batı Almanyada seçim kanunun özellikleri vardır: (Her seçmenin iki oyu vardır. Oylarda biri doğrudan doğruya aday, ikincisi de liste içindir.) Bu durum, bölgelerde, seçmenleri, birinci oyu, atomla silâhlanmaya ve olağanüstü durum kanununa karşı olan sosyal demokrat adaylara, ikincisini de DFU listelerine vermeye çağırarak imkânını veriyor.

Bizim bu yönümüz, işçi sınıfının faaliyet birliğinin, ve bütün barışsever, demokratik güçlerin el birliği ile hareket etmelerinin gerçekleştirilmesine hizmet eder. Onun gayesi SPD içinde barıştan ve demokrasiden yana güçleri kuvvetlendirmek hedefini güdüyor. Şunu da gösteriyor ki sosyal demokratlar, bizim aksyonlarımızın yani, komünistlerle sosyalistlerin, Federal Cumhuriyetin bu günkü politikasını değiştirmek için birlikte hareketlerinin bütün metotlarla ilerlemesi gerektiği fikrini taşıyorlar.

Partimiz seçim kampanyası sırasında faaliyetini şu yönde geliştiriyor: Barış, demokrasi, iki alman devleti arasında anlayış, yığınların sosyal isteklerini yerine getirmeyi hedef tutan yeni bir politika isteyen her kesin, birlikte faaliyeti için büyük imkânlar sağlamak. Illegal olmasına bakmayarak partimiz, ve komünistler, fikir ve tekliflerini legal imkânlar oranında halk efkârına ve yığınlara mal edeceklerdir. Seçim kampanyası aynı zamanda Alman Komünist Partisine (KPD)konan yasağın kaldırılması için yeni ileri bir adım da olacaktır.

Max Schäfer

Sosyalist ve Kapitalist ülkeler arasında

Ekonomik ilişkiler

Stanislaw Kuzinski

Sosyalist ülkelerinin ekonomik ilişkileri, her ülkenin egemenliğine saygı ve karşılıklı menfaat temeline dayanır. Bu temel prensip, barış içinde yanyana yaşama prensibinin temeli; iki sistemin yürüttüğü ekonomik yarışmanın, ekonomik düzeyde soğuk harp şeklini almaması için bir zorunluluktur.

Başlıca kapitalist ülkelerde, özellikle Amerikada, büyük ve etkili güçler, sosyalist ülkelerle yapılan ticareti durdurmak, böylece sosyalist sistemde ekonomik gelişmeyi felce uğratmak istediler. Bununla beraber, son zamanlarda, daha akıllı sesler duyulmağa başladı. Bu sesler, geçmişten ders almasını bilen, böyle bir körlüğün politik alanda faydasız kalacağı gibi, kendi çıkarlarına da zarar vereceğini anlıyanların sesiydi. Hattâ sosyalist ülkelerle ticari ilişkiler kuramamış iş çevrelerinde, bugün «fırsatı kaçırma» endişesi bile görülmektedir.

Sosyalist ülkelerle kurulan ilişkilerde, hangi ülkelerde, ne zaman, ne ölçüde, hangi eğilimlerin zafere ulaşacağını şimdiden kestiremeyiz, ama Batı ile Doğu arasında ticaretin gelişmesini engelliyen etkenleri görebiliyoruz. Bu engeller, bir yandan, gelişmiş kapitalist ülkelerde izlenen ticaret politikasının niteliğinden, öte yandan, dünya ticaretinin yapısındaki buhrandan ileri geliyor.

Şu noktayı da göz önünde tutmalıyız: gelişmiş kapitalist ülkelerle sosyalist ülkeler arasında kurulan iktisadi ilişkileri incelerken, Üçüncü Dünya ülkelerinin durumunu da, yani bugün dünyada varolan milletlerarası ticaret sorunlarının tümünü hesaba katmak zorundayız.

Bugün gelişmekte olan ülkelerin, sanayileşmiş kapitalist ülkelere yaptığı geleneksel ihracat, büyük bir buhran geçiriyor. Bir kere, emperyalist devletler, gelişmekte olan birçok ülke ile yaptıkları ticarette, siyasi amaçlara göre, ayrıcalık gözetiyorlar. Bundan başka, bu buhranın asıl nedeni şudur: iptidai madde isteğinin niteliği, yapısı değişti. Bugün sentetik maddeler, tabii maddelerden daha çok araniyor. Yeni teknik metotlarla, bazı pahalı ithal maddelerinin yerine daha ucuz maddeler kullanılabiliyor. Gıda maddeleri konusunda bile, talep çok yavaş artıyor. Çünkü çeşitli ülkelerkendilerine daha pahalıya otursa bile-kendi tarım ürünlerini korumak üzere, yabancı ürünlerin ithalini engelliycek tedbirler alıyor.

Gelişmekte olan ülkelerin ihraç ettiği iptidai maddelere karşı talep çok azalmıştır: Kahve, kakao, çay, meyva, yağ gibi gıda maddelerinde olduğu gibi, sanayide kullanılan iptidai maddelerde de (örneğin madenlerde, tabii kauçukta, pamukta, jütte, deride.) Bu azalma, son zamanlarda petrolda da görülmektedir.

Gelişmekte olan ülkeler, imalat sanayi mallarını satmağa çalışıyorlar, ama büyük bir rekabetle, ve yerli malları koruma politikasıyla karşılaşılıyorlar.

Üretimin ağır bir tempo ile artması, gelişmiş kapitalist ülkelerle gelişmekte olan ülkeler arasındaki ilişkilerde eşitsizlik, geleneksel ihraç mallarına pazar bulmadaki güçlükler, ihraç fiyatlarını olumsuz yönden etkiliyor, ve ticaret şartlarının durmadan bozulmasına sebep oluyor. Bu şartlar içinde, gelişmekte olan ülkelerin milli geliri çok yavaş artıyor; hatta bazı yerlerde geriliyor. Yeni kuruulmuş ülkelerde, ekonomik gelişmenin çok ağır temposunun bir nedeni de, yabancı tekellerin, kârlarını transfer etmesi, böylece sermayenin dışarıya akmasıdır. Sanayileşmiş kapitalist ülkelerin verdiği borçlar, bu durumu düzeltemiyor. Üstelik, bu borçlar, genellikle le yeni-sömürücü politikanın amaçlarını gerçekleştirmek için veriliyor. Cenevrede 1964'de toplanan Birleşmiş Milletlerin Ticaret ve Gelişme Konferansı, bu gerçekleri ispatlamıştır. Üçüncü dünya ülkelerinin temsilcileri, bu evrimin feci sonuçlarını uzun uzun anlatmışlardır.

Az gelişmiş ülkelerin çoğunluğu için, bağımsızlığın ana meselesi; hem politik, hem toplumsal, hem ekonomik stratejik meselesi, ihraç mallarına bulunacak pazar sorunudur; yardım veya borç meselesi değil. Bugünkü durumun asıl nedeni, sömürgeciliğin eskiden dünyaya zorla kabul ettirdiği milletlerarası işbölümüdür. Kapitalizmin bu işbölümünde sebep olduğu buhrana tek bir çare vardır: gelişmekte olan ülkelerin sanayileşmesi.

Birleşmiş Milletlerin ticaret ve gelişme ile ilgili Cenevre Konferansının genel sekreteri, Raul Prebisch, Latin Amerikadaki durumu inceliyen raporunda şöyle diyordu: «Endüstri alanından uzak kalmış bölgelerin sanayileşmesi, nihayet, ekonomik gelişmenin ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilmiştir. Ama yakın bir tarihe kadar, genellikle kabul edilen işbölümünün sonucu olan ticaretin yapısı, eskimiştir, bugünün zorunluluklarına uymaz olmuştur. İptidai maddeler, sanayi mallarıyla değiş tokuş oluyor; ülkelerimiz bu çerçeve içinde sanayileşmek zorunda kalıyor. İktisadi gelişmemiz bundan çok zarar görüyor, çünkü bizde ithal mallarına karşı talep, günden güne artıyor; ama Lâtin Amerika ülkelerinin elinde olmayan nedenler yüzünden, iptidai maddelerimizin ihracı çok yavaş gelişiyor.»

Sanayileşme, fevkalâde büyük masraflar, yatırımlar, iptidai maddeler gerektiriyor. Bu ise, milli ihracatı artırmak zorunluluğu demektir. Oysa, sosyalist ülkelerin sağladığı pazarlar olmasa, gelişmekte olan ülkelerin ihraç olanakları daha da azalmış olacaktı. Sosyalist ülkelere yapılan ihracatın hızlı gelişmesi, üçüncü dünya ülkelerinin, gelişmiş kapitalist ülkelere yap-

tıkları ihracatta görülen azalmayı ancak kapattı. Gelişmekte olan ülkelerin ihrac ettiği gıda maddeleri tutarı, 1956 ile 1963 arasında değişmedi; çünkü sosyalist ülkelere yapılan ihracat arttı, ama sanayileşmiş kapitalist ülkelere yapılan ihracat azaldı. Aynı dönem içinde, sanayi iptidai maddelerinde ihracatında görülen ufak artış, sosyalist ülkelerin yaptığı ithalatı arttırmalarından ileri geldi. Hiç şüphesiz, sorun böyle çözülemez, çünkü dünya ticaretinde – gelişmekte olan ülkelerle yapılan ticaret dahil, sosyalist ülkelere düşen pay, pek önemli değildir.

Bir takım tarihsel nedenler yüzünden (bunlardan biri, emperyalist devletlerin sosyalizmi, ekonomik alanda tek başına bırakmak isteğidir) bir dengesizlik meydana geldi. 1965 yılında, dünya sanayi üretiminde, sosyalist ülkelerin payı, aşağı yukarı % 40 dır. Buna karşılık dünya ticaretindeki payları, % 12–14'ü geçmiyor. Kapitalist ülkelerle yapılan ticarete ise, bu pay ancak % 5 tir. Ama öte yandan, bu ticaretin artış temposu büyük anlam taşır: Dünya ticaretinde, alışverişin artış ortalamasından çok yüksektir. Sosyalist ülkelerin ticaretindeki ortalama yıllık artış 1950 ile 1963 yılları arasında % 11'i geçmiştir (gelişmiş kapitalist ülkelerle % 8; gelişmekte olan ülkelerle % 15). Sosyalist ülkelerin kurduğu sanayi gücü ve çeşitlendirilmiş ekonomi, hızla geliyor. Tropik ülkelerinden gelecek maddelere ihtiyaçları devam ediyor. Böylece, gelişmekte olan ülkelere geleneksel ürünlerini olduğu gibi, yeni kurulan sanayilerinin ürünlerine de bir ihracat kapısı açılmış oluyor. Sosyalist ülkelerde, üçüncü dünya ülkelerinde üretilen mallara karşı ihtiyaç artıyor. Oysa, kapitalist ülkelerde bu ihtiyaç günden güne azalıyor.

Üç ülke grubunun teşkil ettiği bu muazzam üçgende, dünya ticaretinin yapısıyla ve iktisadi gelişme ile ilgili sorunu çözmek için gereken şartlar nedir?

En büyük zorluklar, ödeme bilançosundaki dengesizliklerdir. Gelişmiş kapitalist ülkeler, gelişmekte olan ülkelere yaptıkları ödemeler için güçlük çekmiyor; ama buna karşılık, bu ülkelerin ürünlerine talepleri hiç artmıyor. Sosyalist ülkelere ithalat olanakları büyüktür, ama bu ülkeler, gelişmekte olan ülkelerle kurdukları ilişkilerde, ödeme bilançosunda, dengeyi sağlamıyorlar. Bunun nedeni, yaptıkları uzun vadeli ihracat-kredileridir. Sosyalist ülkelerde, ithalatın gelişmesini engelliyen tek şey, ithalat fazlalığında ödeme zorluklarıdır.

Dünya ticaret ilişkileri ile ilgili ve yukarıda verilen bilgilerden anlaşıldığı gibi, bugünkü mali olanaklarla bile, bu ilişkilerin gelişmesi yine önemlidir. Gelişmekte olan ülkelerin, sosyalist ülkelere yaptığı ihracat 1956 ile 1962 yılları arasında % 173 artmıştır. Gelişmiş ülkelere yaptıkları ihracat ise, % 35 arttı. Görüldüğü gibi, fark büyüktür. Ama yine de, gelişmekte olan ülkelerin yaptığı ihracatın dörtte üçü, sanayileşmiş kapitalist ülkelere yapılmaktadır. Bunun sonucu olarak, gelişmekte olan ülkelerde zor bir durum meydana geldi; bu alandaki durgunluk, ihracat fiyatlarını etkilediği gibi, az gelişmiş ülkelerin ekonomik gelişmesini olumsuz yönden etkiliyor. Tek

çare, sosyalist ülkelere yaptıkları ihracatı arttırmak için yeni yollar bulmalarıdır.

Bu ihracat, genellikle, molla, özellikle donatım malzemesiyle karşılaşılıyor. Bu sistem devam edecektir, ama ihracatın yeteri kadar artmasını sağlayamayacaktır. Gerçekte, kapitalist ülkelerden çok daha cömert davranan sosyalist ülkeler, ne de olsa, çok uzun vadeli kredilerle yaptıkları ihracat yükünü sonu gelmemecesine çekemeyeceklerdir. Gelişmekte olan ülkelere daha çok mal olabilmeleri, bu malları para ile ödeyebilmelerine bağlıdır. Bu parayı ise, ancak gelişmiş kapitalist ülkelerle yaptıkları ticarette bulabilirler. Böylece, Batı ülkeleriyle yaptıkları ticarette, ihracat fazlalığı, gelişmekte olan ülkelere yaptıkları ithalatı arttırmalarına imkân verebilir.

Öte yandan, gelişmekte olan ülkeler, sosyalist ülkelere yaptıkları ihracata karşılık elde ettikleri mali kaynaklarla, kapitalist ülkelere daha çok mal satın alabilecekler, bu ülkelere için iyi bir pazar sağlayacaklardır. Gelişmiş kapitalist ülkeler ise, gelişmekte olan ülkelere daha çok mamul eşya ihraç edebilecektir. Gelişmiş kapitalist ülkeler sosyalist ülkelere de daha çok mal satabilecekler. Çünkü bu olandaki ihracatları, yaptıkları ithalatı daha düşük kalsa bile, sosyalist ülkelerle yaptıkları ticaret, malları için çok önemli bir pazar teşkil edecektir. Bunun yerine, şimdilik başka bir pazar bulamazlar. Birçok kapitalist çevre, sosyalist ülkelere kendi pazarlarına oranla daha ucuz mallar satın alabilme fırsatını kaçırmıyacaktır.

Dünya ticaretinin gelişebilmesi için, biriken güçlükleri yenmek zorunluluk halindedir. Burada belirttiğimiz noktalar, kanaatimize göre, yaklaşan buhrana engel olabilir. Bu buhranın nedeni, sömürgecilik döneminde kurulmuş, bugünkü şartlara uymayan dünya işbölümüdür. Hiç şüphesiz, bu yazımız, olanak halinde bir çözüm yolunun şemasıdır ancak. Bu sorunlar daha derinlemesine incelenmeli, birçok iktisadi ve siyasi yönleri tetkik edilmelidir; bu çözüm yolunun uygulanması da birçok güçlüklerle karşılaşacaktır.

Bu güçlüklerin belki en önemlisi, siyasi ve ticari blokların nedeniyle dünya ticaretinde görülen bölünmedir. Ortak Pazar, serbest mübadele bölgesi gibi bölgesel gruplaşmalar, bize şu gerçeği göstermiştir: kısmi çözüm yolları, dünya ticaretini durgunluktan kurtaramaz. Gerçekte, teknik ilerledikçe, üretici güçler arttıkça, çeşitli ülkelerin ticaret konusunda, birbirine bağlılığı günden güne daha şiddetle belirlemektedir.

Batı ile Doğu arasında ticaret özgürlüğüne set çeken engeller, dünya ticaretinin gelişmesini ve ekonomik gelişmeyi frenliyor. Bu yazımızda, bu engellerin niteliğini; sosyalist dünya ile gelişmiş kapitalist ülkeler arasında, her iki tarafa faydalar sağlayacak ticaretin gelişmesini temin edecek şartları incelemek istiyoruz.

Hiç şüphesiz, iktisadi ilişkilerde, hak eşitliği prensipi titizlikle uygulandığı nispette, karşılıklı çıkarlar sağlanacaktır. Şekil olarak, bunun anlamı

şudur: anlaşmaya varan taraflar, birbirine «en imtiyazlı millet şartı»nı uygulamalıdır; yani, herhangi başka bir ülkeye tanınan imtiyazlardan yararlanmasını sağlayacaktır. Ama anlaşmalara bağlı ilişkilerde, tanınan imtiyazların eksiksiz şekilde uygulanması, birçok şarta bağlıdır; «en imtiyazlı millet şartı» tek başına, bütün ülkelerin eşit muamele görmesini sağlayamaz. Bu şart genellikle, gümrük imtiyazlarıyla ilgilidir. Bu şartın, bir ülkeye sağladığı gerçek faydalar bir yandan, bu ülkenin ekonomik gücüne (yani ihracatının hacmine ve yapısına); öte yandan, gümrük tarifesine bağlıdır. (Bu faydalar, ihraç edilen malların niteliğine göre artarveya azalır.) «En imtiyazlı millet şartı»nın uygulanması ile ihracatı arttırılabilen mallara karşı talebi yükseltecek, fiatların esnekliği de önemli bir etkindir.

Gerçekte, gümrük meselelerinden başka, ayrıcalık politikası da, kontenjan, ithal lisansı, iç vergiler, ulaştırma tarifeleri alanında da rol oynar. Bunun sonucu olarak, kapitalist ülkeler arasındaki ilişkilerde bile, «en imtiyazlı millet şartı», başka kısıtlamalarla işe yaramaz hale gelmemesi için, karşılıklı tavizlerde, bütün şartlar hesaba katılmalıdır.

Bazı kapitalist ülkeler, bazı sosyalist ülkelere «en imtiyazlı millet şartı»nı tanımıştır. Bu sosyalist ülkeler, bu şarttan epey yararlanıyorlar, ama siyasi nedenlerin etkisiyle, ayrıcalık politikası devam ediyor. Biz, «en imtiyazlı millet şartı» kavramının daha geniş tutulmasını istiyoruz. Özellikle, ithalat miktarlarında yapılan sınırlandırmalarda. Birçok sanayi ve tarım mallarını sınırlayan bu kanunlar, gelişmiş kapitalist ülkelere yapılan ihra catı frenliyor. Kontenjana tâbi tutulmayan mallara gelince, iç pazardaki siparişlerde herhangi bir azalma görüldüğü anda, ithalat, özellikle sosyalist ülkelere gelen mallar, hemen bloke edilir. (Örneğin, Ortak Pazar bölgesinde, haddeden geçirilmiş madenler. Hatta bazı ithal müsaadeleri ancak bir hafta için veriliyor (örneğin, Federal Almanyaya yumurta ithalatı.) Bu şartlar içinde, normal ticaret ilişkilerinin kurulacağını ummak oldukça güçtür.

Sosyalist ülkelere «en imtiyazlı millet şartı»nı veya başka imtiyazlar tanımamak için, kapitalist ülkeler sosyalist pazarlarında kendilerine aynı imtiyazlar tanınmadığını ileri sürerler. Sosyalist ülkelerde dış ticaretin politikaya bağlı olduğunu, ticaret metotlarının masrafı, fiatları hesaba katılmadığını, «sıkı bir himayecilik» güden bu sistemin, diğer ihracatçılarla rekabetten yararlanarak sosyalist iç pazarlarına girmeğe müsaade etmediğini, ihracatın, Devlet Planında tesbit edilen bir hacmi aşmadığını iddia ederler.

Sosyalist rejime yapılan bu suçlamalar, bir bakıma, sosyalist rejimi, kapitalist rejim olmamakla suçlamak demektir. Dış ticaret tekelinin Devletin elinde oluşu; bu alanda yapılan alışverişin Devlet Plânı çerçevesi içinde yapılışı; bu ticaretin, sosyalist üretim ilişkilerinden doğan ayrı kanunlara tâbi olduğundandır; değer ve fayda kanunları burada ekonomik gelişmenin yararına kullanılıyor, ama ekonomik gelişme, bu kanunlara tâbi değildir.

Şu veya bu ticaret anlaşmasının, şu veya bu pazarın ilginç olup olmadığı, bütün ekonomiye sağladığı faydaya göre ölçmemiz elbet suç sayılamaz. (Burada şu noktayı da belirtmek isteriz: Bunu ölçerken kullandığımız metotlardan da pek memnun değiliz.)

Bir alışveriş programı plâna sokulunca, akidin seçilmesi – ithalat ve ihracat olanaklarının tümünü hesaba katarak – bize sağlayabileceği faydalara bağlıdır. Sık sık karşılaştığımız sorun şudur: Şu veya bu malı imal etmek, imalını geliştirmek mi faydalı, yoksa bu malı ithal etmek mi? Bazan da, ihracatın ihtiyaçlarını göz önünde tutarak, bazı üretim kapasitelerini arttırmağa karar veriyoruz. Fiat yüksekliği, veya ihracatımıza yapılan sınırlamalar, bundan doğan ödeme güçlükleri, yüzünden, bazı malları ithal etmeye karar veriyoruz. Demek oluyor ki, en önemli etken, ticari şartlarla ekonomik gelişmenin ihtiyaçlarıdır. Buna karşılık, kapitalist sistemde, günden güne daha büyük rol oynayan etken, bazı ithalatçı veya ihracatçı çevrelerin çıkarları-çoğunlukla çok kısa vadeli çıkarlarıdır.

Hükümetin politikası, çoğunlukla dış ticaretten sağlanan faydaları, çeşitli kapitalist çevreler – özellikle büyük tekeller – arasında bölmekten ibaret kalıyor.

Bizi, ticaret alanında, politik nedenlerle hareket etmekle suçluyorlar. Bu suçlamayı yaparken, her halde, bir yandan emperyalist devletlerin uyguladığı ayrıcalık politikasından (özellikle sosyalist ülkelere yapılan ihracata uygulanan ambargodan) çıkarttığımız sonuçları; öte yandan, hiçbir siyasi şart koşmadan, üçüncü dünya ülkelerine veya bağımsızlık uğruna savaştan ülkelere sağladığımız büyük yardımı; bu ülkelere, kapitalizmin zoruyla kurulmuş işbölümünden kurtulmak için sağladığımız ticaret olanaklarını kastediyorlar.

Demek oluyor ki, davranışlarımızda siyasi nedenlerin rol oynaması, sosyalizmin niteliğinden ileri gelmiyor; emperyalistlerin izlediği politikanın sonucudur.

Kapitalist ülkeler, «en imtiyazlı millet şartı»yla, sosyalist ülkelere tanıdıkları faydalara eşit faydalar elde edebilirler. (Oysa bu faydaları kestirmek, her zaman mümkün değildir. Yukarıda da söylediğimiz gibi, «en imtiyazlı millet şartı»nın sosyalist bir ülkeye sağladığı faydaları da kestirmek her zaman mümkün değildir.)

Bu eşit faydalar, sosyalist ülkelerin de aynı prensipi kabul etmeleri olabilir (bu sosyalist ülkelerde çeşitli gümrük tarifeleri varolduğu zaman). Bir tek gümrük tarifesi olan sosyalist ülkelere gelince, bunlar, âkit tarafa, genel prensipler çerçevesinde, diğer ülkelere tanıdıkları şartlardan daha sıkı şartlar uygulayacaklarını taahhüt edebilirler (örneğin, ithalatta kontenjan meselesinde). Plânın, bazı maddelerin ithaline ayırdığı krediler çerçevesinde, ihracatımıza en elverişli şartları sağlayan ve bize «en imtiyazlı millet şartı»nı uygulayan kapitalist ülkenin ürünlerini tercih edebiliriz. Demek oluyor ki, sosyalist pazarlara «sokulmak» bu pazarlarda diğer ülkelerle rekabete girmek, hattâ ihracatın hocmini arttırmak mümkün-

dür. Bazı hallerde, çok elzem olmıyan bazı maddelerin ithalatını bile, Plânın ilk verilerine rağmen, arttırmak mümkün olur; bir şartla: Bu artış, kendi ihracatımızı arttırmak olanağını sağlarsa. Bütün bunlar, malların listesini, fiatları, ödeme şartlarını tesbit etmek üzere, iki tarafın çıkarlarını göz önünde tutan konre görüşme ve pazarlıklarla kararlaştırılır.

Sosyalist ülkelerin kapitalist ülkelere teklif ettiğı çok önemli ve ilginç bir ticaret yolu da, belirli miktarda bir malın satılmasıyla ilgili uzun vadeli anlaşmalardır. Kapitalist ülkeler arasında yapılan ticarette, ithal mallarının bir ticaret anlaşması çerçevesi içinde tesbiti, bu malların gerçekten satın alınacağını garanti altına almaz; karar, bu ülkelerde, birçok kapitalist firmasına bağlıdır. Ama sosyalist ülkelerle yapılan ticarette, belirli bir mal miktarının ithali ile ilgili bir anlaşma, kesin bir karar demektir (tabiiyatıyla, genel hatlarıyla). Kapitalist ülkelerle yapılan ticarette, bu bakımdan, ekonomik ve toplumsal rejim farklarından doğan daha büyük güçlüklerle karşılaşırız. Devlet, kapitalist işletmelere etki edemez halde olduğu, yahut etki yapmak yollarına gitmek istemediğı için, bu güçlükler daha çok hissedilir. Burada çeşitli kapitalist ülkelerde hâkim olan siyasal eğilimler rol oynar. Örneğin, güçlü bir devlet endüstri sektörü bulunan ülkeler (Fransoo Avusturya) ile yapılan uzun vadeli anlaşmalar daima daha kolay gerçekleşir. Bu ülkelerde sosyalist ülkelerle aktedilen kredi anlaşmaları devletin garantisinden yararlanıyor, siyasi durum Doğu ile yapılan ticarete daha elverişlidir.

Bunu söylemekle, sosyalist devletlerin, genellikle ticaret ilişkilerini, özellikle uzun vadeli anlaşmaları; milletlerarası ticaretin bir takım iç ve dış kaidelerle tanzim edildiğı ülkelerle ancak geliştirmek istediklerini demek istemiyoruz. Bu ilişkilerin gelişmesi, çeşitli kapitalist devletlerin uygulodığı politikaya bağlıdır. Birçok devlet, ticarette «liberalizasyon»a taraftar olduklarını söylerler. Ama Amerika, bu prensibi üçüncü dünya ülkeleriyle kurduğu ticaret ilişkilerine uyguladığı halde, sosyalist ülkelerle yaptığı ticaret birçok tahdit koyar. Buna karşılık, İngiltere, liberalizasyon prensipini kısmen de olsa, sosyalist ülkelere de uyguluyor. Öte yandan, Ortak Pazarın himayeci eğilimleri, gelişmekte olan ülkeler ve sosyalist ülkelerle yapılan ticaretin gelişmesini engelliyor. Fransızların «pazarların örgütlenmesi» nazariyesi maskesi altında gizlenen bu eğilimler, dünya ticaretinde diğer ülkelerin zararına olan bu işbölümünü devam ettirmek amacını güdüyor. Bununla beraber, Başkan De Gal'ün Doğu ile ticaret ilişkilerini geliştirmek ve kuvvetlendirmek teşebbüsleri, belki de sadece propaganda şıarları değildir.

Bu uzun vadeli anlaşmaları nasıl anladığımızı belirtmek için, sosyalist ülkelerle kapitalist ülkeler arasında yapılabilecek üç anlaşma tipi teklif ediyoruz:

1 — Bazı iptidai maddeler ve mamul mallar kategorileriyle ilgili, oldukça uzun vadeli (örneğin 5 yıl) belirli devrelerde fiatların ve ödeme şartlarının tekrar gözden geçirilmesini kabul eden anlaşmalar. Bu tipteki anlaşmalar,

bütün ticareti içine alımyabilir; mutlaka gerçekleşecek, yani örneğin kapitalist devlet sektöründeki işletmelere satılacak mallarla ilgili olabilir. Özel işletmelerle yapılacak ticarette, anlaşma işletmenin temsilcileriyle aktedilebilir. Bu anlaşma tipine örnekler Polanya ile Danimarka, Polanya ile Avrústurya arasında aktedilen; gemi, fabrika donatımı, haddeden geçirilmiş madenlere, karşılık kömür sağlıyan anlaşmalar; Sovyetler Birliği ile Norveç arasında aktedilen ve alüminyum, kuru balık ticaretiyle ilgili uzun vadeli anlaşma vb. dır. Ticaretin devamlı niteliği, şartların değişmemesi, sosyalist pazarlarına, kapitalist pazarlarda olmyan bir üstünlük veriyor. Hiç şüphesiz, bu tip anlaşmaların aktolunması, daha kısa vadeli anlaşmaların yapılmasına engel almaz. Burada sözünü ettiğimiz uzun vadeli anlaşmalar, kapitalist ülkelere öngürülecek ticaretin hacmi hakkında bir fikir verebilir.

2 – Yeni kurulacak fabrikaların donatımı, makineleri, imalat lisansları, fabrikaların montajı, teknik öğretim ile ilgili kredili anlaşmalar. Yeni kurulan, veya yenileştirilen fabrikanın ürünleri, birkaç yıl içinde kredinin bütünü veya bir kısmını amorti ediyor. Bu tip anlaşmalar, devletler arasında aktedilmediği halde, yine de üstün bir anlaşma şeklidir. Çünkü bunlar ekonomi çerçevesinden çıkıp, üretimde işbirliği şeklini alıyor. Genellikle bu tip anlaşmalar, kapitalist tröstlerle veya bir tröst grubu ile aktediliyor. Bu anlaşmaların sosyalist ülkelere sağladığı fayda, çok yönlü bir üretimde çabuk bilgi elde etmeleri, âkit kapitalist ülkeden ithal edilen mallardan daha üstün kaliteli mallarla krediyi ödeyebilmeleridir. Bilindiği gibi, kapitalist pazarlarda, mamul malların ithalı – özellikle le makine inşaatı endüstrisi ve kimya endüstrisi malları için aşılmaz engellerle karşılaşılıyor.

Bu tip anlaşmalar, üçüncü bir ülkede yapılacak ortak bir iş konusunda aktedilebilir. (Özellikle gelişmekte olan ülkelerde yeni işletmelerin kredi ile kurulması; sosyalist bir ülkede kurulan bir fabrikadan elde edilen ürünlere alıcı bulmak için, tröstlerin ticaret acantalarından ve teknik şebekelerinden faydalanmak üzere.)

Bu tipte veya buna benzer anlaşma örnekleri çoktur. Ama bunlar genellikle, ağır sanayi ile değil de, ya dar, yahut da ikinci derecedeki sektörlerle ilgili oluyor. Bunların geliştirilmesini çok istiyoruz (tabii, politik baskıya araç olmamaları şartıyla). Gerçekte – özellikle Federal Almanya endüstri sermayesinde görüldüğü gibi – bir sosyalist ülkenin topraklarında bulunan işletmelerde bir mülkiyet hakkı elde etmek eğilimlerine rastlanıyor. Gizli politik emeller, sosyalist ülkeleri emperyalist etkilerine karşı zayıf düşürmek, bu ülkelerin birliğini sarsmak istekleri, bir takım yanlış hesaptır.

Sosyalist ülkelerin topraklarında kapitalistlerin malı olan «adacıklar»ın kurulması, kapitalist ülkelerin iktisadına hiçbir fayda sağlamaz. Ekonomik işbirliği anlaşmaları çok daha yararlı oluyor. Sosyalist rejim prensiplerine uygun düşmiyen bu «adacık»ların kurulması, sosyalist halkların direnişiyle karşılaşır.

3 – Üç taraflı anlaşmalar: Bu tip anlaşmalar, sosyalist ülkeler, gelişmiş kapitalist devletler (veya kapitalist endüstri tröstleri), ve gelişmekte olan ülkeler arasında aktedilir. Bu anlaşmaların özelliği şudur: Bir ülkeden alınan borç, diğer bir ülkeden alınan vadeli kredi ile karşılanıyor. Örneğin, sosyalist bir ülkenin, gelişmekte olan bir ülkeden aldığı iptidai maddeler, veya endüstri mallarının tutarı, bu ülkeye ihraç ettiği endüstri donatımı malzemesi veya başka malların tutarını geçebilir. Ticaret hacmini arttırmak için önemli bir yoldur: Sosyalist ülkeler, gelişmekte olan ülkelere uzun vadeli ve düşük faizli kredilerle endüstri donatımı malzemesi satıyor. Bu ihracat kendilerine çok az para sağladığı için, istedikleri kadar mal ithal edemiyorlar. Oysa, bu üçüncü tip anlaşmalarla, sosyalist ülkelerin ihracatı, yaptıkları ithalattan yüksek olduğu nispette, gelişmiş kapitalist pazarlardan elde ettikleri sermaye ile, az gelişmiş ülkelere daha çok mal ithal edebileceklerdir. Böylece, az gelişmiş ülkelerin sosyalist ülkelere yaptıkları ihracat, bu ülkelere yaptıkları ithalatı geçer; bu fazlalıktan elde ettikleri para ile, gelişmiş kapitalist ülkelerle ticaret bilançolarını denkleştirebilirler. Bilindiği gibi, az gelişmiş ülkelerin, gelişmiş kapitalist ülkelere yaptığı ihracat, büyük engellerle karşılaşılıyor. Oysa, bu ülkelere mal getirtmek zorundadırlar. Bu üç-taraflı ticaret şeması klâsik bir şemadır, karşılıklı satışların eşit değerde olmasını şart koşan kliring anlaşmalarında çok kullanılan bir yoldur.

Bu için güç yönü de şudur: Petrol ülkelerinden başka gelişmekte olan bütün ülkeler, dış ticaretlerinin yapısı gereğince, ihracattan çok, ithalat yapmak zorundadır. Bu şartlar içinde, bu tip anlaşmaların süresi içinde (genellikle 5,6 yıl) ticaret bilançolarını denkleştiremezlar. İthalat fazlalığı, genel anlaşmanın çerçevesi içinde veya ayrı bir anlaşma ile, özel bir finansman konusu olmalıdır. Bu finansmanın bir kısmını, gelişmiş kapitalist ülkeler, bir kısmını ise, sosyalist ülkeler sağlayabilir.

Ticaretin ortak finansman olanaklarına objektif olarak bakılınca, fazla iyimser olmamıza pek imkân kalmıyor. Gelişmiş kapitalist ülkeler ve tröstler, genellikle kolay şartlarla kredi açıyor, ama bu işi kendi çıkarları için, yeni-sömürgeci amaçlarla yapıyorlar. Bununla beraber, yukarıda anlattığımız anlaşma sistemi, uzun vadeli ekonomik çıkarlara uygun düşer. Bu sistemin uygulanabilmesi, her şeyden önce, genel siyasi duruma; özellikle bütün dünyada kalkınma, barış içinde yan yana yaşama ve sosyalizm uğruna savaşılan toplumsal hareketlerin gücüne bağlıdır.

Bu anlaşmalar sadece ekonomik bakımdan incelendiği zaman bile, üç-taraflı anlaşmaların önemi anlaşılıyor. Bunlar dünya ticaretinde görülen ve kapitalizmin vaktiyle bütün dünyada kurmuş olduğu işbölümünden doğan buhranın sonuçlarını hafifletebilir. Çünkü bu anlaşmalar, gelişmekte olan ülkelere, geleneksel ihracatlarını devam ettirmek, geliştirmek, rantabilitesini arttırmak olanaklarını sağlıyor.

Yukarıda teklif ettiğimiz çözüm yolları, Fransızların «pazarların örgütlenmesi» teklifi gibi, gelişen ülkelerin geleneksel ihracat hacminin indirilme-

sini şart koşmuyor. Zaten, birçok ülkenin böyle bir indirim yapmaları söz konusu olamaz. Çünkü bu ülkeler, kısa bir süre içinde, rekabete dayana-
bilecek başka malların üretimini sağlayacak halde değildir. Teklif ettiğimiz
sistemler, gelişmekte olan ülkelere, yeni kurulan endüstrilerinin üretimini
dünya pazarlarına sokmak; dış ticaretlerini daha sağlam bir temel üze-
rinde kurmak olanaklarını sağlar.

Bu yazıda belirttiğimiz görüşler, Batı ile Doğu arasındaki ticaretin bütün
gelişme olanaklarını; bu gelişmenin karşılaştığı bütün güçlükleri incile-
miyor. Özellikle, bu yazı sosyalist ülkelerin ihtiyaçları sorununu ele almı-
yor. Örneğin, sosyalist ülkelerin, Amerikan kıtasındaki kapitalist ülkelere-
den ithal etmek zorunda oldukları iptidai madde tutarı, Batı Avrupadan
satın aldıkları iptidai madde tutarından çok daha yüksektir. Bu madde-
lerin niteliği de bambaşkadır. Bu yazıda, döviz ve kambyo meselelerini de
ele almadık. Bu çok yönlü meseleler, bir yandan yukarıda belirttiğimiz
güçlüklerden ileri geliyor; öte yandan, sosyalist ülkelerle kapitalist ülke-
lerdeki para ve kambyo mekanizmasının birbirinden çok farklı oluşundan
sosyalist ülkeler arasında, borçların tanvilinde görüldüğü gibi. Bazı
«zayıf» kapitalist dövizin transfer olanakları da dardır, ve bir takım soru-
nunun ortaya çıkmasına sebep oluyor. Bununla beraber, bütün bu engeller
aşılmaz değildir; yukarıda saydığımız olanaklar, göz önünde tutulacak
olanaklardır.

Sosyalist ülkelerle, gelişmiş kapitalist ülkeler arasındaki ekonomik iliş-
kilerin gelişmesi yolunda atılan her adım, bizi çağımızın temel sorunlarının
çözümüne yaklaştırmış oluyor. Dünya ticaretinde görülen işbölümü yok
edilirse, az gelişmiş ülkelere ekonomik olanaklar; bütün dünya halklarına
da bir arada barış içinde yaşama imkânı sağlanmış olur. Bu olanakların
gelişmesi, Batı ile Doğu arasındaki ticaretin, her iki tarafın yararına, geliş-
mesine bağlıdır.

Proletarya Enternasyonalizminin bayrağı altında

Dünya komünist hareketi veteranlarından R. Palm Dutt'un «Enternasyonal»⁽¹⁾ adlı kitabı, «Komünist Manifesti» ile başlayan milletlerarası komünist hareketinin zamanımıza kadar gelişmesi üzerine genel bir bakış sağlamaktadır.

Yazar bu eseri ile geniş bir okuyucu çevresine, büyük sosyalist hareketine katılanlara hitab ediyor. Yazarın belirttiği gibi, kesin hükümler için gelecekteki araştırmaların sağlayacağı delillere dayanmakla beraber, bu kitab, birçok ihtilaflı sorular hakkında da bir sıra sonuçlara varmaktadır.

Yazar şu hedefi güdüyor: Milletlerarası komünist hareketinin gelişmesinden dersler çıkarmak, ve bunun ışığında dünya ölçüsünde kurtuluş hareketinin bu günkü olgunlaşmış meselelerini anlamak.

Palm Dutt'un belirttiği gibi, eleştirmeciler, milletlerarası komünist hareketinde ciddi anlaşmazlıklar bulunduğu zamanımızda, enternasyonalizmin tarihi, komünist hareketinin başarıları hakkında konuşmanın uygun olmadığını düşünebilirler. «Aksine, bu yüz yılın tecrübe ve denemelerini anlamak, bugün her zamandan daha fazla aktüeldir. Şiddetli tasfiyeler, anlaşmazlıklar, buhranlar, ani değişiklikler, parçalanmalar ve yeniden doğma proseleri, bu yüz yılın tecrübelerinin özellikleridir. Yol, otomatik bir ilerleme için geniş bir cadde değildi, aksine, yokuştur ve zorluklarla, tuzaklarla, infilak ve tehlikelerle doluydu. Ve bunlar bütün hareketi tehdit ediyordu. Fakat her şeye rağmen milletlerarası komünist hareketi sonunda yeni zaferlere doğru yürümek üzere, daha kuvvetli ve birleşmiş olarak kendini gösterdi.»

Bütün kitab boyunca, kızıl bir hat gibi, proletarya enternasyonalizmine bağlı düşünce, kendini belirtiyor. Palm Dutt şunları kaydediyor: Proletarya enternasyonalizmi (soyut, somut) bir doktrin değildir. İşçi sınıfının ideolojisinin tamamlayıcı bir parçası olarak hayattan bir parçası olarak hayattan ve sınıf savaşının canlılığından, kaçınılmazlığından doğmuştur.

Kitab, Marks ve Engels tarafından yaratılan I. Enternasyonalin, prole-

(1) R. Palm Dutt. The Internationale. London, Lawrens and Wishart. 1964, 488 s.

tarya enternasyonalizmi bayrağı etrafında, değişik memleketler işçi yığınlarının nasıl birleştiğini, milletlerarası proletarya hareketi birliği temelinin nasıl atıldığını göstermektedir. I. Enternasyonalin devrimci gelenekleri, II. Enternasyonalin faaliyetinde de devam etmiştir. Marksist temelde meydana getirildiğinden, iyi devirlerinde işçi hareketini çok geliştirdi. Ama sağcı önderler Enternasyonalin esasını kötüye kullandılar, devrimci ödevlere bağlı kalmadılar ve Enternasyonalî namussuzca parçalanmaya sürüklendiler.

1919 yılında Lenin tarafından kurulan III. Enternasyonal, I. Enternasyonalin devrimci geleneklerini uyandırdı ve onları daha da geliştirdi. Komünist Enternasyonalî var olduğu devre içinde, komünist ve işçi hareketinin dünya ölçüsünde teşkilatlanmasında hudutsuz bir rol oynadı. Onların baş meselelerini çözüyordu, gelişmelerine, Marksçı-Leninci eğitimlerine, işçi sınıfının şaşmaz, devrimci partileri olmalarına yardım ediyordu. Onun tarihi hizmeti, dünya ölçüsünde işçi hareketinin bütün bir önder ve idareci kuşağını proletarya enternasyonalizmi anlayışı içinde terbiye etmesi ve bunun gibi, dünyanın her yerinde milyonlarca emekçiyi, emperyalist ve sömürgeci baskıya, faşizme ve harbe karşı, sosyalizm için seferber etmesi olmuştur. Komünist Enternasyonalinin oportünizme, revizyonizme, doğmatizme sekterizme, nazyonalizme karşı uzlaşmaz savaşı dünya komünist hareketinin başarısının garantisi olan, bütün dünyada Marksçı-Leninci partilerin ideolojik birliğinin kuvvetli temeli üzerine oturtulmuştu.

Bununla beraber Palm Dutt, özellikle 1927 den sonraki devrede Komünist Enternasyonalinin hataları üzerinde duruyor. Ciddi hatalardan biri, özel olarak, sosyal demokrasinin «sosyal faşizm» şeklinde karakterize edilmesidir.

Palm Dutt, Komünist Enternasyonalinin harbe ve faşizme karşı işçi sınıfının birleşik cephesi ve halk cephesi meselelerine çok önem veriyor. Bu günlerde 30. yıl dönümü anılacak olan, Komünist Enternasyonalinin VII. Kongresi, kendi zamanında toplanmış olan tecrübelerle faaliyet birliğini genelleştirmek meselesini çözmüştü. Komünist Enternasyonalin VII. Kongresi demokratik ve anti-faşist kuvvetlerin birliği stratejisini kaleme alıyor ve onu dünyaya yayıyordu. Bu strateji, komünistlerin sürekli ve sarsılmaz savaşları sayesinde uygulanacak ve halkları faşizme karşı kazandırdıkları büyük zafere yöneltecekti. Bu savaşla beraber, Palm Dutt'un da belirttiği gibi bütün memleketlerde komünist partileri gelişiyor kuvvetleniyor, üyeleri çoğalıyor, ve kitleler arasında etkileri hızla artıyor. Komünistlerin politikası eskiden işçi sınıfının, demokrasi isteyen yığınların arzula-dığı öncü güç olmuştu.

Komünist Enternasyonalizmi, VII. Kongresinin kararları, objektif olarak incelendiğinde, bunların kesin olarak, komünist hareketini başından sonuna kadar basma kalıplar içinde mekaniki olarak yorumlamak isteyenlerin tutumlarını açıklar. Kongre birçok esaslı meseleyi yeni gerçeklerin

'ışığı altında inceledi. Ve bu inceleme bazı eski tezlerini sallantısız değiştirme imkânını verdi.

Kongre şunun kaçınılmaz olduğunu gösterdi: Sosyal demokrat ideolojiye ve pratiğine karşı savaşı durdurmamakla beraber, işçi sınıfının birliğine engel olan tezahürleri, sekterizmi, dogmatizmi, önemli meselelerin çözümünde mahdud doktrinciliği komünist hareketinden temizlemek gerek. Kapitalist cephede faşizmle öteki akımlar arasında ayrılık yapılmamasına, sağcı sosyalistlerin faşistlerle bir tutulmasına müsaade etmemek gerek.

Şüphe yok ki, Komünist Enternasyonalin, faşizme ve harbe karşı birleşik cephe savaşı meselesine ait incelemelerin kitapta öne alınması önemlidir. Yazar okuru şu sonuçlara yöneltiyor: İşçi hareketindeki parçalanma, ve bütün demokratik güçlerde birliğin bulunmaması birçok memleketlerde faşizmin yolunu kesemedi ve İkinci Dünya Harbinin önlenmesine engel olamadı. Gerçek Marksçı-Leninciler, münakaşalı konular üzerinde durmakla ve baş düşman faşizme karşı güçleri birleştirmekle kuvvetlidirler. Bununla, onlar işçi sınıfına Marksın Engelsin ve Lenin'in vasiyetine bağlı kaldıklarını açığa vurdular. Amerikan emperyalistlerinin devrimci kurtuluş hareketlerinin iç zorluklarını kendi çıkarları için sömürüp, gerçek özgürlük ve sosyal ilerleme için savaşan halklara karşı misli görülmemiş bir saldırıya giriştikleri bu günlerde, bu sonuçlar özellikle önemlidir.

Palm Dutt kitabının son kısmında, milletlerarası işçi ve komünist hareketinin İkinci Dünya Harbinden sonraki başarılarını ele almakta ve gün bu hareketin önünde duran ödevler üzerinde durmaktadır. Şu noktayı kuvvetle belirtmektedir: Sovyetler Birliği Komünist Partisinin XX. Kongresi, bütün komünist hareketi için yeni yaratıcı bir devir açmıştır. 1957 ve 1960 yıllarını, milletlerarası komünist hareketi için, ortak hat etrafında fikir birliğine varıldığı ve çağdaş dünyanın karışık meselelerinin ele alındığı «çağdas hareketin konkre sorularına, açık konkre cevaplar verildiği» devir olarak karakterize etmiştir.

Milletlerarası komünist hareketi bugün zorluklarla karşılaşmaktadır. Yazar kitabının ön sözünde, bugünkü devrin bütün meselelerine dikkat ettiğini, gelecek için sarsılmaz bir güven verdiği ve güvenin yenilendiği ümidini açığa vurmuştur. Bu güven şuna dayanıyor: Komünist partileri için birleştirici olan, onları ayırandan çok daha kuvvetlidir. Ve bu birleştirici olan yavaş yavaş büyüyen bir önem kazanmaktadır. Sosyalizm ve komünizm için savaş, emperyalizme karşı savaş, milletler arası karakteri ile, kaçınılmaz bir şekilde, komünist hareketinin milli taraflarını daima birleştirecektir. Komünist ve işçi hareketinin mille ve milletlerarası olayların diyalektiği şundadır: Emperyalizmi yenmek için kaçınılmaz olan Marksçı-Leninci partilerin birliği ve muhtarlığı eğer, muhtarlık yolu ile birleşme sağlanır ve birlik içinde muhtarlık sağlanırsa elde edilebilecektir.

Proletarya Enternasyonalizmi yalnız, bütün dünya memleketleri işçi sınıflarının, kapitalist düzeni karşı savaş için münasebetleri hakkında fikir

yürütmekle, kalmıyarak gelecekteki toplum hakkında, çeşitli memleket halklarının ilişkileri hakkında tasavvurları da açıklar. Palm Dutt kitabını proletarya marşının tanınmış sözleri ile bitiriyor: Bu sözler, bir gün, toplumun sınıflara bölünmesinin bütün çatışmaları ile ortadan kalkacağı inancını belirtiyor:

«Enternasyonal insanlık haklarını savaşla elde eder»

G. Schanschijew

TÜSTAV

Kapitalist memleketlerde politik değişiklikler

En son seçimler neyi gösterdi?

Batı Avrupada

Büyük kapitalist memleketlerde – İngiltere, İtalya, Fransa, ve Batı Almanya – olduğu gibi, İsveç, Danimarka, Norveç, Finlanda, Belçika ve Avusturyada seçimler, kapitalist dünyada politik kuvvetlerin gruplaşmalarında ve seçmenlerin eğiliminde önemli değişiklikler meydana geldiğini göstermiştir. Kapitalist memleketlerde eksik seçim sistemi, yolu ile halk yığınlarının gerçek durumu olduğu gibi gösterilmez.

İngilterede parlâmento seçimleri 13 yıldanberi iktidarda olan Muhafazakârların yenilgesi ile sonuçlandı. Oyların az bir çoğunluğu ile memlekette bir işçi iktidarı kuruldu (1959) yılının % 43,8-ine karşı 44,1 ki, önemsiz bir koltuk çoğunluğuna dayanmaktadır. Muhafazakârlar 1959'a kıyasla 1.747 milyon az oy aldılar, ve bu partinin oy yüzdeliği 43,4'e düştü. Liberalere oy verenlerin sayısı hemen hemen iki misli arttı. (% 5,9 dan 11,2'e yükseldi.)

İtalyada eyalet ve belediye seçimlerinde komünistler yeni bir başarı kazandılar, oyların % 26'sını topladılar. Bu, 1960 eyalet ve belediye seçimlerinden, ve 1963 parlâmento seçimlerinden fazladır. Nennici sosyalistler 1960 seçimlerine kıyasla % 3,1 kaybettiler. İtalya Sosyalist Partisinin (Partito Socialista Italiano – PSI) parçalanmasından sonra kurulan İtalyan Proletarya Birliği Sosyalist Partisi (Partito Socialista Italiano dell'unuta proletaria) oyların 2,9'unu topladı. Sağcı kanada mensup Liberal Partiden başka bütün burjuva partileri zayıfladılar. Liberal Parti 1960 yılında sağladığı % 4 oya karşılık % 7,9 seçmenin desteğini kazandı.

Fransada belediye seçimleri komünistlerin önemli bir başarısı ile sonuçlandı. Demokratik güçlerin birliği hareketi kuvvetlenirken, Gollistlerin ve onlara bağlı olanların durumu zayıfladı (Fransız seçim sonuçlarının teferuatlı bir tahlili P. Hentgèsin makalesinde bulunmaktadır).

Batı Almanya'da 1964 yılının son baharında yapılan Land (eyalet) parlâmentoları seçimlerinde beş Landda sosyal demokratları destekleyen seçmenlerde artma oldu. İlk defa olarak bir Landda oyların yarısını kazandılar. (Hessende % 59.) Sosyal demokratlar Nordrhein-Westfalende oyların % 46,6'sını, Aşağı Saksonyada 43,2'sini kazandılar. İktidarda bulunan Hristiyan Demokratlar Birliği büyük bir oy kaybına uğradı. Bu partinin hükümetteki koalisyon ortağı Hür Demokrat Partisi Land parlâmento

seçimlerinde bir milyondan fazla oy kaybetti. Illegal çalışmaya zorlanan Komünist Partisi seçimlere katılmadı.

İsveçte parlamento seçimlerinde iktidardaki Sosyal Demokrat Partisi bazı gerilemeler kaydetti. Oyların % 0,5'ini ve parlamentoda da bir mebusluk kaybetti. Seçimlerde komünistler büyük bir başarı kazandılar. Bundan evvelki seçimlere kıyasla 30.000 oy fazla aldılar ve mebus sayıları beşten sekize yükseldi. Hiçbir burjuva partisi mutlak yahut yüzde olarak oy sayısını yükseltmedi.

Finlânda da Sosyal Demokrat Partisi büyük bir başarı sağladı. (% 24,5 den 27,7 e yükseldi.) Demokratlar Birliğinin oy yüzdesi, 21,9'dan 22'ye yükseldi. Çiftçiler Birliğinin dışında büyük burjuva partileri on binlerce oy kaybettiler. Aşırı sağ koalisyon partileri (Muhafazakâr Parti) 1962 parlamento seçimlerinde elde ettiği 347,000 oya karşılık 300,000 oy kazandı (50,000 i öteki partilerle yapılan ortak listelerden). İsveç Halk Partisi oylarının üçte birini kaybetti.

Belikadaki belediye seçimlerinde iktidarda bulunan partilerden Hristiyan-Sosyalist Partisi büyük kayıplara uğradı. Öteki iktidar partisi Sosyalist Partisi de biraz zayıfladı. Komünistler büyük bir başarı kazandılar. Bundan evvelki belediye seçimlerinde kendilerine verilen hemen hemen iki misli arttı. Muhalefet partilerinden sözüm ona Hürriyet ve ilerleme Partisi önemli bir gelişme kaydetti.

Avusturya seçmenlerin yarısı Land parlamentolarının seçimlerine katıldı. Ve pratik her hangi bir değişiklik görülmedi. Sosyalistler bazı başarılar kaydettiler. Viyeneda başarıları % 0,3 arttı. Aşağı Avusturyada yüzde 1,1, Salzburgda yüzde 3,2 bundan evvel 1959'da yapılan seçimlere kıyasla artış kaydedildi. Sosyalistlerle beraber koalisyon hükümetinde bulunan Avusturya Halk Partisi Viyeneda 1959 seçimlerine kıyasla yüzde 1,6 fazla oy topladı. Komünistler Viyeneda yüzde 5,0 oy kaybına uğradılar. (1959 aldıkları oy yüzde 5,2 idi.)

Danimarka parlamento seçimlerinde de önemli bir değişiklik olmadı. En önemlisi Muhafazakârların % 3,1 bir ilerleme kayd etmeleridir. Komünistler de evvelkine kıyasla biraz fazla oy sağladılar. Üç parti, Danimarka Komünist Partisi, Sosyalist Halk Partisi, ve Sosyal Demokrat Partisi toplu olarak oyların % 48,9'unu kazandılar. 1960 seçimlerinde ise bu % 49,3 tü.

Norveçte belediye organlarının seçimleri idareyi paylaşma şeklinin değişmesine yol açtı. Seçimler 400 belediyeden 39'unda yapıldı İktidardaki Norveç İşçi Partisi yenilgiye uğradı. Oyların % 31,6'sını topladı. 1963'de dokuz belediyede yapılan seçimlerde ise % 35,3 ses toplamıştı. Geriye kalan bütün partiler durumlarını iyileştirdiler. Bunlar arasında Merkez partileri, Hristiyan Halk Partisi ve Venstre Partisi (solcu liberal parti) sayılabilir.

Her memleketin politik, ekonomik ve sosyal gelişmelerindeki farklara sınıf savaşının özelliklerine rağmen, seçim sonuçları tahlil edildiğinde bazı başlıca genel sebepleri tesbit etmek mümkündür.

Fransa, İtalya gibi işçi sınıfının partileri bu arada komünist partileri işçi hareketinde öncü rol oynadıkları ve başarılar kayd ettikleri memleketlerde, halk yığınları arasında komünistlerin artan etkileri teyid edilmektedir. Bununla ilgili olarak İKP, Genel Sekreteri Luigi Longo şunları belirtti:

«Taşrada ve şehirlerde iktidar organları için yapılan seçimler partimiz, işçi sınıfı ve İtalyanın politik ve sosyal bakımdan yenilenmesi için savaşan herkes için büyük bir başarı oldu. 1960 bölgesel seçimlerine 1963 yılının parlamento seçimlerine kıyasla partimiz büyük bir başarı kaydetti. Düşünmek gerek ki, bir milyon oy fazla kazandık. Bu, partimizin izlediği demokratik yenileşme birlik politikasının, ekonomik ve sosyal ilerlemenin gelişmesi ve gerçekleşmesi yolunda önemli bir adımdır.»

Belçika ve İsveç komünistleri de geçen seçimlere kıyasla önemlice bir başarı kaydetmişlerdir.

«İşçi hareketinin genel isteklerini belirten komünist seçim kistelerinin zaferi, seçimlerin en önemli ve müsbet tarafıdır.» Belçika Komünist Partisi Merkez Komitesinin kararında durum böyle kıymetlendiriliyor. İsveç Komünist Partisi başkanı Hermansson seçim bilançosunda şunları açıklıyordu: «1964 de yapılan ikinci meclis seçimleri, Komünist Partisi için son 25 yılda ikinci yarma hareketi oldu. İkinci Dünya Harbi sırasında başarılan yarma hareketi ile kıyas edilirse, bugünkü yarma hareketi, Komünist Partisi için elverişli olmayan şartlar altında olmuştur.»

Avusturya sosyalistlerinin önemsiz kazançları bir yana bırakılacak olursa, denebilir ki, Sosyal Demokrat Partileri yalnız muhalefette oldukları zaman başarılar elde edebiliyorlar. İsveçte, Danimarkada, Norveçte, İtalyada ve Belçikada Sosyal Demokratların yalnız veya burjuva partileri ile koalisyonla hükümet kurdukları yerlerde oyları mutlak veya nisbi olarak azalmıştır. Sosyal demokrat partilerinin bu başarısızlığı belli başlı burjuva partileri ile bağlı olmalarından ileri gelmiyor. Bunun esaslı sebebi işçi sınıfı cephesinde güçlerin yeni gruplaşmasıdır.

Seçimler ayrıca şunlara göstermiştir; Monopolcu çevrelerin politika-sına karşı, emekçilerin menfaati için savaşta, demokratik güçlerin, her şeyden evvel işçi sınıfının partilerinin birliği hareketi halk yığınları arasında taraftar kazanmaktadır. İşçi partileri temsilcileri arasında iş birliği sağlandığı her yerde, Burjuvazinin özellikle kuvvetli darbeler yediği görülmektedir.

Monopolcu burjuvazinin öncü partilerinin yenilgileri açıktır. İngilterede Muhavazakârların, Fransada Golcülerin, Finlânda da Koalisyon partilerinin, Belçikada Hristiyan-Sosyalistlerin, İsveçte sağcı partilerin, İtalyada Batı Almanyada Hristiyan Demokratların durumu zayıflamıştır. İtalya ve

Danimarka hariç bütün memleketlerde, burjuva partilerine oy veren seçmenlerde, sözüm ona «Orta Partilere» doğru bir yönelme vardır.

Bu yer değiştirme bir memlekette büyük ölçüde olmasa bile, bunun sola doğru yer değiştirme demek olduğu açıktır. «Seçimlerde rüzgâr, sola doğru esiyor» birçok sosyal demokratların ve burjuva gözlemcilerinin fikri budur.

Şüphe yok ki, İtalya ve Belçikada ve daha bazı memleketlerde harpçi kuvvetlere karşı, demokratik hareketlerin kuvvetlenmesi, seçim sonuçları ile doğrudan doğruya bağlıdır. Barış içinde yan yana yaşama sorunu, İngiliz seçimlerinde esaslı bir rol oynadı. Ve İşçi Partililer, başarılarının önemli bir kısmını bu şiarı desteklemelerine borçludurlar. Amerikan Birleşik Devletlerinde ve bazı öteki kapitalist memleketlerde Godwater taraftarlarının faaliyetleri harpçi partilerin faaliyetlerini arttırmaları, Batı Avrupadaki demokratik güçler için barış uğruna, tekellerin halk düşmanı politikalarına karşı savaşı daha da aktüel hale getirmek yolunda bir alarm işareti oldu.

Kapitalist memleketlerde seçim sonuçlarına, iç meseleler için, her şeyden evvel hayat seviyesinin yükselmesi, demokrasinin yükselmesi demokrasinin kuruluşu, monopolcü güçlerinin sınırlandırılması, emekçilerin toplum hayatının her alanında etkilerinin kuvvetlendirilmesi savaşına büyük etkiler yaptı.

Komünistlerin Belçika, İsveç gibi memleketlerdeki başarıları, komünist partilerinin yalnız ekonomik buhranlar, işsizlik ve hayat seviyesinin düştüğü zamanlarda etkilerini genişlettikleri gibi yaygın bir burjuva propaganda iddiasını çürüttüler. Bu gün bizzat burjuva basını Fransız gazetesi «Le Monde»un yazdığı gibi itiraf ediyor ki, bütün sınıfların hayat seviyesinin 15 yıl öncesine kıyasla göze batır şekilde yükseldiği memleketlerde, komünistler tedrici bir şekilde ilerlemektedirler.

Öteyandan, İtalyada, İngiltere ve Belçika 1964 yılı içinde ekonomik gelişmenin yavaşlaması, kaçınılmaz olarak ekonomik politikadan sorumlu hükümet partilerinin durumunu zayıflattı.

Finlândada seçim sonuçlarının sebeplerinden biri, fiyat ve vergi yükselmelerinin uyandırdığı hoşnutsuzluk oldu. Büyük kayıplara uğrayan koalisyon partisinin yöneticiliği sosyal-demokratların büyük başarılarının sebeplerinin şunlar olduğunu kabul etti: Sağcı partilere sempatisman olan birçok seçmen, oylarını sosyal-demokratlara verdiler çünkü, hükümet ortaklığına katılan sağcılar, köylü partisinin ekonomik politikasının yerini tutacak bir politika teklif edemediler.

Liberal partilerin ve orta denen öteki burjuva partilerinin etkilerinin artması, bunların, evvelce daha sağ partilere oy veren seçmenleri çekmeleri sebebine dayanıyor. Örneğin İskandinavda liberal partiler şu son yıllarda programlarını yenilediler, tekellerin baskısına karşı küçük burjuvazinin menfaatlerini korumak maksadı ile bir takım teklifleri desteklediler ve bazı işçi isteklerine destek oldular. Fakat birçok ülkelerde burjuva partilerinin gruplaşmasına daha yumuşak partileri destekleyen ve

seçmen yığınları üzerinde sermayenin etkisini devam ettirmek hedefini güden tekeli çevrelerin bir manevrası olarak bakılabilir.

Komünist partileri demokratik gelişme ve sosyalizm için etraflı programlar teklif etmiş ve işçileri tekellere karşı birliğe çağırmışlardır.

Gelişmiş kapitalist memleketlerde kamu oyunun sola yönelmesinin sebeplerinden biri, soğuk harp politikasına karşı durmak ve emekçilerin ekonomik ve politik haklarını çiğnemek oldu. Böylece, işçi sınıfının geniş yığınları, bu durumdan tek çıkar yolun milletlerarası gerginliğin anladılar. Azalması ve tekellerin kuvvetini sınırlandırmak için savaşı olduğunu.

Bununla beraber birçok emekçi, özellikle sosyal-demokrat partilere uyanlar bu savaşa aktif olarak katılmıyorlar. Bunların faaliyeti, «sınıfların iş birliği» tezine uygun inancıyla frenlenmektedir.

İşçi hareketi içinde sosyal-demokrat partisinin daha kuvvetli olduğu memleketlerde, bugünkü savaşın başarısı büyük ölçüde şuna bağlıdır: Sosyal-demokratlar yığınların istekleri uğrunda savaşacakları mıdır? İşçi sınıfı partilerinin faaliyet birliğinin kaçınılmaz zorunluğunu anlayacakları mıdır? İngilterede, İşçi Partisinin iktidara geçtikten sonraki tutumu gösteriyor ki, seçim sırasında savunulan şiarlardan çoğu, özellikle iç politikaya ait olanları terkediliyor. Fransada Sosyalist Partisinin (SFIO), yönetici komitesi, 1945 yılındanberi ilk defa seçimlerin birinci turundan başlayarak komünistlerle seçim anlaşmaları imzalamayı kabul etti. Fakat Fransız sosyalistleri bu tutumu devam ettirmede ve onların bu faaliyeti, solcu partilerin zaferini sağlamak endişesinden değil de, kendi özel durumlarını sağlamlaştırmak isteginden doğuyordu. Bu taktik birçok hallerde, sosyalistlerin Gölcülerle komünistlere karşı birleşmeleri ile sonuçlandı.

Kapitalist ülkelerin çoğunda sosyal-demokrasi idarecileri komünistlerle beraber hareket etmek istemezler. Bununla beraber, komünistlerle iş birliği konusunda sosyal-demokratların menfi tutumu, ve bundan başka onların kendi partilerini sola doğru hareketin dışında tutma denemeleri, kendi etkilerini zayıflatmıştır.

İtalyan Sosyalist Partisi «orta sol» hükümetine güvendiğinden, ve İtalyan işçi hareketinin bugünkü meselelerini çözmeye zorunluğundan kaçındığından eskiden olduğu gibi tam bir buhran içinde bulunmaktadır. Belçikalı sosyalist idareciler partinin sol kanadına karşı çıktıklarından, 1965 Şubatında bu kanada mensup olanlar yeni bir parti kurdular. Bu parti federalizmden ve anti-kapitalist bir yapıdan yanadır.

Soldan gelen darbeler, burjuvaziyi, partilerini sağlamlaştırmak, ve işçi sınıfı partilerine karşı taaruzdan vazgeçmeden, daha elastiki bir politika yürütmek zorunda bırakmıştır.

İtalyan *Messaggero* gazetesi Ocak ayında:

«Olayların geliştiği şekilde, burjuvazi kendini korumalıdır, teşkilatlanmalı ve yeni kuvvetlerle savaşa girişmelidir, diye yazıyordu.

Sağcıların fikirlerini yayan Norveç gazetesi *Verdens Geng*, bütün burjuva partileri arasında bir iş birliği kurulmasına özel bir önem verilmesi

üzerinde duruyor ve diyor ki «bu, sosyalist hükümete karşı çıkarılabilecek tek geçer alternatiftir.»

İsveç seçimlerinden sonra, burjuva partileri arasında iş birliğini sağlamak için gayretlerin artındığı görüldü. Milli Parti (liberal) ve Merkez Partisi arasında bir yakınlaşma sağlandı. Bu partiler birleşmelerini sağlamak üzere, teşkilât alanında bir iş birliği kurdular.

Buna benzer bir durumda Finlandâ da var. Liberal partiler (İsveç Halk Partisi ve Fin Halk Partisi) aşırı sağ koalisyonu ile iş birliğini reddettiler. Bu partiler, işçi sınıfının partilerine karşı savaşta burjuva kuvvetlerini sağlamlaştırmak maksadı ile yakınlaşma yönüne gideceklerdir.

Sınıf savaşı gerçeği, halkın çoğunluğunu sosyalizm dâvasına kazanmak için, tekelci kapitalin saltanatına karşı, barış ve demokrasinin savunulması için savaşan gelişmiş kapitalist memleketlerdeki komünist partilerinin hatlarının doğruluğunu her gün biraz daha fazla göstermektedir. Emperyalist gericiliği, şu son yıllarda işçi sınıfı tarafından sosyalizm fikirlerine ve sola doğru derin bir gelişme prosesini kolaylaştıran milletlerarası durumu gerginleştirmeyi deniyor. Sınıf savaşının sertleşmesi bir çok ülkelerde olduğu gibi, milletlerarası plânda da devam ediyor.

Bu seçimlerin sonuçları, emekçi yığınların her şekilde savaşının geliştirilmesini destekleyen komünist partilerinin hatlarının doğruluğunu teyit etmiştir.

2. Lâtin Amerika

Lâtin Amerikanın birçok memleketlerinde, seçimler Batı Avrupa ülkelerinin politik hayatındaki rolü oynamazlar. Bu memleketlerde burjuva demokrasisinin yerleşmiş müesseseleri olmadığı gibi. Anayasaya yerleşmiş demokratik gelenekleri de yoktur. Lâtin Amerikanın egemen çevreleri genel olarak «demokrasi» ile manevra yapmak sanatını bilmezler ve halk yığınları da burjuva demokratik kurulları özgürlüklerini devrimci savaşta kullanabilmek için yeter tecrübeye sahip değillerdir. Hükümetlerin kaderi, seçim bürolarında değil de, Amerikan elçiliklerinde, kırsalalarda dağlarda, ve ayaklanmış başkent sokakların da kararlaştırılır.

Bu memleketlerin çoğunda, seçim sonuçları halk yığınlarının eğilimlerini ve politik sempatiilerini tam olarak ölçmeye bile yaramaz. Bir buçuk yüzyıla yakındır ki, bir yabancı demokrasi, kuvvetli bir oligarşi diktatürası ve resmen kanunlaşmış korkunç bir ahlaksızlık maskeleniyordu. Sayısız askeri hükümet devirmeleri, halkın çoğunluğunun politik hayatın dışında tutulması, seçimlerde yığınların bilinçlerini ve faaliyetlerini geliştirmeye hiçte yaramıyordu. Şu ge gerçek açıktır: Nikaragua, Honduras gibi ülkelerde son «seçimler» gibi seçim komedyaları, yahut Paragvay ve Guatamalada hazırlanan «halk iradesinin açığa vurulması» bu ülkeler halkları tarafından ciddiye alınmıyor. Bunlar her gün biraz daha fazla yakından, birşeyler

değiştirebilmek için, daha etkili başka yollara baş vurmak zorunluğunu duyuyorlar.

Bununla beraber Lâtin Amerikanın üç önemli ülkesinde 1965 yılının Martında yapılan seçimler, bu kıtanın politik hayatında birinci derecede önemli olaylardır. Bunlar mahiyet itibarı ile başka seçimlerdi. (Şilide parlamento seçimleri, Arjantinde parlamento ve belediye, Brazilyanın ekonomik bakımdan en çok gelişmiş ve en kalabalık eyaleti Sao-Pauloda belediye seçimleri.) Seçimlerin yapıldığı bu ülkelerde politik şartlar da değişti. Şilide politik rejim Batı Avrupa burjuva demokrasisi modeline en yakın olanıdır. Arjantin de demokratik kurullar ve haklar çok dardır, ordu da «paralel» bir iktidara sahiptir. Brazilyada politik terör havası içinde kısmi seçimlere «müsaade» eden gerici askeri bir diktatüre hüküm sürmektedir. Ne olursa olsun, 7,14 ve 21 Mart tarihlerinde yapılan seçim sonuçları, gericiğin üç yıl süren azgın mukabil taarruzundan sonra, halk efkârında ve kıtanın politik durumun gelişmesinde yeni ortak eğilimlerin varlığını gösterdi.

Şilide 7 Mart parlamento seçimleri, birkaç yıldanberi tesbit edilen memleketin sola kaydığı gerçeğini doğrulamışlardır. Sağcı partiler toprak aristokrasisinin menfaatlerini temsil eden muhafazakârlar, Amerikan tekelilerine yakından bağlı büyük sanayi, mali sermayenin ve ticaret sermayesinin partisi liberaller, Kongredeki yerlerinden yarısından fazlasını kaybettiler. Küçük ve orta burjuvazinin geleneksel partisi olan Radikal Partinin durumu temellinden sarsıldı. Bu parti, parlâmentoda en çok temsilcisi olan parti olmaktan çıkmakla kalmadı, memleketin başlıca siyasi partisi olmak rolünü de kaybetti. Muhafazakârların 1961 de elde ettikleri oy % 14,8 den, 5,3-e liberallerinki 16,6 dan, 7,3-e, radikallerinse 22,2 den 13,3-e düştü.

Komünistlerin ve sosyalistlerin omurgasını teşkil ettikleri Halk Faaliyet Cephesinin (FRAP) durumu ise kuvvetlendi. Komünist Partisi seçimlerin % 12,2'sini temsil eden 286.000 oy aydı. Bu parti 1961 seçimlerinde oyların % 11,1 ini almıştır. Halk Faaliyet Cephesinin parlâmentodaki temsilciliği 42 den 49 senatör ve mebusluğa yükseldi.

En önemli zaferi, şimdi iktidarda olan Hristiyan Demokrat Partisi kazandı. Aldığı oyların yüzdesi 16 dan 42,3-e yükseldi. Parlâmentoda mutlak çoğunluğu kazandığından, Hristiyan-Demokrat Başkan Frei, sosyal değişim programını serbestçe uygulayabilecektir.

Geleneksel ekonomik ve sosyal yapıdaki buhranın gün geztikçe derinleşmesi, yığın hareketinin hızla gelişmesi, ve «asırlık meselelerin» temelden çözümünden yana solcu güçlerin hızla teşkilâtlanmaları, egemen sınıfları devrimci bir patlama, ekonomik ve politik hegemonyalarını tamamen kaybetmek perspektifi karşısında bırakıyordu.

İşte bu şartlar altındadır ki, Hristiyan Demokrasi, daha sağlam yeni bir politik ve sosyal yapı yaratacak, yığınları «neo-kapitalist» bir çözüm fikrine kazanacak, burjuva reform programı ile ortaya çıktı.

Katolik yığınların baskısı altında politik yön değiştiren Şili Kilisesi, birkaç zamandanberi oligarşiye karşı durum takınmış ve burada büyük bir rol oynamıştır. Kilise korkunç ekonomik eşitsizliğe son verilmesini, latifundiyaların köylüler arasında paylaşılmasını, işçi ve memurların patronlarla beraber aynı sıfatla yönetimine katılacakları bir çeşit «ortakçı» toplumun yaratılmasını teklif etti.

Hristiyan demokratlar tarafından teklif edilen ve adına «Barışçı Devrim» denen programın çok köklü bir yapısı var: Yüz bin köylüyü toprak landıracak bir tarım reformu, bakırın ve kamu hizmetlerinin «şililendirilmeleri», sermayeye yüksek bir vergi konması, gündeliklerin arttırılması, mesken inşaatının genişletilmesi, eğitim sistemi reformu, daha bağımsız dış politika, sosyalist memleketlerle diplomatik ve ticari ilişkilerin kurulması vs. Şüphesiz ki hristiyan demokratların bu vaatleri geniş emekçi yığınlarının, millî burjuvazinin, ve küçük burjuvazinin menfaatlerine uygundur.

Öteyandan Amerikan emperyalizmi, Lâtin Amerikada menfaatlerini korumak için «yeni bir savunma hattı» bildiği hristiyan demokrasiye büyük ümitler bağlamaktadır. Birleşik Amerika, Lâtin Amerika hristiyan demokrasisinden şunları bekliyor: «Düzenli gelişme ve aşırı çözüm yollarına, komünist veya askeri diktatörlüklere karşı demokratik bir alternatif.

Bundan sonra, Birleşik Amerikanın plânlarında Frei'nin partisine özel bir rol verildi: Onun başarıları ve iktidara gelişi, bütün Lâtin Amerika memleketlerinin dikkatini hristiyan demokrat bir çözüm yolu üzerine çekecek mahiyette olmalı idi.

Şili toplumunun gerici kuvvetleri, hristiyan demokrasinin bu programından özel bir sevinç duymadılar. Fakat iki yol karşısında idiler: Ya Hristiyan Demokratları tutmak ve onu iktidara getirmek, ya da Halk Faaliyet Cephesinin zaferini kabul etmek, ikinci bir çıkış yolu olmadığından, *New York Herald Tribuna*'nın bir deyimine göre, sağ akım, genel inanca aykırı ve geleneksel partilerin politikasına karşı olarak, iktidar vekâletini «bizzat Freie teslim etti».

Hristiyan Demokratlar, seçim propagandalarında çevik ve etkili bir metot kullandılar. İsteklerini belirli (konkre) hale getirdiler. Onlara emekçilerin anılabileceği bir şekil verdiler. Aynı zamanda özellikle kadınlar arasında kuvvetli dini gelenekleri kullandılar. Buna paralel olarak geniş bir korkutma kampanyasına girişildi. Demek istiyorlardı ki: Solun zaferi askeri bir ayaklanma, Birleşik Amerikanın ablu kası, «kızıl terör» ve bir atom harbi perspektifi ile sonuçlanacaktı.

Hristiyan demokratların hayırseverlik faaliyetleri-yiyecek, giyecek paketlerinin gönderilmesi gibi – nüfusun dörtte birini teşkil eden «callampas»ların, gece konu köylerinin sefil sakinlerinin oylarının kazanılmasında önemli bir rol oynadı.

Hristiyan demokratların başarısını yorumlayan Şili Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri Luis Corvalan şu noktalar üzerinde durmuştur: Seçmenlerin nisbi çoğunluğu tarafından hristiyan demokratlara

gösterilen güven, bu seçmenlerin, iktidar partisinin emperyalizmden yana eğilimini ve saltanat hırslarını tasvib ettiği anlamına gelmez. Şu anlama gelir: Seçmenler bu partinin değişiklikler yapmaya gücü olduğuna inanmışlar ve saçıcı kuvvetlere, radikal partiye ve geleneksel politikacılar karşı olan muhalefetlerini açığa vurmuşlardır.

Şu var ki, hristiyan demokratların tepede burjuva reformları programını uygulamaya girişmekle, daha fazlasını dememek için, çok karışık bir işe giriştiklerini söyleyebiliriz. *Finans* ve *tekel oligarşisi*, hristiyan demokratları, kendi menfaatlerine dokunmamaları şartı ile destekliyor. Ekonomik durumları kuvvetli olan saçıcılar, her halde, hristiyan demokratları kendi politikasının başlıca aleti haline getirme yollarını arayacaklardır, ve onlardan ilerici projelerden vazgeçmesini isteyeceklerdir.

Şilide olduğu gibi öteki Lâtin Amerika memleketlerinde de bugün şu gerçek açıktır: *Amerikan emperyalizminin* çıkarları ile temelli bir şekilde çatışmadan ekonomik ve sosyal yapıda her hangi gerçek bir değişiklik başarılamaz. Fakat Frei hükümetinin ilk faaliyetleri göstermiştir ki, bu hükümet gerçek bir anti-emperyalist savaşa girişme gücüne sahip değildir. Amerikan bakır şirketleri ile yapılan yeni anlaşmalar, Vaşington tarafından Şili hristiyan demokratisi için «tamamen memnunluk verici» «birinci önemli deneme» olarak vasıflandırılmıştır.

Bununla beraber şunu da unutmamak gerek ki, Frei hükümeti, memlekette derin değişiklikler yapacağına inanan halk yığınlarının kuvvetli bir baskısına tâbidir. Hristiyan demokrasinin yığın militanları kesin fikirlere sahiptirler.

«Onlardan biri, New York Herald Tribuna'nın muhabirine, eğer Frei sağa kayarsa, onu benim önderim olarak kabul etmeyeceğim, demiştir.»

Bugünkü durumda bir sosyal ilerlemenin uygulanması, yığınların devrimci faaliyet hareketlerine bağlıdır. Lenin derki, liberal reformcular ileriye doğru bir adım atmak istedikleri zaman, devrimcilerin ödevi, onları iki adım atmaya zorlamaktır.

Şili Komünist Partisi, hükümete karşı «kararlı, faal fakat kör olmayan bir muhalefet» durumu almıştır. Bu şöyle tarif edilir: Emekçilerin ve halk yığınlarının, milletin genel menfaatlerini, demokratik özgürlükleri ve sosyal başarıları savunmak için devamlı olarak müdahale etmesi.»

Corvalan yoldaş kaydetmiştir ki, gerici kuvvetlerin önemli bir derecede zayıfladığı, halkın ezici çoğunluğunun kararlı bir şekilde memlekette değişikliklerden yana olduğu bir zamanda, solcu güçlerin taarruz imkânları artmıştır:

«Gayemiz gerçek değişikliklerin uygulanmasını elde etmek, gerçekten halkçı bir hükümete yol açmak ve gerçek bir devrimdir.»

Halkçı Faaliyet Cephesi, hükümetin ilerici kanunlar projelerini destekliyor, onların zayıf taraflarını tenkid ediyor ve karşı-istekler ileri sürüyor. Gayesi hükümeti daha ileri gitmeye zorlamaktır. Şili Birleşik Sendikalar Merkezi, işçi ve memurların ekonomik ve sosyal isteklerini geniş bir

şekilde programlaştırdı. İşçi ve memurlar bu programı grevlerle devamlı savunmaktadırlar. Bazı bölgelerde köylüler, toprak sahiplerinin ekilmemiş arazilerine, toprak reformunun kabulünü beklemeden el koymaktadırlar.

Bu şartlar altında bütün devrimci ve ilerici kuvvetlerin-komünist, sosyalist, milli demokratlar, solcu katolik hareketi, Birlik Sendika Merkezi birliği çok büyük bir önem kazanmaktadır.

Komünist Partisinin gazetesi *El Siglo*. şunları yazıyor: «Halkçı Faaliyet Cephesinin birliğini muhafaza etmek, memlekette meydana gelen tarihi ve politik konjonktürün esaslı bir mecburiyetidir.»

Birleşik salcu güçlerin çevik ve taarruzcu taktiği ve yığın hareketinin gelişmesi, Şilide gerçek bir devrim perspektiflerini açmaktadır.

*

ARJANTİN. 14 Martta yapılan iktidar organları, kısmi ve belediye seçimleri keyfilik havası içinde geçti. Yürürlükte olan kanunlara rağmen komünist ve adaletçi (peroncu) partilere seçimlere katılmak hakkı tanınmadı. Yalnız dört eyalette, seçmenler komünistlere oy verebildiler, onlardan bazıları da yalnız belediye seçimleri içindi. Böylece birlikçi politikasına bağlı olan komünist partisi, bazı peroncu idarecilerin ayrılıkçı hatlarına karşı olduğunu açıkça ifade etmekle beraber, proletaryanın ve halk yığınlarının geniş tabakalarını sevk eden ve seçimlere ilerici ve demokratik bir programla katılan peroncu hareketin adaylarını her yerde desteklemeye karar verdi. (Peroncular Halkçı Birliği etiketi altında seçimlere katıldılar.)

Oylar başlıca Halkçı Birliği ile, sosyal temeli çok karışık liberal burjuva karakterli hükümet partisi, Halk Medeni Radikal Birliği arasında dağıldı. Komünistler tarafından desteklenen peroncu listeler 2,902,912 oy yani, oyların % 30,96'sını aldılar. Halk Medeni Radikal Birliği 2,679,251 oy yani oyların % 28,52 sini aldı. Demek oluyor ki, seçmenlerin % 60 kadarı, beş milyondan fazla ilerici bir programa oy vermiştir. Çoğu işçi olan Halkçı Birliğin adaylarını destekleyen seçmenler, ilerici, köklü değişiklikler istemişlerdir. Halkçı Medeni Radikal Birliğe oy verenler ise, gerici hükümet devirmelerine karşı, demokratik kanunilikten hükümetin bazı ilerici ve ölçülü hareketlerinden yana olduklarını belirtmişlerdir.

Bütün öteki sağcı ve orta partiler oy kaybettiler. Birlikçi ve Gelişme Hareket (Frondizinin partisi) 589,375 oy (% 6,22), Merkez Partileri Federasyonu (muhafazakâr partiler birliği) 489,238 oy (% 5,22), Uzlaşmaz Medeni Radikal Birliği 407,756 oy (% 4,35), «İkinci Bir Şili»yi ümit eden Hristiyan Demokrat Partisi yalnız 249,026 oy aldı (% 2,66), Aşırı sağcı partiler ezici bir yenilgiye uğradılar ve pratik olarak seçim alanından silindiler. Aşırı sağcı Arjantin Halk Birliği yalnız 184,190 oy aldı (% 1,96). Sağcı Sosyalist Partisi ise 172,354 oy aldı (% 1,84).

Komünistlerin peroncu adayları desteklemelerinin önemi hükümet temsilcileri, basın ve bizzat peroncu yöneticiler tarafından tasdik edilmiştir. Bu destek sayesinde, eski seçimlere kıyasla, peroncuların aldığı oylar hisse-

dilir derecede artmıştır. Tucuman eyaletinde komünistlerin Halkçı Birliği adayını değil de, yine peroncu olan Hareket Partisi adayını desteklemeleri sanucunda bu parti adayının seçilmesi karakteristiktir. Ve daha önemlisi, kamünistlerin desteği, peroncuların seçim zaferine daha açık politik bir anlam ve yön verdi.

Yeni bir başkan tâyin etmeyeceğinden, bu seçimlerin kesin bir karakteri yoktu. Bununla beraber, seçmenlerin aşırı gericilere, ayırıclara indirdiği ciddi darbe, ve seçmenlerin ezici çoğunluğunun memleketin ilerici ve demokratik gelişmesinden yana olduğunu belirtmesi, yığınların sola kaymasının devam ettiğini göstermektedir.

14 Mart seçimleri hükümeti destekleyen kuvvetlerle, anti-emperyalist kesin değişiklikler isteyen güçler arasında muayyen bir muvazene ortaya çıkardı. İşçi sınıfı birliğini kuvvetlendirdiği ve bütün halkçı kuvvetlerle ortak savaşını sağlamlaştırdığı takdirde, bu muvazene, demokratik gelişme ve ilerleme için yeni ufuklar açabilir. Şimdi gerici bir hükümet darbesi, bundan evveline kıyasla daha az mümkündür. Bu demek değildir ki, gerici kuvvetler, demokratik gelişme prosesini durdurmak için ellerinden geleni yapmıyorlar.

Seçimlerin başlıca sonuçlarından biri de, şüphe yok ki, peroncularla komünistlerin sıkışan ortak faaliyetleridir. Büyük işletmelerde, peroncu adayları ve programları desteklemek maksadı ile birleşik komiteler kuruldu. Peroncularla komünistler beraberce mitingler ve toplantılar tertiplediler, birlikte afiş yapıştırdılar ve beyanname dağıttılar.

Arjantin Komünist Partisi Merkez Komitesi 27 ve 28 Martta toplanarak seçim sonuçlarını tahlil etti.

Merkez Komitesi yakın gelecekte yapılacak şu işleri tesbit etmiştir: Herşeyden evvel işçi sınıfının birliği ve işçi sınıfının köylülerle ittifakı için gayretlerin artırılması, barışçı, anti-emperyalist, anti-oligarşik bir program etrafında, geniş bin milli demokratik cephede bütün anti-emperyalist ve yurtsever güçlerin birleştirilmesi. Partiye üye kaydetme kampanyasının kuvvetlendirilmesi. Şüphe yok ki, bu yöndeki gayretler ve elde edilen başarılar, gericiliğin yolunun kapatılmasına ve milli politikanın gelişmesine yeni bir aşama açılmasına yarayacaktır.

BRAZİLYA. Memleketin en kalabalık ve ekonomik bakımdan en fazla gelişmiş eyaleti Sao-Pauloda 21 Mart tarihinde belediye seçimleri yapıldı. Bunun sonuçları bir daha gösterdi ki, Brazilya halkı, askeri diktatürünün kurduğu gerici ve ulusal olmayan rejime temelinden karşıdır.

Seçimler, diktatüraya karşı sürekli bir mücadele elemanı olan, şiddetli politik savaşlardan sonra yapıldı. Sendika hareketinin bütün kademlerinde birliğini muhafaza edebilen işçi sınıfı, 1964 Nisan olaylarından sonra gericiliğin ağır darbelerini yiyen fakat yavaş yavaş kalkınabilen köylü teşkilâtları, her zamandan fazla birleşmiş ve savaşçı öğrenci teşkilâtları, ilerici geniş aydın çevreleri ve öteki halkçı kuvvetler, demokratik özgürlüklerin savunulması için, rejimin politikasına karşı günden güne daha

aktif ve daha iyi teşkilâtlanmış bir savaş yürütüyorlar. Ve iktidarın çeşitli organları için seçimlerin, hükümet darbesinden evvelki kanunların tâyin ettiği mühletler içinde yapılmasını istiyorlar. Bu, demokrasi ve gelişme için Milli Hareketin yayınladığı programın önemli maddelerinden biridir. Bu hareket, siyasi parti ve yığın teşkilâtlarının 700 temsilcisi tarafından kuruluşu bir bildiri ile açıklanan geniş bir tek cephedir. Komünist Partisi bu hareketi desteklemektedir.

Diktatörlük taraftarları, özellikle ordudaki aşınlar, Sao-Paulo eyaletinde olduğu gibi onun başkentinde de belediye seçimlerinin yapılmasına kuvvetle karşı koyuyorlardı. Onlar doğru olarak biliyorlardı ki, en ufak bir tâviz, anayasa özgürlüklerinin yeniden kurulması, ve hükümet darbesi ile durdurulan demokratlaşma prosesinin yeniden başlamasına yönelecekti.

Fakat hemen hemen bütün siyasi partiler (bunlar arasında, Goulart'a karşı konplonun tertipcilerinden biri olan Sao-Paulo valisi Adhemar de Barrosun partisi de vardır) seçimlerin yapılmasını istiyorlardı. Rejimin şefi mareşal Castelo Branco, siyasi partileri ve valiyi tutumlarını değiştirmeye ikna etmek için bizzat Sao-Paulo'ya gitti. Fakat her hangi bir başarı elde edemedi.

Böylece, bizzat seçimlerin yapılması bile, gericiler ve Amerikan emperyalizmi ajanları için ağır bir siyasi yenilgi oldu. Seçimlerin sonuçları da, her şeyden evvel beş milyon nüfusu olan eyalet başkenti için daha az manalı değildir. Diktatörlük tarafından siyasi haklarından mahrum edilen eski başkan Janio Quadros taraftarlarının, komünistlerin ve öteki muhalfet grupları tarafından desteklenen general Jose Faria Lima 463,743 sesle ve aşağı yukarı oyların yüzde ellisi ile parlak bir zafer kazandı. Adhemar de Barros'un adayı oyların ancak yüzde on ikisini aldı ve üçüncü durumu sağlayabildi. Hükümet partisi, Milli Demokratlar Birliğinin adayı daha da ezici bir yenilgiye uğradı, ancak en son yerlerde birini alabildi.

Demokratların elde ettiği bu başarı, hükümeti, on bir eyalette parlamento ve vali seçimleri için gelecek Ekim ayını, öteki eyaletler için de 1966 yılını gösterme zorunda kaldı.

Sao-Paulo seçimler etrafındaki savaş ve seçim sonuçları diktatura temellerinin ne kadar çürük olduğunu gösterdi. Daha şimdiden bir çok önemli sorunlarda, diktatura savunmaya zorlanmıştır. Diktatura barajında çatlaklar kendini gösterdi; bu çatlaklar yığınların ve devrimci güçlerin faaliyeti ile durmadan genişliyorlar.

*

Böylece Şili, Arjantin ve **Brazilya** seçimleri şu gerçekleri bir daha göstermiştir: Yığınlar arasında *değişiklik için kuvvetli ve devamlı bir arzu* vardır, sosyal adalet ve demokrasi arzusu, bu öyle bir arzu ki, «bunu ne goril»ler (gizli polis) tarafından teşkilâtlanan hükümet darbeleri, ne emperyalist şantajları, ne de yalancı reformcuların yıldızlı hapları boğabilir.

Yeni güçler Şilide oyların % 70'ini, Arjantinde yüzde altmışından fazlasını ve Sao-Paulo'da yüzde elliden fazlasını kazandılar.

Klasik oligarşinin, büyük burjuvazinin ve askerlerin emperyalizme yakın blokunun, tam, açık yenilgisi: İşte seçimlerin en belirli sonucu budur. Sosyal muhafazakârlık partilerinin halka ve millete karşı politikaları, emekçilerin gözünde tamamen kredilerini kaybetmişlerdir. Yığınların «hayır», aynı zamanda, Lâtin Amerika toplumlarının «geleneksel» sosyal ve politik rejimlerine de «hayır», rejimin zorluklarını yenmek, «yabancı sermaye yatırımları için elverişli bir hava» yaratmak için «kuvvetli bir hükümet» kurma denemelerine de «hayır» demektir.

Yığınların artan siyasi faaliyeti ve onların değişiklik istekleri, aralarında merkezci ve «klasik» tipte reformcu grupların da bulunduğu *geleneksel partileri seçimlerde yıkıma sürüklemiştir*. (Yalnız Arjantinde radikaller durumlarını muhafaza edebilmişlerdir.)

Öteyandan seçimlerin şu gerçeği de gösterdiği doğrudur: Yığınların rejime karşı protestoları, onların derin değişiklikler istemeleri, emekçilerin çoğunluğunu devamlı devrimci bir tutuma doğru yöneltmiş değildir. Geleneksel partilerin seçim kitlesine teşkil eden geniş emekçi yığınlarının siyasi hayata yeni katılmaları, kıta üzerinde devrimci prosenin karşılaştığı objektif güçlükler, daha bazı faktörler, öfke ve yenilik isteği dalgasının *yeni reformist ve milliyetçi sol hareketlerin* (hristiyan demokrasi, peronculuk, «janisme») büyümesine sebep oldu. Ve seçimlerde zaferi bunlar kazandı.

Bütün bu parti ve akımlar temelli değişikliklerden hattâ devrimden yana olduklarını ilân ediyorlar: Oligarşiye, askeri camarillalara ve (Peron ve Quadros taraftarları) emperyalizme karşı olduklarını iddia ediyorlar. Bu onlara yığınların sempatisini ve seçimlerde zaferi sağladı. Gelecek, bu karışık akımların imkân ve perspektiflerinin ne olduğunu, gelecekte savaşlarda ne rol oynayabileceklerini gösterecek: Sola doğru yönelip yığınlarla beraber yürüyebilecekler mi? Yoksa devrim için bir engel mi olacaklar? Komünistler, bu hareketleri destekleyen yığınlarla, onların yönetiminde bulunan ve emperyalizme karşı savaşta birliğe taraftar olan solcu elemanlarla devamlı bir ittifak kurmak için büyük gayretler göstermiş ve bundan sonra da göstereceklerdir.

Yığınların köklü hareketlere taraftar olduğunu gösteren seçimlerin sonuçlarından biri de, devrimci kuvvetlerin en başta komünist partilerin etkilerinin kuvvetlenmesi ve sağlamlaşmasıdır. Bu partiler, aday gösterdikleri her yerde oy toplamışlardır. Bu imkânın bulunmadığı yerlerde, komünistlerin ve öteki devrimci grupların oyları orta sol, akımın zaferine demokrasi ve ilerici güçlerin birliğine kuvvetle yardım etmiştir.

Demek her şey *sola kaymanın* devam ettiğini gösteriyor. Mart seçimleri bunu göstermeye yardım etmişlerdir. Halklar bu seçimlerle, devrimci akımın gerilediğini, Lâtin Amerikada devrim tehlikesinin azaldığını iddia eden gericilere cevap verdiler. «Aşağıda olanların», seçimlerin de göster-

diği gibi, geçmişteki şekilde yaşamak istememeleri şu gerçeği bir daha göstermiştir: Devrimin köklerini söküp çıkarmak imknsızdır, kıta üzerinde bu gündemdedir, ve onun gelişmesinin ‹buhranlı seviyesi›ne daha ulaşılmamıştır.

1965 Mart seçimleri, gerek yapıldıkları ülkelerde, gerekse Lâtin Amerikanın bütününde, politik durumda büyük bir değişikliğe sebep olmadı. Olamazdı da. Fakat, Karaib bölgesindeki bazı memleketlerin silâhlı savaşlarının hızlanmasına, Uruguay, Arjantin, Bolivya, Kolombiya, ve Venezuela proletaryasının güçlü faaliyetine paralel olarak, Kbada sosyalizmin kuruluşuna ve kıtada devrimci güçler birliğinin kuvvetlenmesine paralel olarak seçimler, şunu da gösteriyor ki, değişik yollar ve şekillerle Lâtin Amerikada devrimci gelişme devam etmektedir. Geniş yığınlar harekete geçmişlerdir; onlar savaşın kesin sektörlerinde toplanıyorlar. Lâtin Amerikanın devrimci geleceği için derin bir önem taşıyan bu gelişmeler, belki devrimcilerin arzuladığı kadar direk ve hızlıdeğildir ama emniyetle söylenebilir ki geri alınmaz adımlardır.

Endonezya Komünist Partisi ve köylülük

Suharco

Endonezya Komünist Partisi Merkez Komitesi Politik Bürosu bir karar aldı: Parti başkanı D. N. Aydi, 45 milyon köylünün yaşadığı Cava'da toprak problemlerini inceledi, etüt etti. Bu ada, Holanda, Belçika, Lüksemburg topraklarından, bir arada hepsinden, büyüktür. Komünist Partisinden, devrimci yığın örgütlerinden, her şeyden önce Endonezya Köylü Birliği'nden 3.300 kişilik bir grup, 1964 yılının Şubat-Mayıs aylarında, Cava'nın 124 ilçesindeki köylerin çoğunu dolaştı, incelemeler yaptı.

Komünist Partisini böyle bir inceleme iten ne olmuştur? İncelemelerin başarılı olabilmesi için nasıl bir yöntem kullanıldı? İncelemeler nasıl düzenlendi? Belli başlı sonuçlar nelerdir?

İncelemelerin nedenleri: Partinin böyle bir inceleme kararı almasını gerektiren bir çok sebepler vardır.

Birincisi. Partimiz Endonezyada Marksizmi-Leninizmi ancak, Endonezyada toplum yaşantısını iyi öğrenirse, bilirse uygular. Parti gerçekleri ne kadar iyi öğrenirse, politik yolunu da o kadar doğru çizer. Yurdumuzda ahalinin ezici çoğunluğu köylüdür. Bundan ötürü, her şeyden önce, onun toprak bağıntılarını, köylünün yaşama koşullarını, köylü hareketinin gelişmelerini öğrenmek gerek.

İkincisi. Köylü, Endonezya devriminde büyük rol oynuyor. İşçi sınıfından sonra öncüdür. Devrimin temel gücüdür. Köylülük, Milli Tekcepe'nin iki temel gücünden biridir (ötekisi işçi sınıfıdır). Köylülük, devrimin üç deyin-gen gücünden (işçi sınıfından ve küçük burjuvaziden başka) biridir. Milli Tekcephe'nin dört gücünden (işçi sınıfı, küçük burjuva ve milli burjuvaziden başka) biridir.

Sonra, 1945 Ağustos Devrimi gücünü köyden aldığını gösterdi. Köylü, devrimin silâhlı kollarının kaynağıdır. Devrim güçleri kentlerde yenilgiye uğradıkları zamanlar köylere çekiliyor, buralardan düşmana yeniden saldırıyor ve bıraktıkları kentleri geri alıyorlardı. Bundan başka, köylü yığınları Endonezyada devrimin yalnız milli demokratik aşamasında değil, sosyalist aşamasında da çözücü bir güçtür. Endonezyada 104 milyon halkın % 70'i köylüdür. Bunlar, kurulacak sosyalizm le çok yakından ilgilidirler.

Böylece, köylü arasında çalışmak yalnız ulusal demokratik devrimi kotarmak zorunluğundan gelmiyor. Bu çalışma, bu eylem Endonezyanın geleceği olan sosyalizm bakımından da zorunludur. Gerçekten de, Endonezya devriminde köylü öylesine önemli ve öylesine büyük bir rol oynuyor

ki, köylü yığınlarını örgütlemekten, onları seferber etmeden bu devrim üstün gelemmez. Komünist Partisi köylüyle sınıksız olmalıdır. Emperyalizme karşı, özellikle Amerikan emperyalizmine ve derebeylik kalıntılarına karşı devrim hareketini kuvvetlendirmek istiyorsak köylüyle, her şeyden önce tarım işçileri ve milyonlarca yoksul köylülerle partinin birliğini sağlamalıyız.

Elbette, Endonezya koşullarında Marksizmi-Leninizmi uygulamak demek, yalnız köylüyle değil, devrime katılan bütün güçlerle partinin birliğini sağlamak demektir. Ama Endonezya devrimi bugünkü aşamasında ve aslında bir köylü devrimi olduğuna göre, başarısı da Marksçı-Leninci partinin köylüyle birliğine başlıca bağlıdır. Böyle olmakla beraber, Komünist Partisi işçi sınıfı arasındaki çalışmalarını bir dakika bile unutmaz.

Bu görevini başarıyla yerine getirebilmesi için, köylünün yaşama koşullarını incelemek, köylü hareketini araştırmak gerektir.

Üçüncüsü: Gür köylü hareketinin baskısı altında, 1960'ta Ekini Üleşme Yasası ve Temel Toprak Kanunu çıkarıldı. Bunlar sürekli uygulanamıyor. Bu kanunların sürekli uygulanmasına köyde gerici güçlerin çıkardıkları engeller sebep oluyor. Bu engelleri aşmak, günün geri bırakılmaz bir görevi olmuştur. Yapılan incelemeler, partinin bu yolda daha konkrete tedbirler ileri sürmesine yardım edecektir.

Dördüncüsü: İnceleme ve etütlerle daha bir amaç, sosyal araştırmaları düzenleme işinde tecrübesi olan bir kadro hazırlamak amacı güdülmüştür. Böyle bir kadronun, devrim hareketini bundan böyle de yönetmek işinde Komünist Partisine değer biçilmez yardımı olacaktır. Bu çeşit incelemeler, parti çalışmalarını araştırma işleriyle daha sıkı bağlar. Böylece devrim kadroları, hayatı ve köylünün savaşını daha iyi öğrenir.

Doğru yöntem seçmenin önemi: Partimiz, Endonezyada toplumu ve devrimi daha iyi öğrenmek işine 1951'den başlamıştır. Halkımızın devrim hareketine başbuğluk eden partimiz, Endonezyada devrim teorisini, çalışmalarında dayandığı teoriyi böylece işleyip çıkarmıştır.

Ama, köylünün yaşantısını ve savaşını öğrenmek yöntemi pek doğru değildi. Köylü arasında çalışan parti kadrolarına, basılmış soru kaatları gönderiliyordu. Onlar da bu soruların karşılıklarını dolduruyorlardı. Evet, bu çeşit yöntem parti personellerinden çoğuna köyün durumunu daha iyi anlamak hevesini aşıladı. Bu partililer, köylülerin meyillerini, duygularını anlatıyor, savaşın çok erken aşmasında ileri sürülen bütün toprakların toptan millileştirilmesi ilkesini köylülerin tutmadıklarını bildiriyorlardı. Bunları göz önüne alan Komünist Partisi yeni bir ilke ileri sürdü: «Toprak köylünündür.» Söz yok, gerçekleri öğrenmeden, bu yolda hiçbir şey yapmadan politika çizmekten, yanlışlara da dalsa, önce bir araştırma yapmak daha doğrudur.

Böyle sorularla toplanan belgeler, bilgiler, tümü bakımından tek yönlüydü. Bunlar genellikle, soruları dolduranların sübjektif görüş ve düşün-

celerini yansıtır, eleştirmenin ele aldığı konunun objektif ilişkilerini hesaba katmıyordu. Bu yöntem, Endonezyada, köydeki gerçek durumun objektif tablosunu veremezdi.

Gerçek durumu daha derinden kavrayabilmek için yeni bir yöntem bulmak gerekti. Yeni yöntem «üç beraber» deyiimiyle bulundu. Bu deyim, köylülerle beraber çalışmak, beraber yemek, beraber yatmak demektir. Bu yöntemin uygulanması, parti üyelerine, tarım işçileriyle ve fakir köylülerle doğrudan doğruya bağ kurmak, onların yüreklerine yol açmak kolaylığını sağladı.

Tarım işçilerinin ve fakir köylülerin güvenini kazanmak, gerçek durumu onlardan öğrenmek, doğru bilgi edinmek, onların dertlerine işlemek, köylerde kendilerini çok ustaca maskeleyen her türlü sömürücülerin işledikleri suçları köküne kadar öğrenmek ancak köylüyle beraber çalışmakla, onunla oturup yemek yemekle, onun yattığı yerde yatmakla olur. Dört ay süren incelemenin sırasında geziye katılan yoldaşlar bu yöntemi kullandılar.

Bu yöntem, incelemeler sırasında elde edilen yen ve değerli deneylerle geliştirildi. Bu yöntemi başarıyla uygulamak için, etüt ve inceleme yapanlar, «dört etmek» ve «dört etmemek» ilkesine uyulması sonucuna vardılar. Köyde ağanın evinde yatmamak, köylüye akıl öğretmemek, köylüye maddi zarar vermemek, köylülerle konuşurken not almamak. «Üç beraber» ilkesini olduğu gibi uygulamak: Alçak gönüllü olmak, köylüden bir şey öğrenirken dürüst davranmak, yerli halkın geleneklerini, göreneklerini, dilini bilmek, köylülerin müşküllerini çözmelerine yardım etmek.

İncelemek için köye gidenler, ağanın, zengin, sömürücünün evinde kalmamalıdır. Bunu yaparlarsa tarım işçilerinin ve fakir köylülerin güvenini kazanamazlar. Böylece, köylülerden doğru bilgi edinemezler.

İnceleme ekiplerine katılanların kalabilecekleri en elverişli ev, tarım işçilerinin veya fakir köylünün evidir. Bunu yaparken, ev sahibinin de haddinden fazla sefalet içinde olmamasına dikkat etmek gerek. Çünkü böyle bir aile, ne kadar istese bile, inceleme ve araştırmalara yardım edemez. Tarım işçisi ve fakir köylü parti görevlisi ise onun evinde de kalmamak. Parti görevlisi köyde en ilerici eleman olduğu için, tarım işçisinin ve fakir köylünün her meselede duygu ve düşüncelerini temamiyle yansıtamaz. Bu da gerçeklerin objektif öğrenilmesine engel olur.

Yemeğe gelince, ev sahibi ne yerse onu yemek. Ev sahibinin her gün ne yediğini bilmeli, buna dikkat etmeli ve ona göre davranmalı. Örneğin, ev sahibine, diyelim, et, pirinç, yumurta satın alması için para veriyorsun. Ama adam bu «lüks» şeylere çoktan yanaşamaz olmuştur. Ev sahibi çekingen davranır, inceleme grupuna yabancı gözüyle bakar. Ona inanmaz. İş bozulur. Sonra, ev sahibini yük altında bırakacak davranışlardan çekinmek.

Köylüyü şüphelendirecek hiçbir davranışta bulunmamak. Tecrübeyle biliyoruz, not alan kimseyle konuşurken, kendi yaşantısını anlatırken köylü

kötüm davranır, açılmaz. Gözünün önüne, mim koyduğu bir şeyi sonra köylüye karşı kullanan hileci toprak ağası, tefeci ve hükümet memuru gelir. Köylüyle serbest konuşmak, notlarını onun yanında değil sonra yazmak lâzım.

«Üç beraber» yöntemini kullanırken, inceleme grubu hem tarlada, hem evde köylüyle beraber çalışmalıdır. Köylü, bu «yabancıların» gerçekten de kendisinden olduğunu, kendisi gibi düşündüğünü çabucak görür.

İncelemeler gösterdi ki, köylünün kültürünü yükseltmek için «beş M»e karşı: Kumara, sarhoşluğa, orospuluğa, esrarkeşliğe karşı savaş açmak gerek. (Endonezya dilinde bu saydıklarımız «M» harfiyle başlar.) Köylüleri kendilerine daha fazla kul etmek onların ahlakını, savaşçılığını bozmak, böylece sömürücülerin durumunu sağlama bağlamak için toprak ağaları, köylerdeki sömürücüler bu kötülükleri, bile bile, köylüler arasında yayarlar. Bundan ötürü, «5 M»e karşı savaş politik bir önem taşır.

Geri bilgileri, «üç beraber» ilkesine hemen bilim dışı dediler. Onlar, tarım işçilerinin, fakir köylülerin kültür düzeyleri çok aşağıdır, sözlerine güvenilemez, bilimsel araştırma ve incelemelerde onların anlattıkları bilgi kaynağı sayılamaz, dediler. Bu «yüksek kültürlü» baylar yalnız resmi katların gelişi güzel hazırladıkları raporlara inanırlar. Bilindiği gibi, resmi kaynaklar, verdikleri «rakkamları ve belgeleri» her zaman köylerdeki sömürücülerden alırlar. Bunlar, kendilerinin sömürme yöntemlerini ve suçlarını maskeleyerek için köydeki gerçekleri örtbas ederler. Üstelik te sömürücüler, devrimci harekete düşman gözüyle bakarlar.

Endonezya köylerindeki sömürme yöntemlerini açığa vurmak özellikle tarım işçilerinin ve fakir köylülerin işine gelir. Bundan ötürü köylülerin bildirdikleri olaylar doğrudur, canlıdır ve güvenilirdir. Markşçı Leninci yöntemle bu olaylar üzerinde yapılan incelemeler, bunlardan çıkarılan sonuçlar bilimseldir.

Sonra, «üç beraber» yönteminin uygulanması, devrimci kadroların yetiştirmesine, karakterlerinin biçimlenmesine etki yapar. Tarım işçileri ve fakir köylüler gibi kendileri de ağır işte çalıştıkları için onlar, maddi değerleri yaratan emekçi yığınlar sevgi ve saygıyla bakarlar. Devrimci kadrolar hayatın ve savaşın zorluklarına daha kolay göğüs germesini öğrenirler. Endonezya halkının kurutulması için daha keşin savaşır. Yeryüzü proletarilerinin kurtuluşlarına yardım etmek inancasına daha kuvvetle sarılırlar.

İncelemenin düzenlenişi: İnceleme ve araştırma gruplarının başarıları yalnız doğru bir yöntem kullanmalarının değil, çalışmalarını doğru organize etmelerinin de bir sonucudur.

Araştırma-inceleme grupları Cava adasının coğrafya ve sivil idare bölüşümüne göre kurulmuştu. İl, ilçe, bucak, köy ve yardımcı araştırma grupları vardı. Bu gruplardan her biri, önünde duran işlere göre, değişik bir kadroyla çalışıyordu. Örneğin, il grupları, il parti komitesinin birkaç üyesinden, o ilin devrimci yığın örgütlerinin başkanlarından, bazı ayadın-

ların (öğrencilerin, kültürseverlerin) temsilcilerinden kurulmuştu. Bu grupların içinde yığın hareketlerine katılmış, büyük tecrübeleri olan, Marksizm-Leninizm bakımından olgun yoldaşlar vardı. Bundan başka, grup üyelerinin en az orta okul öğrenimi olması şarttı.

Araştırma konuları tanımlanmıştı. Köylünün yaşama koşullarını öğrenmek, köylü hareketiyle tanışmak. İncelemenin amacı, Komünist Partisinin ve Endonezya Köylü Birliğinin köylüler arasında çalışmalarını kolaylaştırmak, köylerdeki sömürücülere karşı köylü yığınlarını savaşa çekmek ve örgütlemek, Ekini Üleşme Yasası ve Temel Toprak Kanununu sürekli yürütmekti.

Araştırma-inceleme grupları bu yoldan yürüyerek, toprak mülkiyeti, köylünün sınıf yapısı, konke sömürme şekilleri, çatışan zıtlıklar, köydeki idare organları, köylünün ne kadar örgütlendiği, köylü hareketinin ölçüsü, köylünün kültür derecesi, köylünün gelenek ve görenekleri, bütün bunlar üzerinde bilgi topladılar. 124 ilçenin köylerinden toplanan bu bilgi ve belgelerden her birinin kendine göre bir özelliği vardır. İlçeleri seçerken inceleme ve araştırmaların mümkün olduğu kadar bütün ortamı ve koşulları yansıtmaya göz önüne alınmıştı.

Araştırmaların düzenlenmesindeki önemli bir yön de, bütün bu işleri içine alan bir inceleme plânının hazırlanmış, toplanan belge ve bilgilerin inceleme gruplarına kılavuz olacak biçimde tertiplenmiş olmasıdır. Bundan başka, araştırma gruplarına, önlerinde duran görevleri daha iyi anlatabilmek için seminerler verildi.

Araştırma-inceleme sırasında, değişik koşullarda, kontorol toplantıları düzenlendi. Bu toplantılarda, bir kaç gün içindeki çalışmaların bir dökümü yapıldı. Görülen eksiklikler, yapılan yanlışlar düzeltildi ve daha sonraki çalışmaları iyileştirmek için tedbirler alındı.

Araştırma-inceleme grupları, bu toplantıların vardıkları sonuçlara dayanarak çalışmalarına devam etti. Daha sonra köy, bucak, ilçe çapında konferanslar, toplantılar yapıldı. Bu toplantılarda varılan kesin sonuçlar, yazılı raporlarla, üst araştırma grubuna gönderildi. Bu hesap raporlarına, konke olayları enine boyuna anlatan belgeler ayrıca eklendi.

İnceleme ve araştırmaların tümünü içine alan genel döküm, çalışmaların son aşamasında, il toplantılarında yapıldı. Bu toplantılara yalnız araştırma gruplarına girenler değil, tarım işçileri ve fakir köylülerle sıkı bağlı başka kadrolar da katıldı.

Komünist Partisinin ve devrimci yığın örgütlerinin yönetici kadrolarından özel bir komisyon kuruldu. Aydit yoldaş, bu komisyonun yardımıyla, inceleme ve araştırmaların her yönünü derleyip toplayan bir rapor hazırladı.

Araştırma ve incelemelerin sonuçları:

Sınıflar ve köyde sömürme şekilleri.

Endonezyada sınıf ayrıntılarına gelince, köylerde sömürgeci toporak ağaları, tefeci tüccarlar, simsarlar, meyancılar, brokat kapitakistler,

zengin köylüler olduğu gerçeğini olaylar ve belgeler bir kerre daha ispatlamıştır. Emekçi halk, orta ve fakir köylülerden, tarım işçilerinden meydana geliyor. Deniz kıyısı boylarında halkın çoğu balıkçıdır. Buralarda sömürücüler, kayıkları olan zengin balıkçılardır. Bu kıyılarda Endonezya köylüklerine özgü sömürme şekilleri vardır. Fakir balıkçılar ve zengin balıkçıların çalıştırdıkları işçiler emekçi yığınlarıdır.

Toprak ağaları. Bunların yüzlerce, binlerce hektar toprakları vardır. Bunların arasında 3—4 hektar toprağı olanlar da vardır. Ama bunların gelirleri yüksektir. Bu yüksek gelir, toprağın çok verimli olmasından, yoğun sistemle işlenmesinden ve köylülerin amansızca sömürülmesindedir. Toprakları büyük olmıyan ağalar, kölüyü sömürmekte büyük toprak sahiplerinden hiçte aşağı kalmadıklarını incelemeler gösterdi. Denilebilir ki, toprakları az olduğu için bunlar daha amansız sömürücülerdir.

Köy gerçekleri, Endonezya köylüklerinde yurtsever meyilli ağaların da bulunduğunu, ama bu gibilerin pek az olduğunu gösterdi. Bunlar, Ekinci Üleşme Yasasına, Temel Toprak Kanununa karşı pek öyle direnmiyorlar. Devrimci köylü hareketine karşı aşağı yukarı pasif bir durum alıyorlar. Bunlar, gerici ve devrim düşmanı «Dar-ül İslâm» cılar zamanında köyleri haraca kesenlere karşı direnmişlerdir. Katı yürekli toprak ağaları, resmen kapatılan «Maşumi» partisinin üyeleridirler. Bunlar, Sosyalist Partisinin sağ kanadında yer alırlar. Özellikle bunlar artan bir çaba gösteriyor, köylü hareketine karşı çıkıyor. Hükümetin ilerici politikasına, yukarıda sözünü ettiğimiz iki kanunun uygulanmasına karşı direniyor, Malezya «federasyonu» kurmak gibi yeni sömürgecilik plânları tutuyor.

Zengin köylü. Bunlar belli bir ölçüde üretime katılıyorsa da, topraksız tarım işçisi kullanıyor, topraklarının bir kısmını böyle işliyor. Zengin köylüler, topraklarının bir kısmını kiraya veriyor. Sonra, kendileri, toprak beylerinden has toprak kir alıyor. Bunlar, devrimci köylü hareketine açıktan açığa düşmanlık göstermiyor. Belli bir amaca ulaşmak için köylü hareketine de katılıyor. Bunlar, toprak ağalarıa karşı köylülerin yürüttükleri savaşta tarafsız, çekimser kalabiliyor. Tefeciler, yüksek faizle köylülere borç verir. Köylüler bu ağır yükün altından kalkamaz olur.

Köylerdeki sömürücülerden biri de simsarlardır. Bu işadamları köylülerden tarım ürünlerini daha yeşilinde düşük fiyatla kapatır, sonra yüksek fiyatla satarlar. Köylünün ekinine bunlar el koyar.

Meyancılar. Bunlar, şehirden getirdikleri malları köylünün ürünleriyle değış-tokuş ederler. Kendi malını pahalıya satar, köylünün malını ucuza alır. Bu alış verişlerde kölüyü kazıklarlar, büyük kâr ederler.

Bürokrat kapitalistler. Bunlar devlet parasını, kredilerini kulnırlar. Köylüleri, bu yollarla, ürünlerini şehirlerdeki bürokrat kapitalistlere satmak zorunda bırakırlar.

Fakir köylü. Bunlar da emekçi köylülüğe yahut köy proletaryasına girer. Kendisinin işlediği toprağı vardır, ailesini geçindirecek kadar ürün yetiştirir. Orta köylünün doruğa giden pek azı zengin olur. Orta köylünün çoğu, sömürge tefecilerin, aracı simsarların sürekli bir çökme ve dağılma tehlikesi altındadır. Orta köylünün sıraları, köylü hareketin başarıları sonucunda toprağa kavuşan tarım işçileriyle ve fakir köylülerle dolur. Çıkarlarını savunmak, onu devrimci köylü hareketinin içinde tutmak için, bütün orta köylüleri kooperatiflerde birleştirmek, örgütlemek meselesi ortaya çıkıyor.

Fakir köylü. Bunlar da emekçi köylülüğe yahut köy proletaryasına girer. Onun azacıık toprağı varsa da bundan ekmeğini çıkaramaz. Ya başkalarına çalışmak, ya değişik ek bir iş görmek zorundadır. Kimi küçük zanaatla uğraşır, kimi ufak tefek alış – veriş yapar. Çoğu köyünü bırakır, kentin yolunu tutar, başka yerlerde iş aramağa, gurbete çıkar. Köyüne, iş varsa, ekin – harman zamanlarında döner.

Tarım işçileri yahut köy proleterleri. Bunların ne toprağı, ne bir dikili kazığı var. Emekğini satar, geçinir. Köyde iş yoksa, tarım işçileri, dağdan, bayırdan çalı çırpı getirir, satar. Tarım işçilerinin durumu, hayatı çok oğırdır. Gün olur yaprakla karnını «doğurur», yahut ne bulursa onunla geçinir. Bunlar da köylerinden çıkar, kentlerin yolunu tutarlar, başka yerlerde, gurbette iş ararlar. Ancak harman, ekin zamanı geri dönerler. Kimi de iş değiştirir, balıkçı yahut başka bir şey olur.

Küçük zanaatçılar, esnaflar, köylü aydınlar. Yukarda saydıklarımızdan başka, köylerde bir de bunlar vardır. Aydınların çoğu köy öğretmenidir, resimcidir, nakışcıdır. Bunlar da fakir yaşarlar. Tefecilerin, madrabazların, sömürücülerin elinde kurbandırlar.

Bundan başka, yersel idare mekanizmasındaki görevinden, durumundan yararlanıp köydeki sömürücülerin çıkarlarını savunan hükümet adamlarını, memurlarını da saymak lâzımdır. Sonra, *köy külhanbeyleri, kabadayıları, çapulcuları* v.b. vardır. Bunlar toprak ağalarının, bürokrat kapitalistlerin elindedir, kendi çıkarları için bunları her türlü suçlara sürüklerler.

Gerçekleri oldukları gibi incelemek, buna dayanarak köyde sınıf ayrılıklarını saptamak önemlidir. Bu, köylü hareketinin yönünü, köylünün savaşı kime karşı yönetileceğini belli etmeye yarar. İncelemeler, Endonezyada köylü hareketini *zorba ağalara, beylere, halkın kanını emen tefecilere, hileci meyancılar, alivreci-simsarlara, kalles memurlara, bürokrat kapitalistlere, çapulçu eşkiyalara*, köylülerin dedikleri gibi, «köydeki yedi kuduza karşı» yönetmek zorunluğunu gösterdi.

Köylü hareketinin yönünü belle ettikten sonra, şimdiye kadar köylü önderleri arasında süregelen iki yanlış eğilim yenilebilir. Bu eğilimlerden biri köylü hareketinin düşmanlarından genel olarak söz eder, ötekisiyse köylünün günlük hareketlerine, çıkışlarına konkrre amaç gösteremez, buna canlı bir yön veremez.

Bu iki yanlış eğilim aşıldıktan ve savaşın konke amacı gösterildikten sonra köylü hareketinde yükselme başladı.

Köylerdeki politik egemenliğe gelince, öyle köyler var ki, burada hükümet adamları arasında halktan yana olanı da var, karşı olanı da. Ama öyle köylerde var ki, hükümet, politik egemenlik temamiyle zorba ağaların, «köydeki kuduzların» elindedir. Bundan ötürü köylünün savaşı, her köyde politik egemenliğin konke niteliğine göre tanımlanır. Pek çok köylerde «kuduzların» çıkarlarını savunan gerici politik idare devirilmiştir. Yerine demokratik güçlerin idaresi kurulmuştur. Ama köylerde idare mekanizması sömürgecilerden kalma sisteme dayanmaktadır. Bu mekanizma, niteliği bakımından, sömürgecilik ve derebeylik niteliği taşır. Bu sisteme dayanıp idare mekanizmasındaki görevliler, derebeylik sömürme yoluyla elde edilen gelirden pay alır. Başka bir deyimle, toprak ağası gelirinin bir kısmını hükümet görevlileriyle üleşir. Demokratik elemanların bile bazan «kuduzlardan» yana ve köylü hareketine karşı çıktıklarını anlatan nedenlerden biri de budur. Komünist Partisi ve devrimci köylü hareketi köylerde bu sömürgecilik ve derebeylik idare sisteminin kökünü kazımak, bunun yerine, bütün memlekette, demokratik, bağıntısız bir idare mekanizması kurmak için savaşıyorlar.

Endonezyada derebeğliğin dört çizgisi vardır. İncelemeler Komünist Partisinin bu görüşünü doğrulamıştır. Bu çizgiler: 1 – Ağaların toprak üzerinde tekeli. 2 – Tarım ürünleri şeklinde alınan toprak rantı. 3 – Ağanın toprağında emek şeklinde alınan rant. 4 – Köylüyü ezen borçlardır.

Ağaların elinde toprakların toplanması süreci hâlâ devam ediyor. Bu süreç toprağa değişik yatırımlar yapmak yoluyla, borç vermek veya yüksek faiz almak yoluyla oluyor. Ağaların, zengin köylülerin elinde toprakların birikmesi süreci, enfülâsyonun yükselmesi ve geçim düzeyinin düşmesiyle hızlanıyor. Bu süreç içinde pek çok zengin köylü çiftlikçi bey – ağa olup çıkıyor.

Öte yandan, başlıca şekli toprak rantı olan sömürmenin kuvvetlenmesi sonucunda tarım işçilerinin, fakir köylülerin, köyde sömürülen bütün tabakaların geçim ve yaşama düzey biteviye düşüyor. Tarım ürünleri şeklinde alınan rantın değişik biçimleri vardır. «ürünü yarıyariya üleşme» sisteminde, ilk bakışta, ürünün yarısı ağaya, yarısının da ekinciye gittiği sanılır. Gerçekteyse, ekinci köylü bütün vergileri öder, bu yükü sırtında taşır. Tohumu o satın alır, yersel idarele ödenecek parayı, pulu o öder. Kuraklık olur, ekinlere hastalık vurur, ekin olmazsa zarar ziyarı da köylü kapatmak zorundadır. Bunlardan ötürü, aslında ekinci ağır ve çetin emeğinin karşılığını alamazken hazır yeyici toprak ağası büyük kârlar sağlar.

Sömürme sistemlerinden biri de ağanın toprağında emek şeklinde olan ranttır. Örneğin, eğer köylü 8 dönümlük bir pirinç tarlası kiralarsa, bunun 3 dönümünü «ürünü yarıyariya üleşmek» ilkesine göre işler, geriye kalan 5 dönümün ürünü olduğu gibi ağaya gider. Bu biçim toprak rantı çok daha ağır ve köleleştirici nitelik taşır.

Bunlardan başka, Endonezya köylüsü daha bir sürü şekillerde sömürülür. Pirincini ekmesinden harmanını kaldırmasına kadar, ekinini satmasından geçimi için gereken eşyayı satın almasına kadar her şeyde köylüyü «yedi kuduz» amansızca sömürür. Böylece köydeki sömürücü, köylünün bütün üretim eylemini elinde tutar.

Hepsi bu kadar değil. Köylünün daha bir sürü «görevleri» vardır. Örneğin, köy muhtarının evine bakmak, muhtarlığın vereceği işleri yapmak, gece bekçiliği etmek, davar keserse etin en iyi parçasını, bayram, düğün için köylü izin isterse yiyecek ve içeceğin en iyisini muharata vermek v.b. Bütün bu işleri badava yapar, beş para almaz.

Bürokrat kapitalistler de köylüyü sömürmek ve aldatmakta ötekilerden geri kalmazlar. Devlet işletmelerine bakan bu bürokratlar, devlet ormanlarını, çiftliklerini, topraklarını yozlaştırırlar, çalar çırpırlar. Devlet topraklarından, büyük bir rehin karşılığı, gizlice işletmek için az topraklı köylülere verirler. Ama, bu köylüler her an kullandığı ormandan, toprak parçasından koçulabilir. Yakalanıp hapse atılabilir, yargılanıp ceza giyebilir.

Uydurma kooperatifler vardır. Bunlar, köylü adına bir sürü dalavera çeviren sömürücülerin elindedir. «Köy kooperatiflerini» alınız. Bunlar, sözde, hükümetin eliyle kurulmuştur. Kooperatifin olduğu köyde bütün köylüler, otomatikman, kendiliğinden, ona üye sayılır. Böyle olunca köylü, bazı ürünlerini serbest pazardakinden çok daha ucuzuna, belli bir fiyat üzerinden, yalnız bu kooperatife satabilir. Kooperatifin sözüm yabana «denetleyicileri» vardır, köylünün mal satışını, kontrol ederler. Köylü ürününü, el altından, daha yükseğine satarken yakalanırsa yandığının resmidir. Paranın üstünü, zorla, kooperatif yararına zorla alırlar, ceza keserler. Üstelik dayakta atarlar.

Böylece incelemelerin ortaya koyduğu olaylar, Endonezya köylerinde sömüren ve sömürülen sınıflar arasında zıtlıkların keskinleştiğini, köylerde yaşayan derebeylik unsurlarının ortadan kalkmadığını, tamtersine bunla sömürücülüklerini daha da kuvvetlendirdiklerini gösterir.

Köyde temel üretim gücü sınıfların yaşama düzeyindeki alçalma, tarımda emeğin verimliliğini düşürüyor. Bu yüzden Endonezyada tarım üretimi bir tehlike altındadır. Bu tehlikeden kurtulmanın biricik çaresi, köyde, genellikle bütün Endonezya ekonomisinde üretim güçlerini bağımlılıktan kurtarmaktır. Biricik çıkar yol, «köy kuduzlarını», bütün derebeğlik ve emperyalizm artıklarını kökünden kazımdır. Bağımsız bir milli ekonomi kurmaktır.

Köylünün, köylerdeki sömürücülere karşı savaşı. Köyde politik egemenlik, genellikle, toprak ağalarının ve bütün sömürücülerin çıkarlarını savunan kurnaz bir idarenin elindedir. Böyle olmakla beraber, köylüler karşılarındaki sömürücülere hem ekonomik, hem politik alanlarda oldukça ağır, ezici darbeler indirmektedir. Köylüler, doğru bir yönetim altında örgütlenmiş, savaşa sürülmüştür.

Köylülerde ve balıkçılarda politik bilincin uyanması köyde Komünist Partisinin çalışmalarıyla ve devrim hareketiyle bağlı olduğunu incelemeler ispat ediyor. Komünist Partisinin aktif çalıştığı, devrimci politik propaganda yürüttüğü her yerde köylülerin ve balıkçıların politik bilinci hızla gelişiyor. Bunlar, sömürücülerin suçlarını, ikiyüzlülüklerini açığa vuruyor, kör inaçları atıyorlar. Köylüler, kendilerini, iyi bir gelecek için savaştan özgür insanlar sayıyor. Köylü artık ağanın, beyin kölesi değil.

Savaşlar içinde köylünün kendine olan güveni, kendisini kendi kurtarıcağı inancı kuvvetleniyor. Köylünün bu bilince dayanan devingenliği, Temel Toprak Kanununun ve Ürünü üleşme Yasasının pratik uygulanması için olan çabasını her gün artırıyor. Köylü, köydeki «kuduzları» daha kuvvetle duvara sıkıştırıyor. Toprak ağaları da duvara sıkıştırıldıkça daha fazla kuduruyor ve köylü hareketine karşı saldırılarını artırıyor. Bunlar, köylerdeki idare adamlarının halk düşmanı tutumlarından yararlanıyor, köylüler arasındaki, silâhlı güçler arasındaki anlaşmazlıkları körüklüyor, köylü hareketinin devrimci kadrolarına karşı teröre geçiyor, silâhla saldırıyor.

Köylülerse gittikçe daha akıllı davranıyor. «Adaletli olmak, kendi üstünlüğünden yararlanmak ve haddini bilmek» ilkesini hareketlerine kılavuz ediniyor. Komünist Partisinin önderliği altında köylüler, daha geniş bir cepe üzerinden yürüyor, çabalarını daha konkr et amaçlara yönetiyor.

Böylece yeni yeni yurtsever, demokratik güçler, bu orada sivil ve askeri görevliler, köylü hareketini desteklemek, köylünün çıkarlarını savunmak anlayışını daha belirli gösteriyorlar.

Köylünün politik bilinci yükseldikçe, proletaryanın önderliğinde işçi ve köylü birliğine dayanan Milli Cephe'yi kuvvetlendirmek ortamı ve koşulları da gelişiyor. Bu olay, köylüyü derebey ezgisinden ve sömürölüşünden kurtarma savaşına bir garanti sağlıyor.

Endonezya köylüklerinin çehresi değişiyor. Komünist Partisi ve Endonezya Köylü Birliği politik, ideolojik ve örgütlenme bakımından kuvvetlendikçe köylü yığınlarının da politik bilinci gelişiyor. Örneğin, İngiliz tekellerinin çiftliklerini, işletmelerini milledirmek savaşına, Kuzey Kolimonton halkına dayanışma göstermek kampanyasına, yeni bir sömürgecilik plânı olan Malezya «federasyonu» kurma çabasına karşı yürütölen direnişe, saldırgan Amerikan emperyalizmine karşı savaştan Viyetnam halkını desteklemek kampanyasına, Dominik Cumhuriyetine Amerikan emperyalistlerinin silâhlı saldırısını protesto gösterilerine, «barış gönüllöleri» denilen Amerikan casusluk kolunun Endonezyadan çıkarılması kampanyasına işçilerle beraber köylülerin katılması gibi olaylar bunu gösteriyor.

Önemli daha bir çizgi görüyoruz. Köyde derebeylik artıklarına karşı köylü hareketinin kuvvetlenmesi, memleket çapında emperyalizme savaşta büyük rol oynuyor.

Köylüyle köydeki sömürücüler arasındaki zıtlıkların keskinleşmesi, köylü hareketinin kuvvetlenmesi şehirlerde ve Başkentte politik gelişmeleri doğ-

rudan doğruya etkiliyor. Köylerde devrimci hareketin gelişmesini kentlerde işçi sınıfının örgütlediği politik güçler etkiliyor, ileri dürtüyor. Bundan başka, köylerdeki «kuduzların» şehirlerdeki ve Başkentteki gerici güçlerle politik, ekonomik ve kültürel bağları vardır.

Bugün Endonezya köylüklerinde devrim hareketi yükselmektedir. Her yurtdaş, her grup, her politik parti belli bir durum almak zorundadır. Köylülerin II. Milli Kongresinde Aydit yoldaş: «Ya köylünün önünde yürür, onu ileriye götürürsün, ya köylünün yanında veya arkasında yürür, onunla alay edersin, yahut ta süngü takar karşısına dikilirsin, köylüyle savaşır-sın», dedi.

Endonezya komünistleri, Marksçi-Leninci partilerinin hareketlerini köylülerin hareketleriyle birleştirmekte, köylüyü proletaryanın en güvenilir müttefiği yapmakta, Endonezyada ulusal demokratik devrimi başarıya ulaştırmak savaşında köylüyü vurucu güç yapmakta, böylece yeryüzü halklarının devrim hareketlerini paylarını katmakta kesin kararlıdırlar.

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri *Yakub Demir* yoldaşın 60-ıncı doğum yıldönümü münasebetiyle Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesinden ve kardeş komünist ve işçi partilerinden gelen tebrik mesajları ve telgrafları.

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri Yakub Demir yoldaş

Değerli Yakub Demir yoldaş!

Doğumunuzun 60-ıncı yılını en derin duygularımızla ve candan kutlarız. Bu ömrün 40 yılı TKP-nin mücadele saflarında geçmiştir.

Demir yoldaş, TKP-nin yaşadığı bütün zorlukların çoğunu kendi hayatınızda, çok çetin mücadele şartları içinde, barbarca bir polis baskısı altında, zindanlarda, sürgünlerde yaşadınız. Sınıf düşmanı karşısında hiçbir zaman baş eğmediniz. Türk emekçilerinin, Türk halkının dâvasını, partimizin ilkelerini örnek bir komünist inanç ve onuruyla savundunuz. Komünist Partisinin gelişmesini engellemeğe çalışan oportünistlere, bozgunculara, likidatörlere, provokatörlere karşı, her türlü antimarksist, antileninist akımlara karşı savaşta yiğitçe direndiniz. TKP-yi kuranların, M. Suphilerin, E. Nejatların büyük ideallerini azimle savundunuz. Partimizin Marksçileninci mücadele geleneklerini, tecrübelerini yeni komünist kuşaklara maletmeyi en önemli bir ödev bildiniz.

TKP hâlâ çetin şartlar altında savaşıyor. Onun gelişmesinin, saflarını sıkılaştırmasının önemi işçi sınıfımız geliştikçe, işçi hareketleri genişledikçe, halkımızın bağımsızlık savaşı hızlandıkça artıyor.

TKP-nin yıllarca uğrunda savaştığı ülküler, ilkeler bugün geniş yığınlara malolmuştur. Memleketimizin halkçı ve barışçı kuvvetlerinin yabancı köleliğine, Amerikan diktasına ve gericiliğe karşı birliği gerçekleşiyor ve kuvvetleniyor.

Yurdumuzun bağımsızlığı, barış, demokrasi, sosyalizm ve komünizm uğrunda mücadelede, Demir yoldaş, Size büyük başarılar ve sağlık dileriz.

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ

Türkiye Komünist Partisi Birinci Sekreteri Yakub Demir yoldaşa

Değerli Yakub Demir yoldaş!

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi doğumunuzun altmışınıcı yılı dolayısıyla Sizi hararetle kutlar. Siz bütün hayatınızı Türkiye emekçilerinin en hayati menfaatleri uğrunda, yurdunuzun hürriyet ve bağımsızlığı uğrunda mücadeleye verdiniz. Sovyet insanları Sizi, Türkiye ile Sovyetler Birliği arasındaki dostluk münasebetlerini geliştirmenin içten bir tarafıısı olarak tanırlar.

Değerli yoldaş, Size iyi bir sağlık ve Türkiye emekçilerinin mutluluğu için verimli çalışmalar dileriz.

SOVYETLER BİRLİĞİ KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesine

Değerli yoldaşlar!

Doğumumun altmışınıcı yılı dolayısıyla gönderdiğiniz tebrik mesajına, gösterdiğiniz sıcak ilgiye candan teşekkür ederim. Türkiye emekçilerinin kurtuluşu için, memleketimizin hürriyeti ve bağımsızlığı uğrunda mücadelede halkımızın ve partimizin maddi ve manevi desteği olan Sovyetler Birliği Komünist Partisinin bu ilgisi Türk komünistleri için ve şahsan benim için ayrı bir kuvvet kaynağıdır.

Biz Türk komünistleri, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm ve komünizm uğrunda mücadelede büyük Lenin'in partisinin ışık tuttuğu yolda ve ancak bu yolda zafere ulaşılabilceği inancına her zaman bağlı kaldık ve her zaman bağlı kalacağız.

Komünist selâmlarıyla

YAKUB DEMİR

TKP MERKEZ KOMİTESİ BİRİNCİ SEKRETERİ

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri Yakub Demir yoldaşa

Değerli Yakub Demir yoldaş!

Alman Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesi, doğumunuzun 60-ıncı yıl dönümü dolayısıyla Size içten selâmlarını sunar ve sağlık diler.

Partimiz Türk halkının ilerici kuvvetlerinin, barış, demokrasi ve ilerleme uğrunda ağır şartlar altındaki mücadelesini saygı ile izlemektedir. Tarafınızdan yönetilen ve derin bir illegalitenin zor şartları altında çalışan Türkiye Komünist Partisi bu mücadelede önemli bir rol oynuyor. Alman ve Türk işçi hareketi arasında uzun yıllardanberi kardeşçe bağlar vardır.

Milli savaşımızda bize gösterdiğiniz azimli dayanışmadan ötürü Size ve partinize teşekkür ederiz.

Türkiyede milli demokratik bir cephenin meydana getirilmesi işinde Size başarılı çalışmalar dileriz.

Sosyalist selâmlarıyla

VALTER ULBRIHT

ALMAN SOSYALİST BİRLİK PARTİSİ

BİRİNCİ SEKRETERİ

Alman Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri Valter Ulbriht yoldaşa

Değerli Valter Ulbriht yoldaş!

Doğumumun altmışıncı yılı dolayısıyla Alman Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesi adına çektiğiniz telgrafla partimize ve şahsıma karşı gösterdiğiniz sıcak ilgiye candan teşekkür ederim.

Alman yoldaşlarımızın partimizle yakından ilgisi ve dayanışması memleketimizde işçi hareketinin doğuşuyla, ilmi sosyalizmin Türkiye'ye girişiyle ve partimizin kuruluşuyla başlamış, ağır şartlar altındaki uzun ve çetin mücadelemiz boyunca devam etmiştir.

Alman halkı, Demokratik Alman Cumhuriyetinde sömürücü ve harpçi kara kuvvetlerin tahakkümüne ebediyen son vermiş, yeni bir hayatın, sosyalizmin temellerini atmıştır. Bundan ötürüdür ki, Demokratik Alman Cumhuriyeti Batı emperyalizminin harp hazırlıklarına, saldırganca politikalara ve provokasyonlarına başlıca hedeftir. Amerikan emperyalistlerinin ve Avrupada en güvendiği Batı Alman militaristlerinin Türkiyenin milli bağımsızlığına, ekonomik ve sosyal kalkınmasına karşı aldıkları tavır, memleketimizi sömürgeci ve saldırgan emellerine bağlı tutma gayretleri Türk halkıyla Alman halkının kaderlerini birleştiriyor.

Çetin mücadelemizde bize gösterdiğiniz kardeşçe dayanışma ve, desteklemeden ötürü Alman Sosyalist Birlik Partisine ve şahsan Size Partimizin içten şükranlarını sunmama müsaade ediniz.

Yoldaş selâmlarıyla

YAKUB DEMİR

TKP MERKEZ KOMİTESİ BİRİNCİ SEKRETERİ

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri Yakub Demir yoldaşa

Değerli Demir yoldaş!

Altmışıncı doğum yılınız dolayısıyla Macar Sosyalist İşçi Partisi adına ve şahsan kendi adıma Size hararetli yoldaş selâmlarımızı ve en iyi temen-nilerimizi sunmama müsaade ediniz.

Bizler Sizin şahsınızda, Türkiye işçi sınıfının, hayatı ve faaliyeti Türk halkının ıstıraplarıyla, onun hürriyet, bağımsızlık, demokrasi, insanlığın ilerlemesi ve sosyalizm uğrunda mücadelesiyle yuğrulmuş öncü bir savaşçısını tanıyoruz.

Değerli Demir yoldaş! Emekçi Türk halkının, milletlerarası komünizm hareketinin ve bütün dünyada barışın yararına daha uzun zaman ve tam bir güçle çalışabilmeniz için Size bundan böyle de iyi bir sağlık dileriz.

Yoldaş selâmlarıyla

YANOŞ KADAR

MACAR SOSYALIST PARTİSİ BİRİNCİ SEKRETERİ

Macar Sosyalist İşçi Partisi Birinci Sekreteri Yanoş Kadar yoldaş

Değerli Kadar yoldaş!

Doğumunun Altmışıncı yılı münasebetiyle gönderdiğiniz tebrik mesajına bütün kalbimle teşekkür ederim. Bu ilginizi, halkımızın hürriyeti, memleketimizin bağımsızlığı, demokrasi ve barış uğrundaki mücadelemizde Macar yoldaşlarımızın biz Türk komünistlerine gösterdikleri kardeşçe dayanışmanın yeni bir tezahürü olarak kabul ediyorum.

Önderliğiniz altındaki Marksçı-Leninci Macar Sosyalist İşçi Partisinin ve Macar halkının sosyalizm yolunda elde ettikleri büyük başarılar, emperyalizme gericiliğe karşı çetin şartlar altındaki mücadelemizde irademizi besleyen tükenmez kuvvet kaynaklarından biridir. Bu başarılardan ötürü, biz Türk komünistleri, Macar Sosyalist İşçi Partisine ve şahsan Size ayrıca teşekkürle borçluyuz.

Yoldaş selâmlarıyla

YAKUB DEMİR

TKP MERKEZ KOMİTESİ BİRİNCİ SEKRETERİ

İÇİNDEKİLER

B. Leybzon, K. Şirinya

Komünist Enternasyonalinin VII. Kongresi 629

Istvan Szirmai

Partinin İdeolojik çalışmaları ve politikası 640

KOMÜNİST VE İŞÇİ PARTİLERİNDE

M. Schäfer

Alman Komünist Partisi ve Bundestag seçimleri 651

S. Kuzinski

Sosyalist ve kapitalist ülkeler arasında ekonomik ilişkiler 657

TARİHTEN SAYFALAR

Proletarya Enternasyonalizminin bayrağı altında 667

KAPİTALİST ÜLKELERDE

En son seçimler neyi gösterdi 671

Suharco

Endonezya Komünist Partisi ve köylülük 685

ÖZEL SAYFALARIMIZ

TKP Merkez Komitesi Birinci Sekreteri Yakub Demir yoldaşa mesajlar 696

İngilizcesi:

Central Books Ltd., 37 Grays Inn Road, London, W. C. 1.

İtalyancası:

Libreria Rinascita, Via delle Botteghe, Oscure 2. Roma

Almancası:

«GLOBUS»-Vertrieb ausländischer Zeitschriften, Wien XX,
Höchstädtplatz 3

Yunancası (Kıbrıs'ta):

Laikon Praktorion, Tricoupi Street, 53 r., Nicosia

Rusçası:

Stredisko pro rozširovani tisku, Praha 6, Thákurova 3

Fransızcası:

Societe d'Edition et d'Enformation 9, Boulevard des Italiens Paris (2e)

İspanyolcası:

Ediciones Pueblos Unidos Casilla Correo 589, Montevideo

Japoncası:

Nauka Ltd., 2, Kanad-Zinbocho 2-chome, Chiyoda-ku, Tokyo

İsveç dilinde:

Arbetarkultur, Söderarmsvagen 36, Johanneshov 6, Stockholm

Bulgarcası:

Raznoiznos, I, Rue Tzar Assen, Sofia

Türkçesi:

«YENİ ÇAĞ» – Stredisko pro rozširovani tisku, Praha 6,
Thákurova 3

Fiyatı 1 lira